DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY KRAJE VYSOČINA 2020

Kraj Vysočina

Zpracoval: KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA

OBSAH

1. ÚVOD **3**

2. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA **4**

3. SWOT ANALÝZA **36**

4. VIZE A PRIORITNÍ CÍLE **40**

Vize

4.1 Prioritní cíl: A. Sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce **41**

4.1.1 Oblasti
4.1.2 Úkoly a opatření v oblasti Kariérové poradenství
4.1.3 Úkoly a opatření v oblasti Středoškolské vzdělávání
4.1.4 Úkoly a opatření v oblasti Terciární vzdělávání
4.1.5 Úkoly a opatření v oblasti Vzdělávání dospělých
4.1.6 Úkoly a opatření v oblasti Technická odvětví, informační technologie a podnikání

4.2 Prioritní cíl: B. Zajištění kvality vzdělávání **53**

4.2.1 Oblasti
4.2.2 Úkoly a opatření v oblasti Strategické řízení škol
4.2.3 Úkoly a opatření v oblasti Kvalita procesu vzdělávání
4.2.4 Úkoly a opatření v oblasti Evaluace a monitorování kvality vzdělávání

4.3 Prioritní cíl: C. Zvýšení efektivity a zajištění rozvoje vzdělávání **68**

4.3.1 Oblasti
4.3.2 Úkoly a opatření v oblasti Síť středních škol a souvisejících školských zařízení
4.3.3 Úkoly a opatření v oblasti Síť mateřských a základních škol a souvisejících školských zařízení
4.3.4 Úkoly a opatření v oblasti Financování vzdělávání

5. SEZNAM ZKRATEK **77**

6. PRAMENY **79**

1. ÚVOD

V souladu s ustanovením § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších zákonů, zpracovává krajský úřad v přenesené působnosti každé čtyři roky dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a předkládá jej ministerstvu k vyjádření. Část týkající se vzdělávání ve školách a školských zařízení zřizovaných krajem schvaluje zastupitelstvo kraje.

Tento dokument je aktualizací Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina z roku 2016 a vychází z něj. DZKV 2020 neobsahuje rozsáhlé analytické pasáže, ale soustřeďuje se na konkretizaci úkolů a opatření pro další období.

DZKV si klade za cíl specifikovat prioritní cíle a úkoly pro následující období. K nim pak formuluje příslušné úkoly a opatření, která jsou rámcem a ukazatelem pro realizaci konkrétních projektů a podpůrných aktivit. Dlouhodobý záměr tedy nezahrnuje výčet všech oblastí výchovy a vzdělávání. Neznamená to však, že by tyto další oblasti nebyly důležité či nemohly být podporovány.

Obsah DZKV 2020 je opět členěn do kapitol a z nich nejvýznamnější i nejrozsáhlejší je 4. kapitola. Po úvodu (1. kapitola), který vymezuje základní souvislosti vzniku DZKV 2020, následuje stručné shrnutí sociální a ekonomické charakteristiky kraje a vývoje vzdělávací soustavy. Třetí kapitola obsahuje SWOT analýzu. Stěžejní částí DZKV je 4. kapitola, která je uvedena vizí. Poté jsou představeny tři prioritní cíle: ***sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce****,* ***zajištění kvality vzdělávání*** *a* ***zvýšení efektivity vzdělávání a zajištění rozvoje****. V každé ze tří částí těchto kapitol věnovaných prioritním cílům jsou v návaznosti na minulý DZKV a v návaznosti na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019 - 2023 formulovány oblasti zásahu a v nich konkrétní úkoly, opatření a ukazatele ke sledování jejich naplňování. Kromě DZKV zpracoval Kraj Vysočina i Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina a Školskou inkluzivní koncepci Kraje Vysočina. Tyto dokumenty jsou v souladu s DZKV a ve srovnání s ním se podrobněji zabývají analýzou a opatřeními k řešení dílčích témat:*

- *Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě*
- *Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědného, technického a environmentálního)*
- *Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů*
- *Rozvoj kariérového poradenství včetně prevence předčasných odchodů ze vzdělávání*
- *Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání)*
- *Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání včetně podpory inkluze*
- *Rozvoj výuky cizích jazyků*
- *Rozvoj digitálních kompetencí (včetně podpory konektivity a bezpečného internetu)*
- *Čtenářská a matematická gramotnost*

Návrhy opatření DZKV byly prodiskutovány na sérii setkání na podzim v roce 2019, dále byl dokument projednán ve Výboru pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Kraje Vysočina a přišly k němu písemné připomínky. DZKV není statickým dokumentem, ale bude se dále vyhodnocovat a upřesňovat.
Pro zjednodušení uvádíme v textu pojem učitelé, ale uvažujeme z genderového pohledu jak učitelky, tak učitele. Totéž platí pro všechny ostatní pojmy označující osoby.

2. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

2.1 Charakter osídlení

Kraj Vysočina patří se svými cca 500 tis. obyvateli (k 31. 12. 2018 měl 509 274 obyvatel) a s rozlohou 6 796 km^2 mezi tři nejméně zalidněné kraje v České republice. Na území kraje je 704 samosprávných obcí, tedy druhý nejvyšší počet po Středočeském kraji, z toho 34 se statutem města a 42 obcím byl vrácen titul městys. Z hlediska sídelní struktury v 636 obcích do 999 obyvatel žije více než třetina populace, v 51 obcích od 1 000 – 4 999 obyvatel 19 % populace a v 17 obcích čítajících 5 000 a více obyvatel žije bezmála 47 % populace. Lze tedy konstatovat, že sídelní struktura kraje je dosti rozdrobená s tím, že nejpočetněji jsou zastoupeny obce s počtem obyvatel menším než 500. Průměrná populační velikost obce na Vysočině k 31. 12. 2018 představovala 723 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů a nedosahuje ani poloviny úrovně průměru v České republice, který přesáhl 1 700 obyvatel. Míra urbanizace je v celostátním srovnání třetí nejnižší (56,4% oproti 69,1% v ČR). Nižší stupeň urbanizace se projevuje také v podprůměrné hustotě zalidnění. Další významnou odchylkou je absence velké městské aglomerace. Jihlava s necelými 51 tis. obyvateli je společně s Karlovými Vary jedním z nejmenších krajských měst. Kraj Vysočina leží mezi dvěma největšími sídelními aglomeracemi státu, které soustřeďují specializované služby a jejichž spádová území zasahují na naše území.

Co z toho vyplývá pro vzdělávání? Rozbory charakteru osídlení prokazují, že Kraj Vysočina patří vedle Jihočeského a Plzeňského kraje ke krajům s objektivně menšími vzdělávacími institucemi a vyššími jednotkovými náklady, což se projevuje v síti škol i v ekonomice školství v kraji.

2.2 Demografický vývoj

Vývoj celkového počtu obyvatel v kraji v posledních 2 dekádách uvádí následující graf.

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel v letech 1995 – 2018

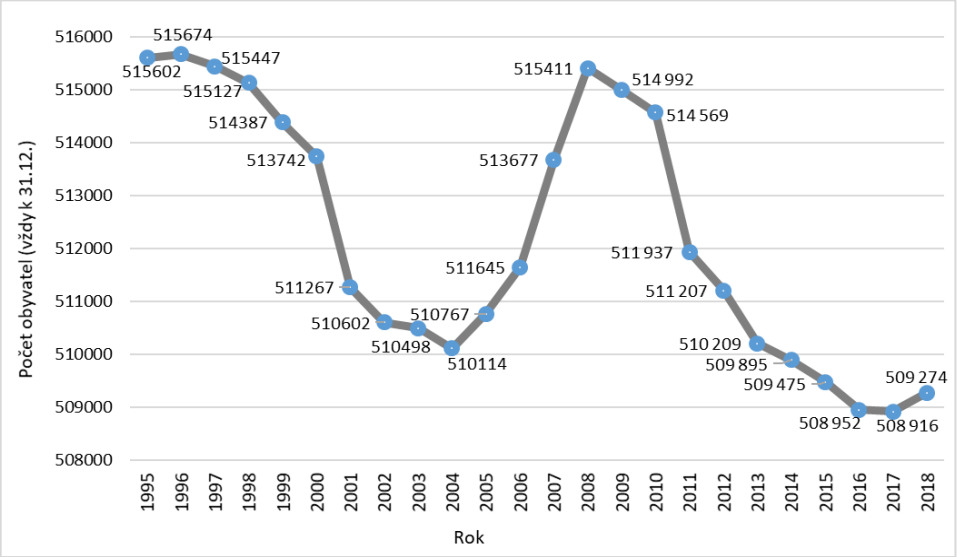

Zdroj dat: Demografické ročenky krajů České republiky, ČSÚ Praha

Vývoj počtu obyvatel je dán vývojem přirozeného přírůstku (počet narozených a zemřelých) a migrace (přistěhovalí, vystěhovalí). Vývoj těchto ukazatelů zachycují následující grafy.

Graf 2 - Vývoj počtu narozených a zemřelých v Kraji Vysočina v letech 1992 - 2018

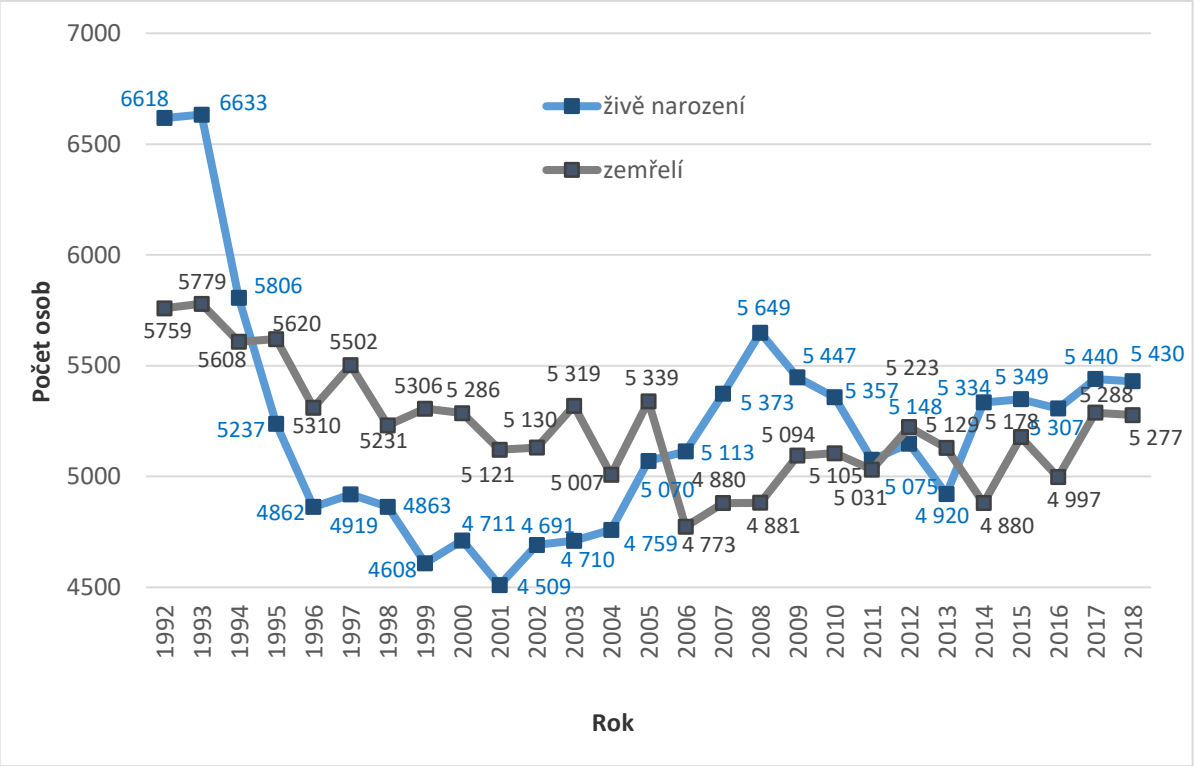

Zdroj dat: Demografické ročenky krajů České republiky, ČSÚ Praha

Graf 3 - Vývoj počtu přistěhovalých a vystěhovalých z Kraje Vysočina v letech 1992 – 2018

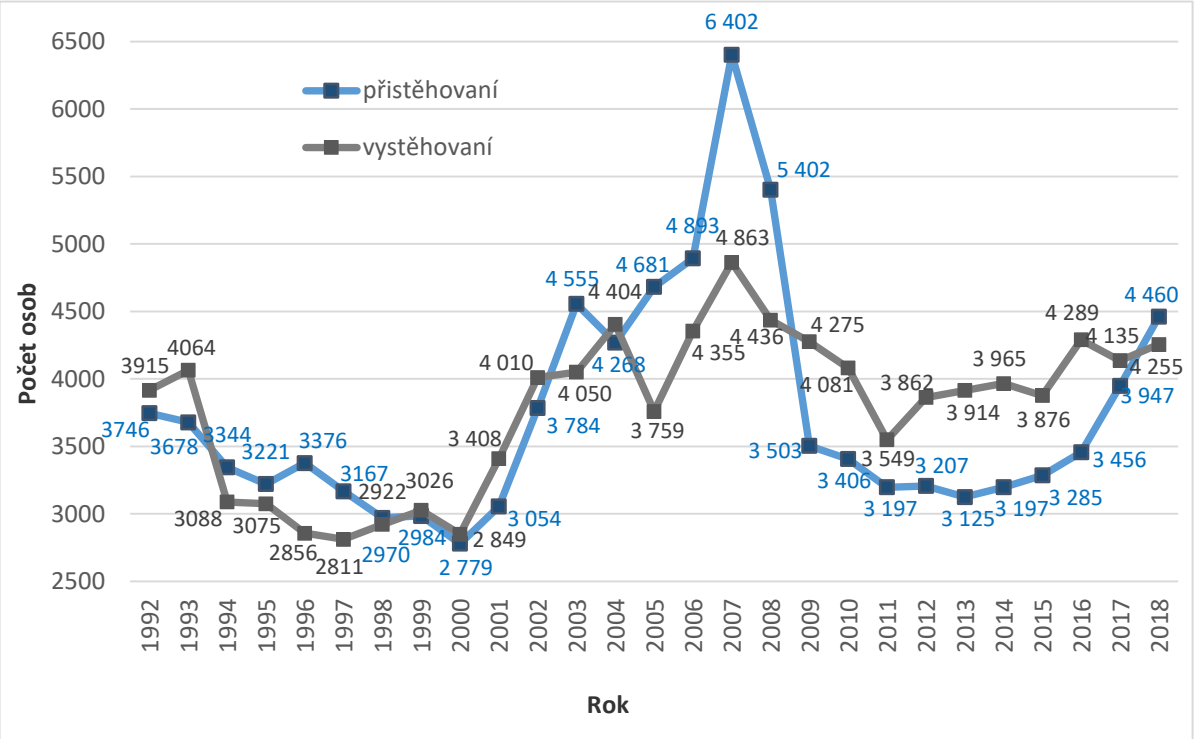

Pozn.: Za roky 1992 - 2000 je v zahraničním stěhování České republiky zahrnuto stěhování všech osob (včetně cizinců) s místem trvalého pobytu v České republice a od 1. 1. 2001 všech občanů ČR s trvalým pobytem na území ČR, cizinců s povolením k trvalému pobytu na území ČR, cizinců s vízem nad 90 dní a cizinců s azylem na území ČR.

Zdroj dat: Demografické ročenky krajů České republiky, ČSÚ Praha

V roce 2005 došlo po několikaleté stagnaci a předchozím prudkém mimořádném poklesu počtu živě narozených k růstu, avšak od roku 2008 do roku 2013 počet opět poklesl (maximum v roce 2008). V roce 2014 je patrný nárůst počtu živě narozených osob, jejichž počet se do roku 2018 téměř nezměnil. Po roce 2006 se hodnoty přirozeného přírůstku dostaly převážně do kladných hodnot. Počet přistěhovalých rostl až do roku 2008 (zřejmě vliv ekonomické recese), poté výrazně poklesl až na hodnoty devadesátých let. Počet vystěhovalých tak v posledních letech převládal, což vedlo k zápornému migračnímu saldu v letech 2009 až 2017. V roce 2018 se stává migrační saldo opět kladným.
Vývoj celkového přírůstku (součet efektů přirozeného přírůstku a migračního salda) není v kraji rovnoměrný. Rozdíly jsou patrné ze situace v jednotlivých ORP. Z grafu je rovněž patrný nižší přírůstek oproti průměru ČR.

Graf 4 – Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Kraje Vysočina v letech 2012 až 2017

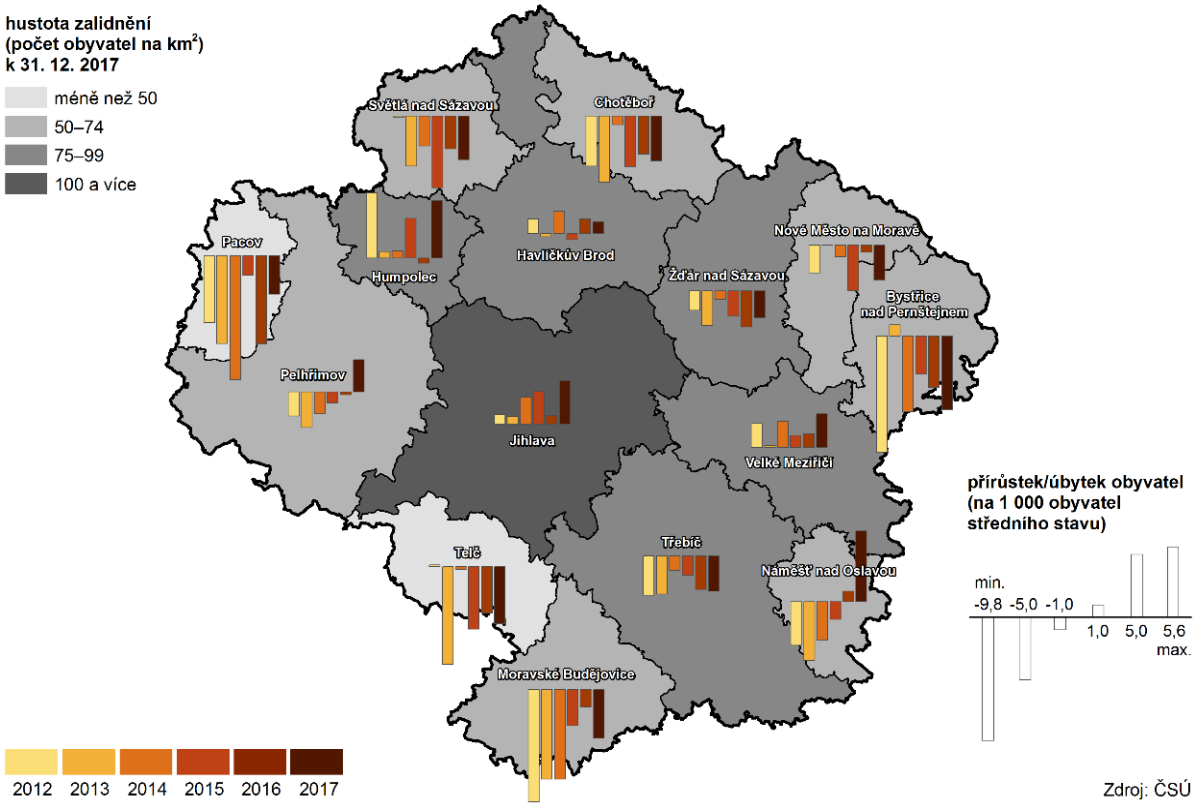

Zdroj dat: ČSÚ

Klíčovou charakteristikou populace je její věkové složení, které významně ovlivňuje současné demografické chování i budoucí vývoj populace.

Graf 5 - Věková struktura obyvatelstva v Kraji Vysočina v letech 2007 a 2017

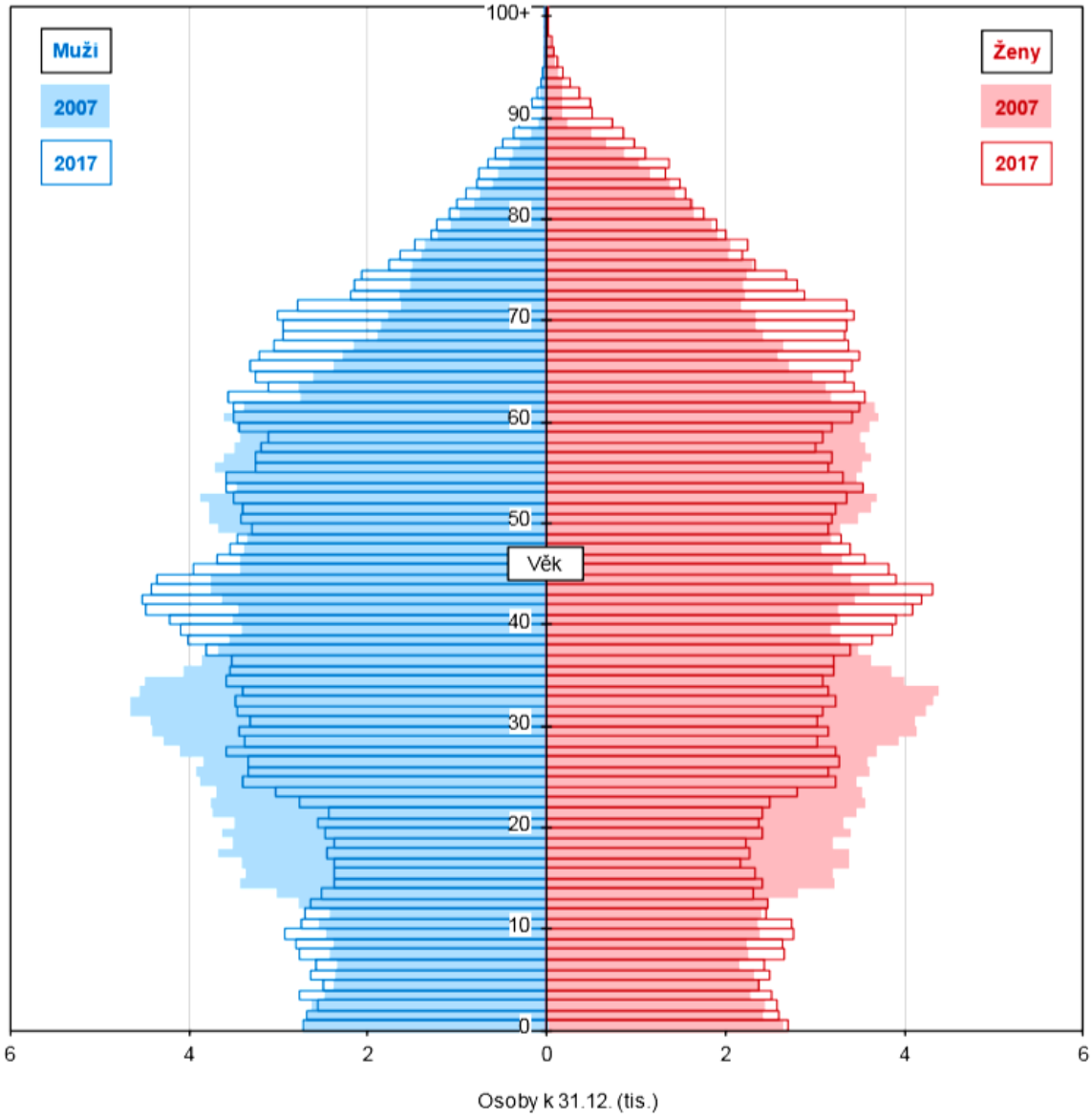

Zdroj dat: Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina, ČSÚ 2017

Graf 6 – Věková struktura a index stáří (počet osob starších 65 let na 100 obyvatel ve věku 0 – 14 let) v Kraji Vysočina (stav vždy k 31.12.)

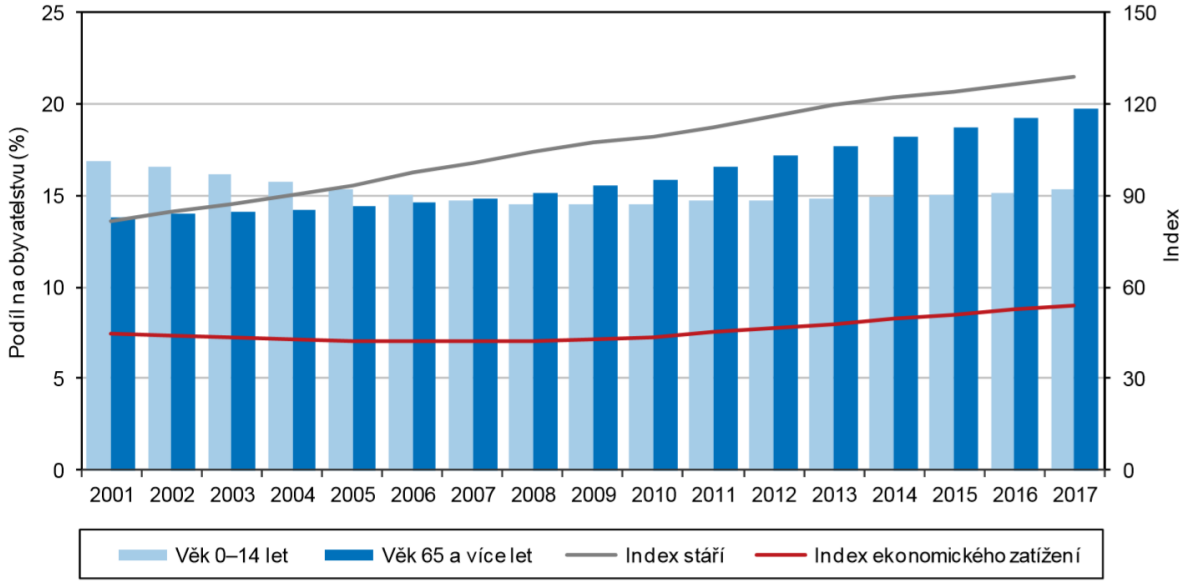

Zdroj dat: Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina, ČSÚ 2017

Vlivem stárnutí populace dochází ke zvyšování průměrného věku. Na počátku 90. let byl v Kraji Vysočina průměrný věk 35,7 let (ČR 36,5 roku), k 31. 12. 2018 to bylo již 42,8 roku (ČR 42,3 roku), což byla 4. nejvyšší hodnota mezi kraji (spolu s Olomouckým krajem). Zvyšování průměrného věku spolu s poklesem porodnosti se projevuje ve snižování podílu dětí v populaci. V roce 1991 činily děti (do 15 let) v Kraji Vysočina 21,8 % populace (ČR 20,6 %), v roce 2018 to bylo už jen 15,4 % (ČR 15,9 %).

Příznivý není ani odhad demografického vývoje ČSÚ v dalších letech.

Tab. 1 - Projekce obyvatelstva v Kraji Vysočina do roku 2050 (bez migrace)

Rok	Počet obyvatel	ze 100 obyvatel je ve věku			Index (2018 = 100)			
		0 - 14	15 - 64	65 +	Úhrn obyvatel	obyvatelstvo ve věku		
						0 - 14	15 - 64	65 +
2018 (skutečnost)	509 274	15,4	64,4	20,1	100,0	100,0	100,0	100,0
2020	504 330	14,9	64,3	20,8	99,0	96,8	99,8	103,5
2030	491 942	12,9	61,7	25,4	96,6	83,8	95,8	126,4
2040	473 677	11,9	58,3	29,8	93,0	77,3	90,5	148,3
2050	452 169	12,3	53,8	33,9	88,8	79,9	83,5	168,7

Zdroj dat: ČSÚ

Podle zpracované projekce by měl počet obyvatel Kraje Vysočina v následujících letech klesat. Počet obyvatel regionu by tak z dnešních zhruba 509 274 osob měl klesnout na 446 000 kolem roku 2050, což představuje snížení zhruba o jednu osminu.
Co však je na výsledcích projekce zvláště znepokojující, jsou změny v podílech obyvatelstva podle věku. V roce 2050 by měl být počet dětí mladších 15 let 55 623 (12,3 % z celkového počtu obyvatelstva) proti cca 15 % v současnosti. O více než dvě třetiny se v roce 2050 zvýší počet lidí ve věku nad 65 let, kdy budou tvořit více než jednu třetinu z odhadovaného celkového počtu obyvatelstva kraje. Očekává se, že podíl obyvatel v produktivním věku poklesne o 10 % (z 64 % na 54 %).

Co se týče školní docházky, tak po krátkém zvýšení opět začal klesat počet dětí ve věku docházky do mateřské školy a mírně vzrůstá počet dětí ve věku povinné školní docházky. Mladých lidí ve věku 15 - 19 let bude v následujících letech dle prognózy ČSÚ mírně

přibývat a úměrně se navýší i počet mladých lidí ve věku 20 – 24 let. To se pochopitelně odrazí v počtech žáků jednotlivých stupňů škol.

Graf 7 – Projekce 15letých letých osob v Kraji Vysočina

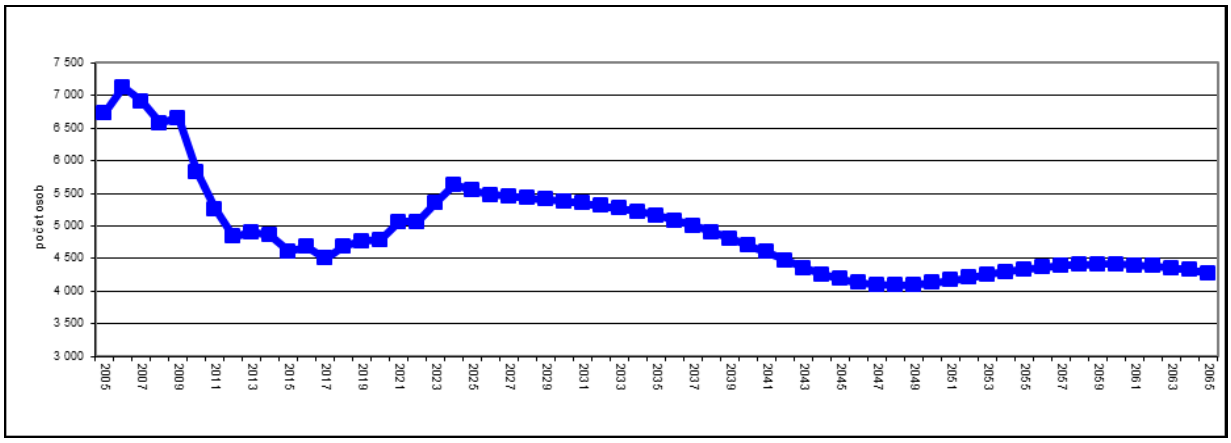

Zdroju dat: ČSÚ

2.3 Vzdělanostní, národnostní a sociální struktura obyvatel

Tab. 2 - Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání (v tis.) v Kraji Vysočina

Rok	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší dosažené vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské
2018	430,8	53,4	161,5	148,8	67,0
2017	431,3	61,5	164,7	141,8	63,4
2016	432,6	64,0	174,5	133,1	61,1
2015	433,2	60,5	174,9	137,0	60,1

Přírůstek/úbytek mezi roky (absolutně)					
2015/2016	-0,6	3,5	-0,4	-3,9	1,0
2016/2017	-1,3	-2,5	-9,8	8,7	2,3
2017/2018	-1	-8	-3	7	4

Zdroj: Český statistický úřad – Statistická ročenka Kraje Vysočina - 2019; Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina - 2017

Vzdělanostní struktura obyvatel v Kraji Vysočina se oproti minulým letům značně změnila. Podíl obyvatelstva ve věku 15 a více let se od roku 2015 do roku 2018 postupně snížil o 0,55 procentního bodu. Dlouhodobě dochází k úbytku obyvatel se základním vzděláním či bez vzdělání. V roce 2018 je jejich podíl na obyvatelstvu starším 15 let o 1,6 % nižší, než tomu bylo v roce 2015. Podíl obyvatel se středním vzděláním bez maturity klesl mezi těmito roky o bezmála 3 %. Na druhou stranu v uvedeném období byl zaznamenán nárůst počtu obyvatel se středním vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním (o 2,9 % a 1,7 %). Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel na populaci ve věku 15 a více let činí v roce 2018 téměř 15,6 % (v roce 2001 to bylo 6,7 % a v roce 2008 8,7 %). Ve vztahu k průměru ČR je tato hodnota stále významně nižší (19,36 %). Pozitivní je naopak vývoj podílu obyvatel bez

vzdělání či se základním vzdělám, kdy Kraj Vysočina dosahuje v roce 2018 nižší hodnoty, nežli je republikový průměr (12,40 %; 13,65 %). Po hl. městě Praze je Kraj Vysočina druhým krajem s nejnižším zastoupením obyvatel se základním vzděláním či bez vzdělání na populaci starší 15 let.

Národnostní složení kraje je značně homogenní. V posledních letech přibývá cizinců žijících na území kraje – od roku 2015 do roku 2018 se jejich počet zvýšil o více než 32 % (z 8 050 na 10 648). Jedná se především o Ukrajince, Slováky a Vietnamce. Populace Kraje Vysočina je poměrně stabilní. Svědčí o tom i podíl rodáků, který je v kraji o 4 % vyšší než v celostátním průměru (51 %). O sociálním složení poskytne určitou informaci rozložení profesí. Výpovědí z hlediska sociální struktury jsou nepochybně rovněž údaje o kriminalitě, která patří v Kraji Vysočina mezi nejnižší v celé republice (asi poloviční úroveň celostátního průměru), a na druhé straně o poměrně vysoké religiozitě, která je naopak asi o polovinu vyšší, než je celostátní průměr.

2.4 Ekonomika a trh práce

Kraj Vysočina patří mezi regiony s nižší ekonomickou výkonností. Dle hodnoty vytvořeného hrubého domácího produktu (HDP) na 1 obyvatele (392,1 tis. Kč) se Kraj Vysočina zařadil v roce 2017 na 8. místo mezi 14 kraji ČR. Jde o mírné zlepšení, neboť v předcházejících třech letech byl na místě devátém.

Graf 8 – Hrubý domácí produkt na obyvatele v Kraji Vysočina v letech 2001 - 2017

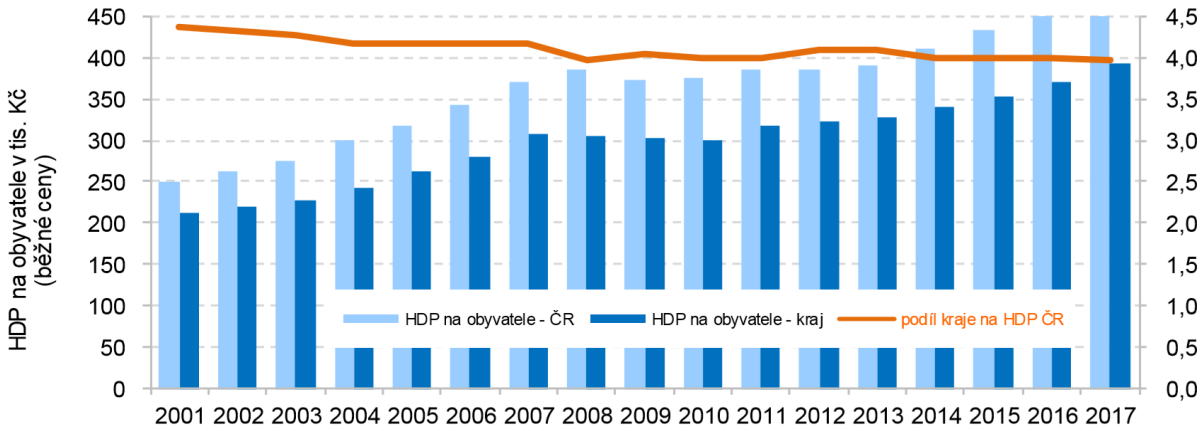

Zdroj: Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina v roce 2018, ČSÚ

Následující graf ukazuje srovnání podílu ekonomických činností na hrubé přidané hodnotě a jeho vývoj od roku 2011 ve srovnání s ČR. Aktivity v sekundárním sektoru jsou vyšší, než je průměr ČR.

Graf 9 - Hrubá přidaná hodnota dle odvětví CZ_NACE

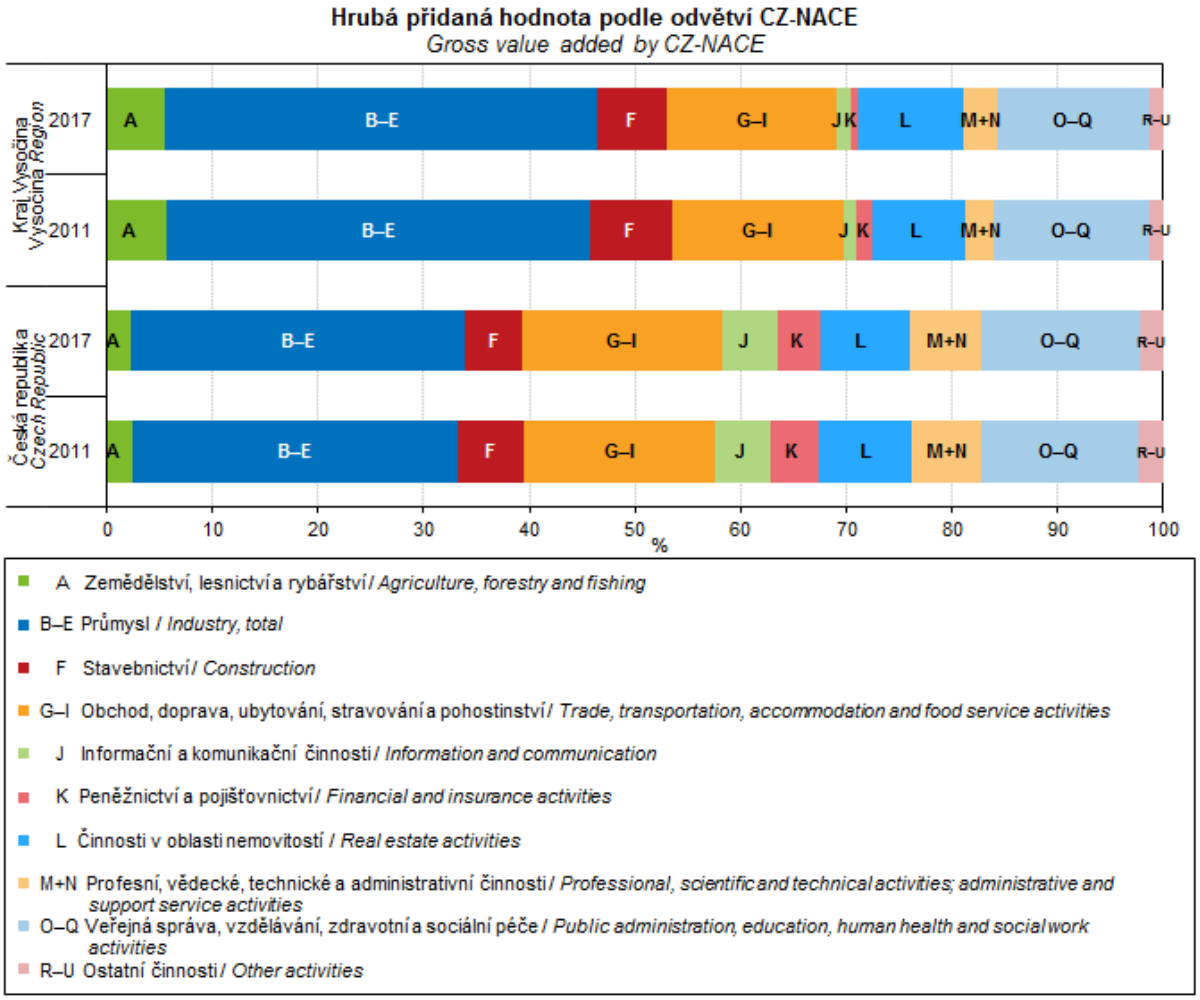

Zdroj dat: Statistická ročenka Kraje Vysočina, ČSÚ 2018

Pracovní sílu kraje tvořilo v roce 2018 celkem 256,3 tis. osob, z toho 251,9 tis. zaměstnaných a 4,4 tis. nezaměstnaných. Míra ekonomické aktivity (59,5 %) je mírně pod průměrem ČR, což je ovlivněno především věkovou strukturou. Většinu pracujících tvoří zaměstnanci (85,7 %); podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet (14,1 %) je v kraji podprůměrný.

Tab. 3 - Vývoj počtu zaměstnaných v ČR podle profesních skupin[1]

Profesní skupina *(v tisících osob)*	Rok					
	1995	2000	2005	2010	2014	2018
1 - Zákonodárci a řídící pracovníci	308	293	312	261	257	245
2 - Specialisté	472	508	520	518	746	852
3 - Techničtí a odborní pracovníci	898	888	1049	1208	880	915
4 - Úředníci	382	367	361	385	466	499
5 - Pracovníci ve službách a prodeji	563	571	581	605	753	823
6 - Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	123	96	77	67	60	66
7 - Řemeslníci a opraváři	1 087	971	896	849	873	865
8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři	647	610	661	669	652	727

1 Pojmem profesní skupina se rozumí osoby vykonávající stejnou profesi

9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	473	396	348	307	270	287
0 - Zaměstnanci v ozbrojených silách	282	270	200	15	18	15
Celkem	5 236	4 970	5 005	4 885	4 974	5 294

Zdroj dat: Trh práce v ČR - časové řady - 1993-2018, ČSÚ

Ve struktuře zaměstnanosti podle odvětví se odráží hospodářská specializace kraje. Ve výrobních odvětvích (zejména v průmyslu, zemědělství a lesnictví) je zaměstnanost nadprůměrná, naopak ve všech oborech terciárních činností (služby) nedosahuje zaměstnanost v Kraji Vysočina republikového průměru (ačkoliv váha terciálního sektoru v Kraji Vysočina v posledních letech mírně roste, tak jde po Zlínském a Královéhradeckém kraji o třetí nejnižší úroveň v pomyslném mezikrajském měřítku). V porovnání s celorepublikovým průměrem je v kraji zvláště nízká zaměstnanost v oblasti administrativy, v informačních a komunikačních činnostech a v dopravě.

Tab. 4 - Zaměstnaní v NH dle odvětví CZ – NACE (ČSÚ – VŠPS) v Kraji Vysočina

Zaměstnaní v letech (v *tis. osob)*		2015	2016	2017
Celkem		**236,8**	**242,9**	**248,1**
z toho:				
A	Zemědělství, lesnictví a rybářství	18,2	14,6	11,6
B	Těžba a dobývání	1,3	1,6	1,4
C	Zpracovatelský průmysl	82,7	89,7	89,6
D	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1,9	2,4	3,8
E	Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	2,4	2,6	3,1
F	Stavebnictví	20,2	22,5	19,6
G	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	24,2	24,6	27,2
H	Doprava a skladování	12,4	8,6	12,0
I	Ubytování, stravování a pohostinství	8,2	8,5	6,7
J	Informační a komunikační činnosti	2,6	2,1	2,4
K	Peněžnictví a pojišťovnictví	3,4	3,0	2,6
L	Činnosti v oblasti nemovitostí	0,9	-	1,5
M	Profesní, vědecké a technické činnosti	6,5	6,0	8,1
N	Administrativní a podpůrné činnosti	3,5	3,7	3,4
O	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	15,7	15,3	16,1
P	Vzdělávání	13,6	15,7	14,7
Q	Zdravotní a sociální péče	13,8	15,4	15,5
R	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,6	2,5	3,3
S	Ostatní činnosti	2,2	2,3	3,9

Profesní skupiny odpovídají klasifikaci ISCO-88 v členění na první úrovni

Zdroj: Statistická ročenka Kraje Vysočina 2018, ČSÚ

Po rychlých přesunech pracovních míst mezi hospodářskými odvětvími a sektory v první polovině 90. let se struktura zaměstnanosti stabilizovala. Přesto i na Vysočině probíhá všeobecný proces přesunu zaměstnanosti z primárního a sekundárního sektoru do práce ve službách. Mezi lety 2000 a 2018 se počet pracovníků v zemědělství a lesnictví snížil o 51,5 % (13,9 tis.), ve stavebnictví o 18,5 % (4,1 tis.) a naopak vzrostl ve zpracovatelském průmyslu o 17,9 % (13,6 tis.) a ve službách o 10,9 % (11 tis. osob). Přesto je v terciérním sektoru v Kraji Vysočina zaměstnán nejmenší podíl osob ze všech krajů a vedle krajů Libereckého a Zlínského patříme k regionům, u nichž zaměstnanost v terciárním sektoru nepřesahuje 50 %.

Citlivým ukazatelem situace na trhu práce je nezaměstnanost. V dosavadním vývoji nezaměstnanosti v Kraji Vysočina je možné rozlišit několik období lišících se převažujícím vývojovým trendem:

1991 – 1995
Od počátku ekonomické transformace byla nezaměstnanost na Vysočině značně nadprůměrná, na rozdíl od vývoje v ČR se však postupně snižovala. Na konci roku 1995 byla míra nezaměstnanosti v kraji jen 3,5 %, tedy stejná jako v ČR.
1996 – 1999
Doba hospodářské recese, kdy v ČR i na Vysočině došlo k výraznému a dlouhodobému nárůstu nezaměstnanosti, přičemž tempo tohoto nárůstu bylo obdobné. Na konci roku 1999 přesáhla míra nezaměstnanosti v ČR i v kraji 9,0 %.
2000 - 2001
Doba hospodářského růstu, který se projevil stagnací nezaměstnanosti v ČR a jejím výrazným poklesem v kraji. Díky tomu se Vysočina stala regionem s podprůměrnou nezaměstnaností (7,0 % v kraji, 9 % v ČR). Zvýšil se také počet volných pracovních míst.
2002 – 2004
Od druhé poloviny roku 2001 dochází k opětovnému nárůstu nezaměstnanosti, který je přitom rychlejší na Vysočině než v ČR. Pozitivní náskok kraje, vytvořený v předchozím období, se tak postupně snižuje. Na konci roku 2003 bylo vyrovnáno krajské maximum z roku 1999 a v lednu 2004 dosáhla míra nezaměstnanosti dosud rekordní hodnoty 9,9 %. V průběhu roku 2004 nezaměstnanost opět poklesla, avšak část tohoto poklesu připadá na vrub změně metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti.
2005 - 2008
Od roku 2005 do roku 2008 nezaměstnanost klesá, což souvisí s výkonností ekonomiky. Na konci roku 2007 byla situace následující: míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina je 5,2 % oproti celostátnímu výsledku 5,6 %.
2009 – 2013
V důsledku ekonomické recese došlo k výraznému růstu nezaměstnanosti. Na konci roku 2013 byla míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina 6,7 % oproti celostátnímu výsledku 6,9 %.
2013 – 2018
Dochází k postupnému oživení ekonomiky. V roce 2018 došlo k poklesu míry nezaměstnanosti v kraji na 1,7 % oproti 2,2 % v ČR. V polovině roku 2019 byla nezaměstnanost v Kraji Vysočina 2,4 %, což je o 0,3 % méně než v ČR.

Tabulka č. 5 – Obecná míra nezaměstnanosti v ČR a Kraji Vysočina – roční průměr

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1	5,0	4,0	2,9	2,2
Kraj Vysočina	4,6	3,3	5,7	6,9	6,4	6,4	6,7	5,6	4,7	3,2	2,7	1,7

Zdroj: VŠPS - výběrové šetření pracovních sil. Od roku 2001 údaje vycházejí z výsledků SLDB 2001, od roku 2011 vycházejí z definitivních výsledků SLDB 2011

Srovnání jednotlivých krajů k 31. 7. 2019 zobrazuje následující graf:

Graf 10 – Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých krajích v ČR k 31. 7. 2019 v %

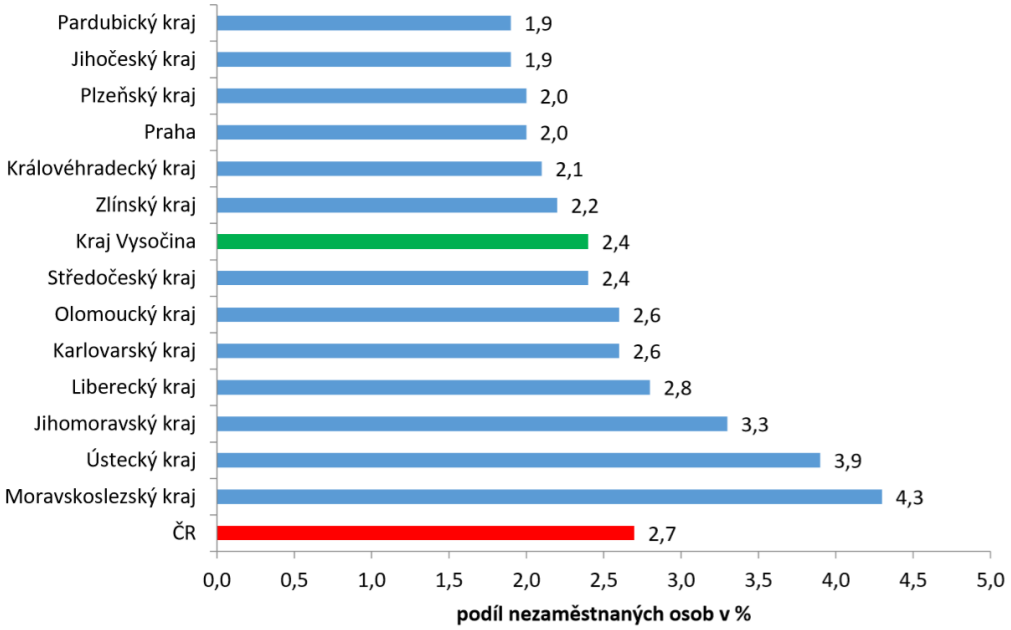

Zdroj dat: ÚP ČR krajská pobočka v Jihlavě, Měsíční statistická zpráva červenec 2019

Vývoj nezaměstnanosti, stejně tak i ekonomický vývoj v ČR, se promítá také do nezaměstnanosti absolventů škol. Ačkoliv je v Kraji Vysočina podprůměrný počet nezaměstnaných osob, podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých na celkovém počtu nezaměstnaných osob patří v rámci krajů ČR mezi třetí nejvyšší.

Graf 11 - Podíl nezaměstnaných absolventů škol (do 2 let od absolvování) a mladistvých na celkovém počtu nezaměstnaných v krajích ČR (duben 2019)

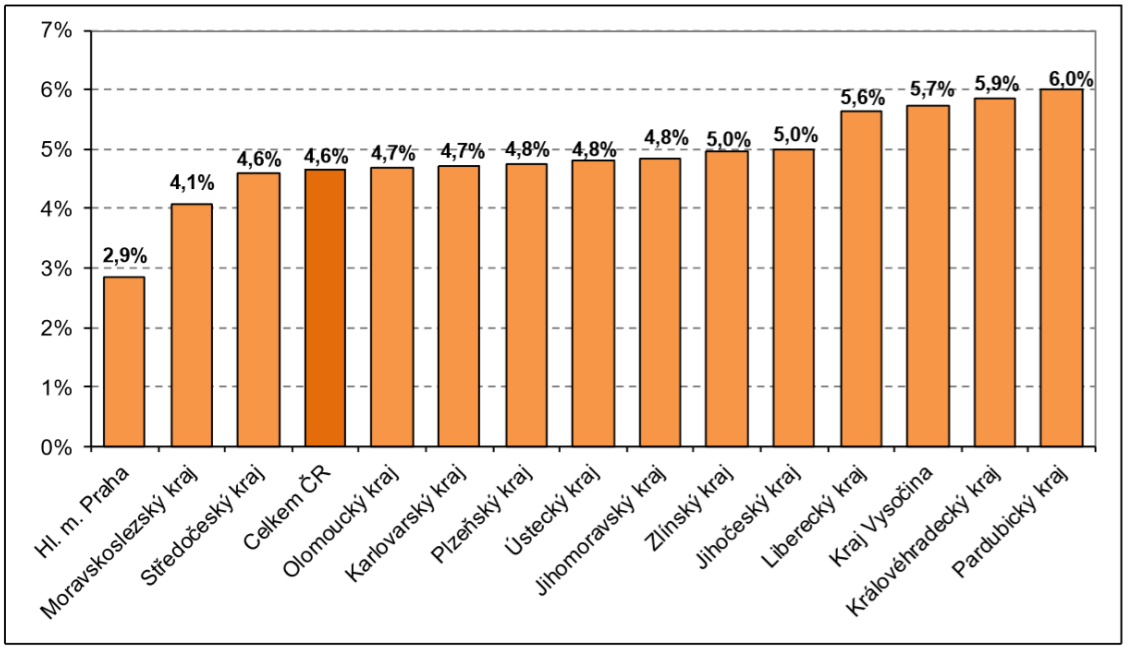

Zdroj dat: NÚV – Vzdělávání a trh práce v krajích ČR – 2019

V Kraji Vysočina bylo v dubnu roku 2019 nabízeno relativně nejvíce volných pracovních míst pro absolventy škol ve vztahu k celkovému počtu volných pracovních míst v kraji - 32,1 % (průměr ČR 21,9 %).

Graf 12 - Podíl volných pracovních míst pro absolventy škol a mladistvé z celkového počtu volných pracovních míst evidovaných na trhu práce v krajích ČR (duben 2019)

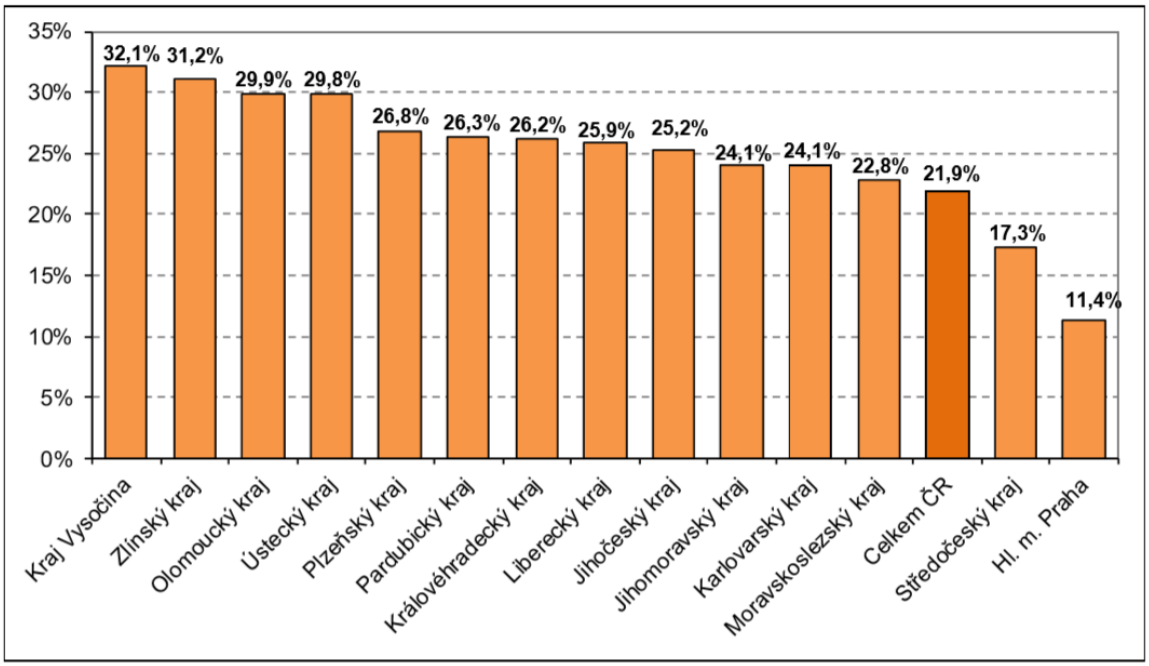

Zdroj dat: NÚV – Vzdělávání a trh práce v krajích ČR – 2019

Graf 13 - Míra nezaměstnanosti absolventů v ČR podle kategorií vzdělání (duben 2016 – duben 2019)

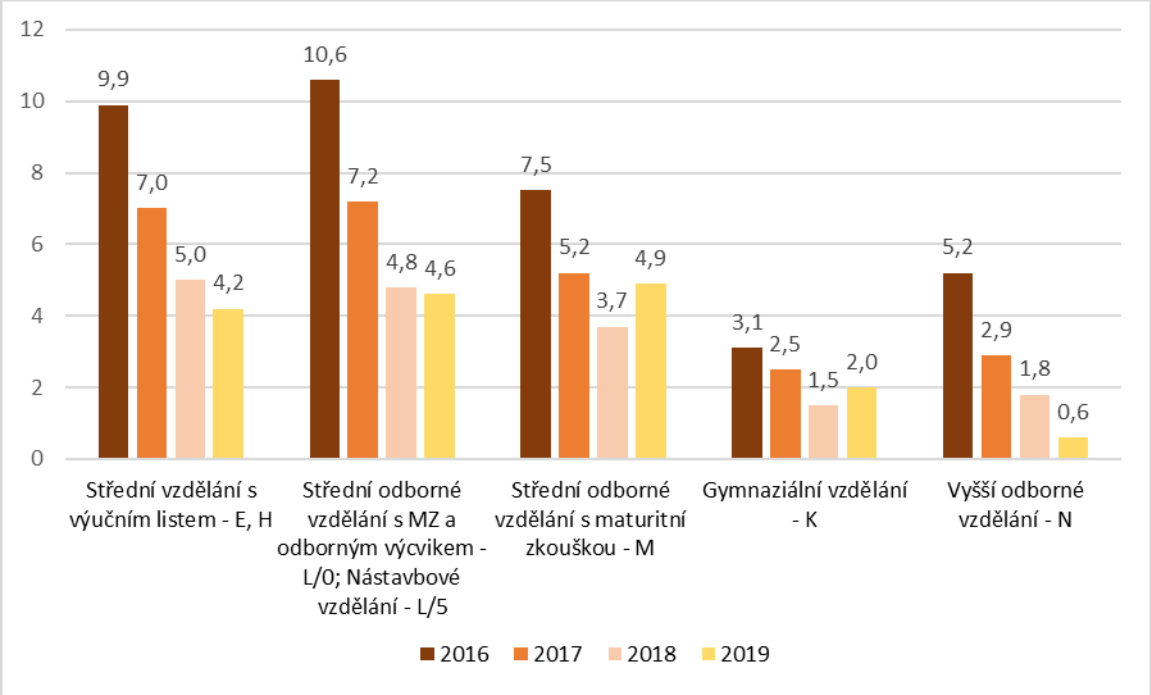

Zdroj dat: NÚV – Vzdělávání a trh práce v krajích ČR – 2019

Graf 14 - Míra nezaměstnanosti absolventů v Kraji Vysočina podle kategorií vzdělání (duben 2016 – duben 2019)

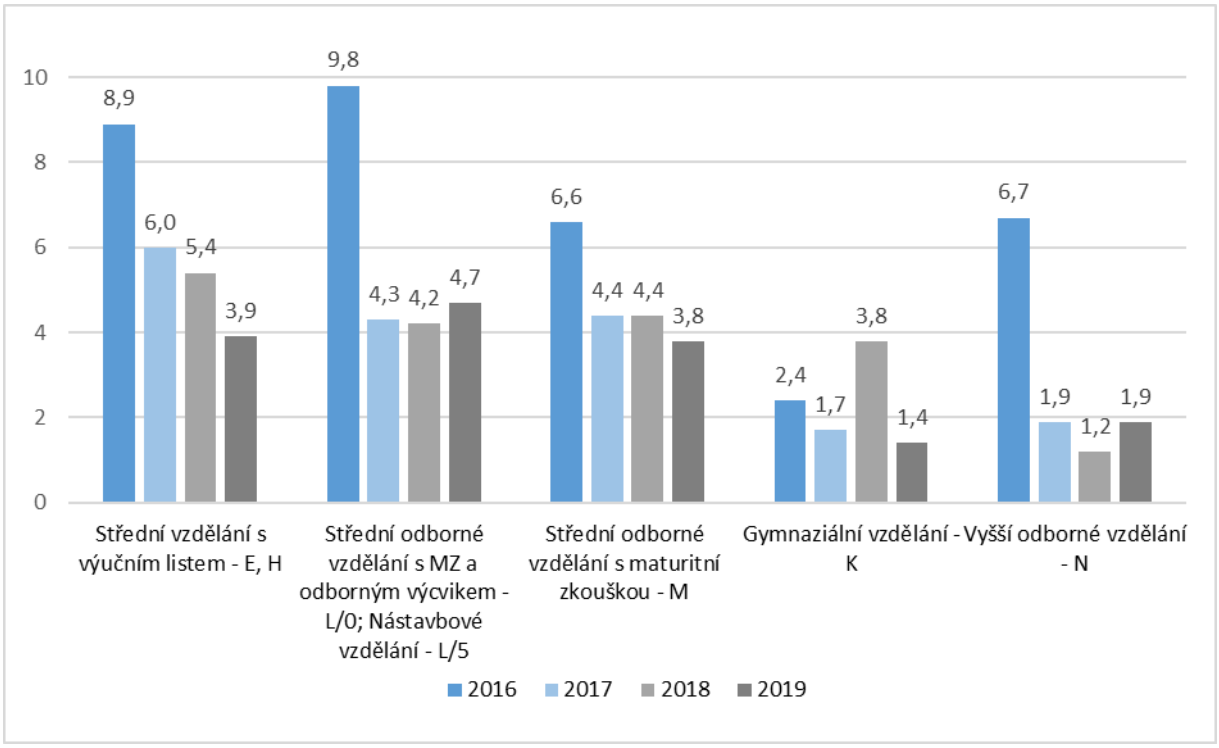

Zdroj dat: NÚV – Vzdělávání a trh práce v krajích ČR – 2019

Ačkoli došlo v roce 2019 k mírnému nárůstu míry nezaměstnanosti absolventů na úrovni ČR i Kraje Vysočina, z dlouhodobějšího hlediska je patrné, že situace absolventů na trhu práce se postupně zlepšuje, a to především v důsledku příznivější ekonomické situace a zvýšené poptávky po kvalifikované pracovní síle.

2.5. Vývoj vzdělávací soustavy

Jedním ze základních parametrů vzdělávací soustavy je počet žáků v jednotlivých segmentech školství a jejich vývoj. Následující graf ukazuje propočet MŠMT. Předškolní vzdělávání nyní prochází obdobím stagnace, v následujících letech však lze očekávat mírný nárůst (vzhledem k rostoucí porodnosti v kraji). Počet žáků vzdělávajících se v základních školách má rostoucí charakter a tento trend bude patrný i v nadcházejících letech (dle projekce ČSÚ přibližně do roku 2024). Podobné tendence jsou evidentní i v případě středního školství, kde v posledních dvou letech dochází k růstu počtu žáků v kraji a očekává se, že maxima bude dosaženo v roce 2025/2026.

Podíl mladých lidí zapsaných k terciárnímu vzdělávání (denní forma) přesahuje 60 % populace 19letých v ČR.

Graf č. 15 - Vývoj počtu osob ve věku 15-19 let v krajích ČR (2017-2023)

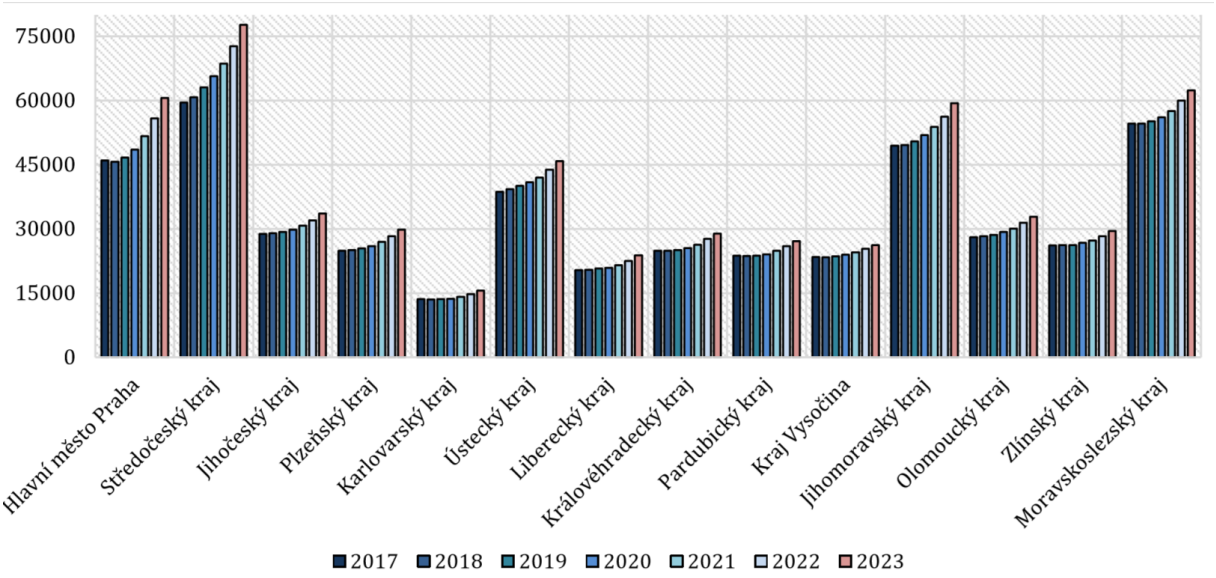

Zdroj dat: ČSÚ, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019 - 2023

Graf č. 16 – Vývoj počtu tříletých dětí v Kraji Vysočina

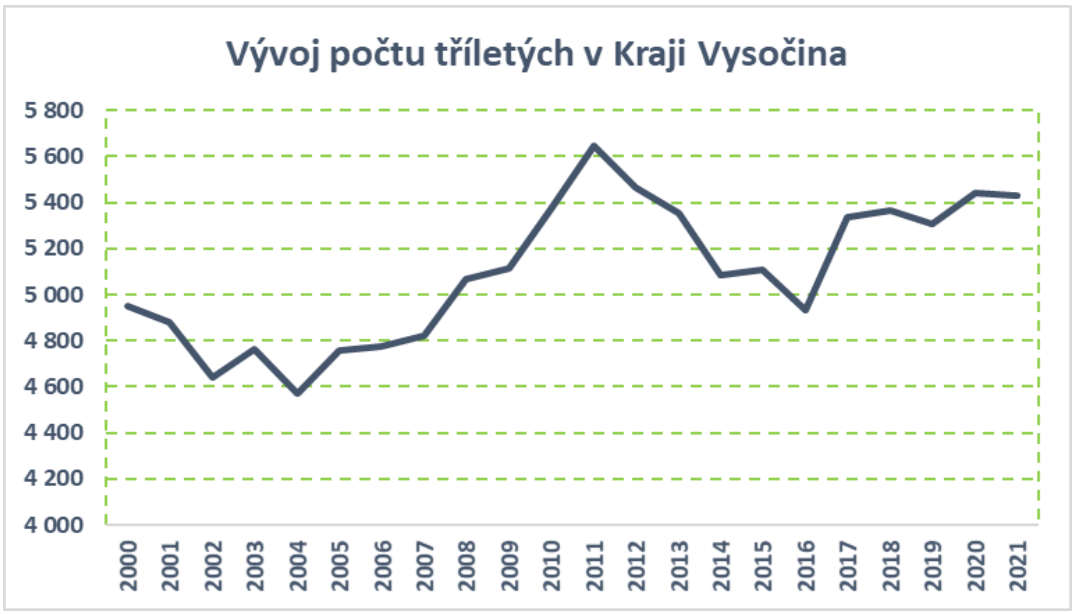

Zdroj dat: ČSÚ

Graf 17 - Vývoj počtu šestiletých dětí v Kraji Vysočina

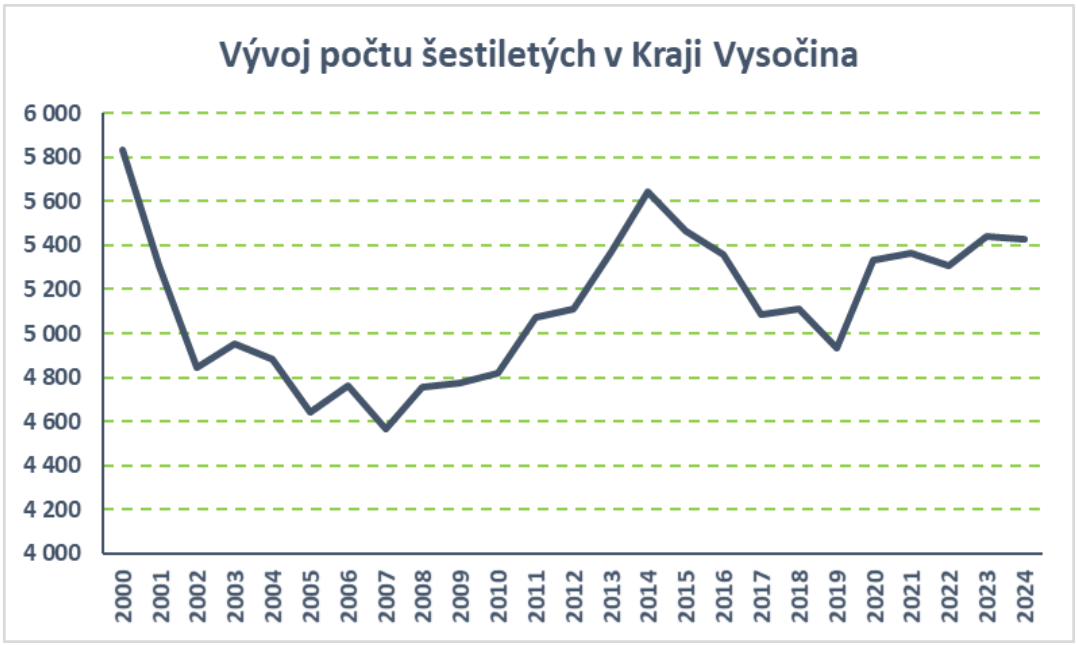

Zdroj dat: ČSÚ

Graf 18 – Vývoj počtu patnáctiletých dětí v Kraji Vysočina

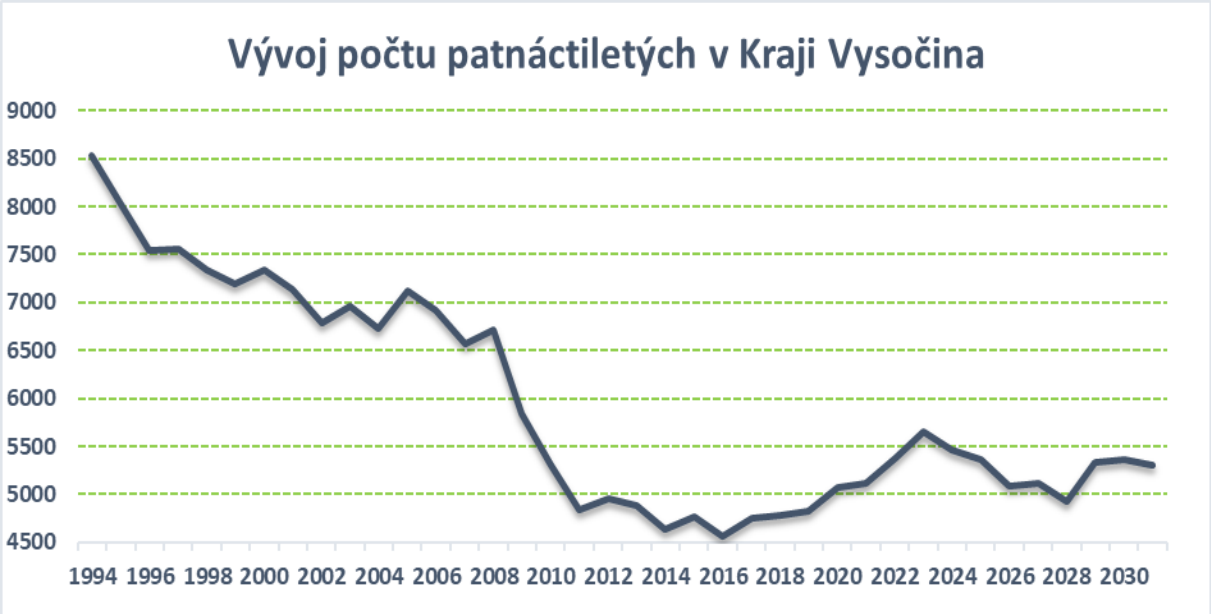

Zdroj dat: ČSÚ

Z výše uvedených grafů jsou patrné změny v počtech dětí a žáků vstupujících do jednotlivých segmentů regionálního školství v následujících letech. Počet dětí vstupujících do mateřských škol by měl postupně narůstat. Zvyšují se počty dětí vstupujících jak do základního vzdělávání, tak s mírným zpožděním i do středního vzdělávání (maxima by mělo být dosaženo kolem roku 2023).
Pro budoucí období v dlouhodobém horizontu je třeba počítat s tím, že cíle a obsah vzdělávání budou ovlivněny nejen demografickým vývojem, ale také rychlými změnami (technologickými, ekonomickými, společenskými a environmentálními), které ovlivní ekonomiku i celou společnost.

Graf 19 - Uchazeči přihlášení v prvním kole přijímacího řízení do 1. ročníku denní formy vzdělávání v Kraji Vysočina

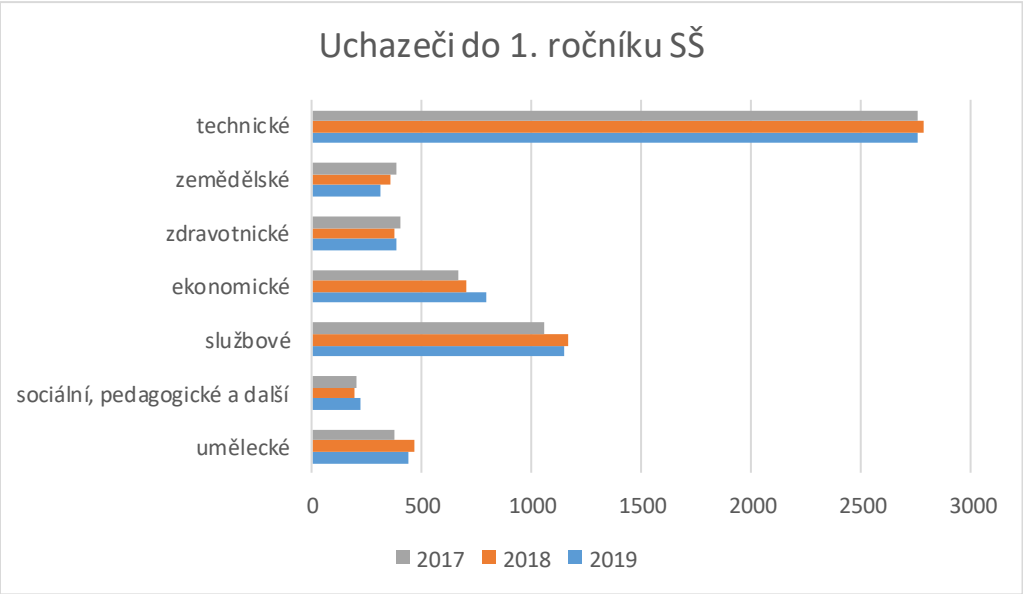

Skupiny oborů vzdělávání: technické (skupiny KKOV 16 - 39), zemědělské (skupiny 41 a 43), zdravotnické (skupina 53 – je jen u 4letých SOŠ), ekonomické (skupiny 63 a 64), služby (skupiny 65, 66 a 69), sociální pedagogické a další (skupiny 68, 72 a 75 – jen u 4letých SOŠ) a umělecké (skupina 82).
Zdroj dat: výkonové výkazy MŠMT

Graf dokumentuje více než 44% zájem o technické obory (strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, informatické obory, zpracování dřeva apod.), mírný nárůst přihlášek do ekonomických oborů a pokles do oborů zemědělských (včetně lesnictví a ekologie).

Graf 20 – Podíl cizinců na ZŠ a SŠ v Kraji Vysočina – vývoj v letech 2010 až 2019

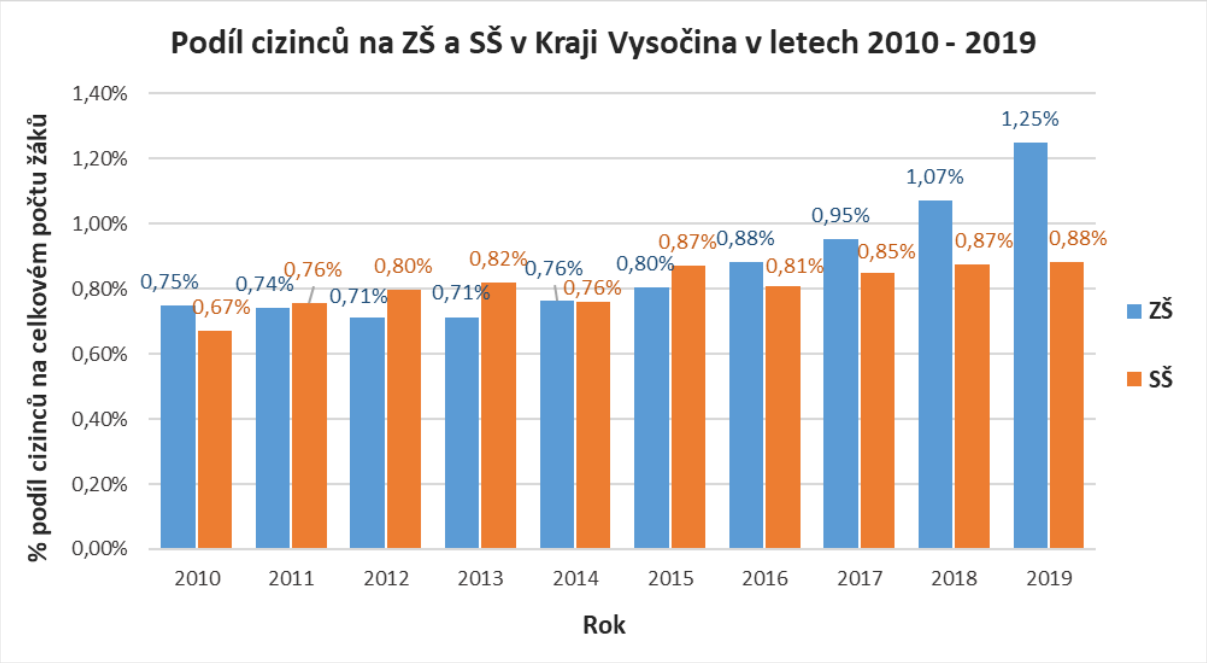

Zdroj dat: výkonové výkazy MŠMT

Podíl cizinců vůči celkovému počtu žáků na základních a středních školách v Kraji Vysočina roste, v případě základních škol je nárůst výraznější (zejména pak od roku 2014, kdy se podíl cizinců z 0,76 % vyšplhal na 1,25 % v současnosti). Do roku 2015 bylo větší procentuální zastoupení cizinců na středních školách nežli na školách základních, od roku 2016 je tomu naopak.

Detailní informace o počtech škol, tříd, žáků, oborové struktuře a nezaměstnanosti absolventů jsou uvedeny ve výročních zprávách na http://www.kr-vysocina.cz/vyrocni-zpravy/ds-300668/p1=10286 .

2.6. Výsledky vzdělávání

Přijímací zkoušky na střední školy a úspěšnost u maturitních zkoušek

Jedním z možných ukazatelů výsledů vzdělávání žáků v Kraji Vysočina je jejich úspěšnost u přijímací zkoušky na střední školy. Následující graf vyobrazuje průměrný percentil uchazečů u krajských jednotných přijímacích zkoušek a u republikových, a to u čtyřletých studijních oborů[2]. Je patrné, že od počátku zavedení jednotné přijímací zkoušky dosahují žáci z Kraje Vysočina lepších výsledků nežli je republikový průměr. V roce 2017 byl krajský průměrný percentil o 4,6 % vyšší než republikový, v roce 2019 už pouze o 1,6 %.

Graf 21 – Průměrný percentil uchazečů u jednotné přijímací zkoušky – v Kraji Vysočina a v ČR

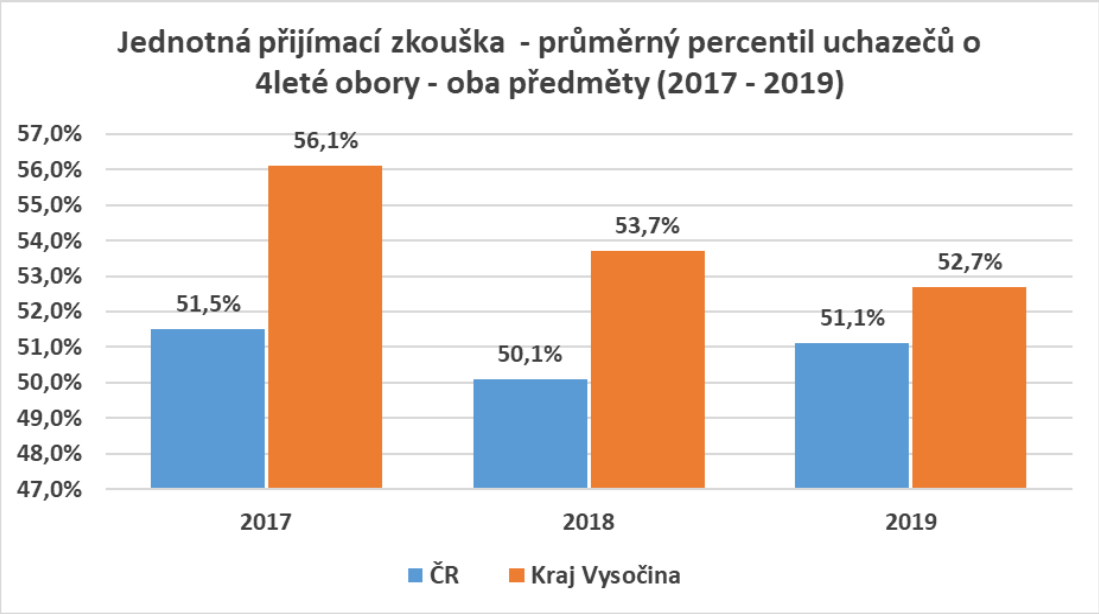

Zdroj dat: CERMAT - Jednotné přijímací zkoušky do oborů vzdělání s maturitní zkouškou

Dle výsledků jednotných přijímacích zkoušek z roku 2018 dosahovali žáci z Kraje Vysočina vyššího průměrného procentního skóre v porovnání s žáky z ostatních krajů České republiky. V případě výsledků z matematiky byli žáci z Vysočiny druhým nejúspěšnějším krajem (po Hlavním městě Praze) a v případě českého jazyka čtvrtým nejúspěšnějším krajem. Detailnější porovnání jednotlivých krajů vyobrazují následující grafy.

[2] Studijními obory se v celém dokumentu rozumí skupiny oborů L, M a K, učebními obory pak skupiny oborů E a H.

Graf 22 – Průměrný % skór krajů ČR u jednotných přijímacích zkoušek 2018 – matematika

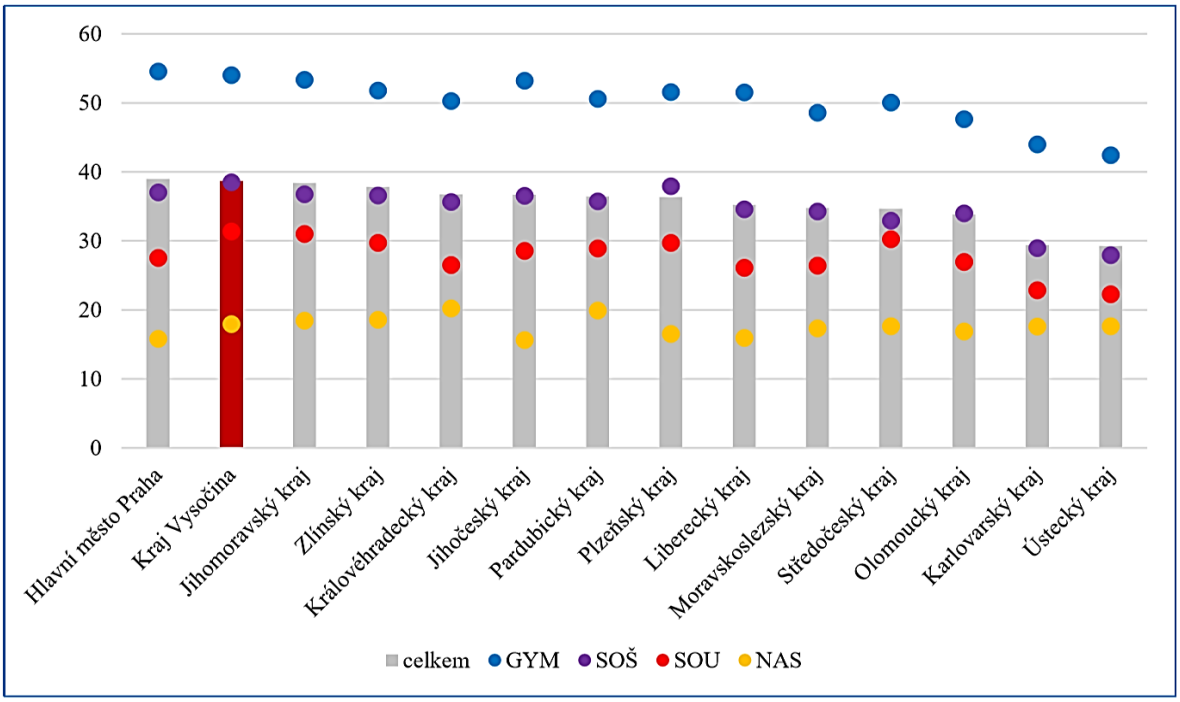

Graf 23 – Průměrný % skór krajů ČR u jednotných přijímacích zkoušek 2018 – český jazyk

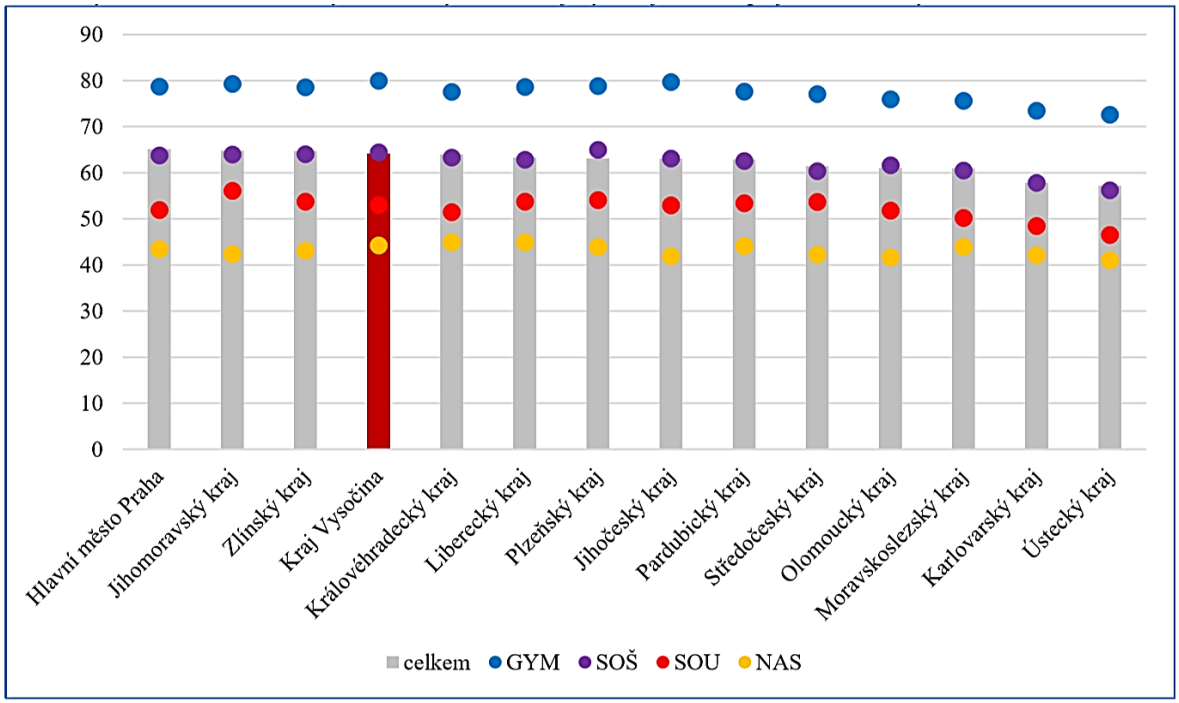

Zdroj dat: ČŠI – Zpráva Kraj Vysočina, 2019

Nejenom v případě přijímacích zkoušek na střední školy, ale i v případě výsledků maturitních zkoušek, dosahují žáci z Kraje Vysočina dobrých výsledků. Vývoj hrubé a čisté neúspěšnosti u maturitní zkoušky (společná a profilová část celkem) je patrný z následujících grafů.

Graf 24 – Vývoj hrubé neúspěšnosti u maturitní zkoušky v letech – členění dle krajů

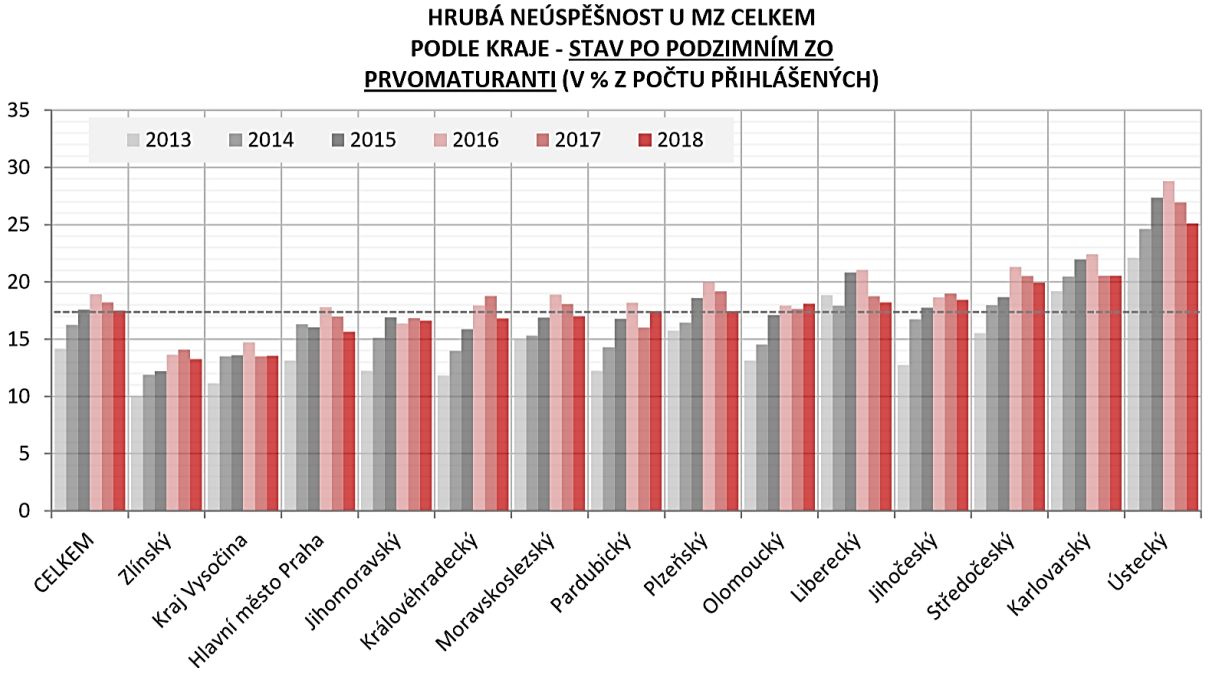

Graf 25 – Vývoj čisté neúspěšnosti u maturitní zkoušky v letech – členění dle krajů

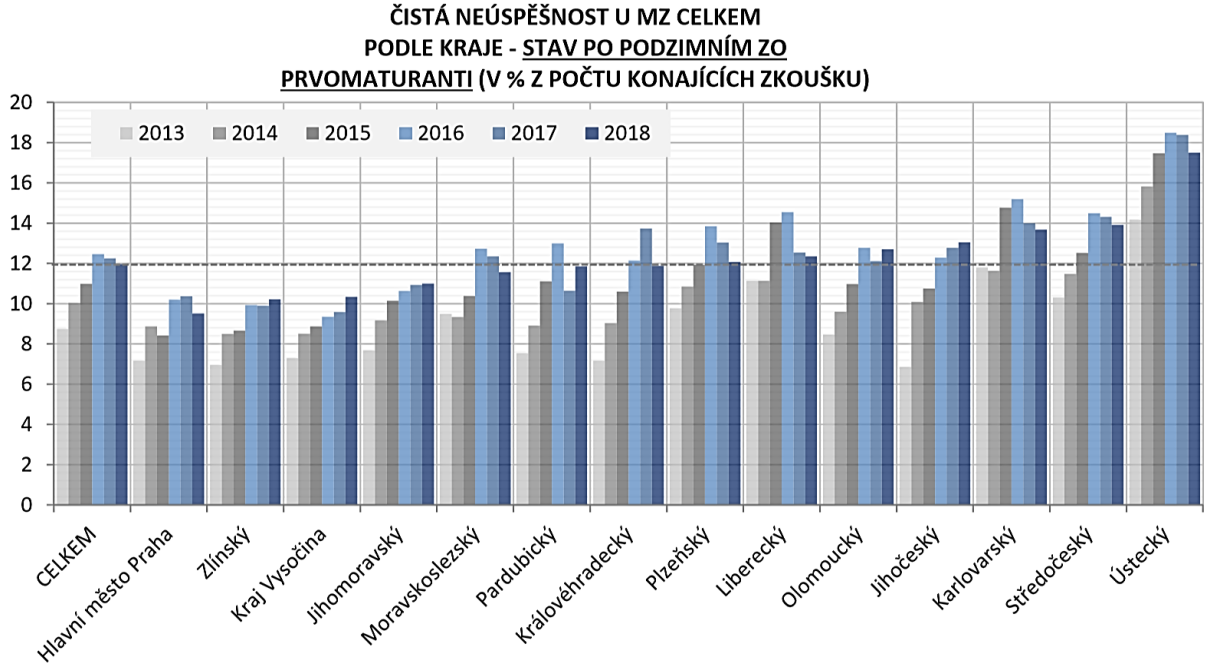

Zdroj: CERMAT – Maturitní zkouška 2013 – 2018 (krajský pohled), 2018

Kraj Vysočina patří dlouhodobě mezi kraje s nejnižší neúspěšností u maturitní zkoušky. Zatímco v Kraji Vysočina byla v roce 2018 hrubá neúspěšnost (podíl žáků ze všech přihlášených, kteří u maturity neuspěli či ji nekonali) necelých 14 %, v případě České republiky to bylo 17,5 %. S tímto výsledkem se Kraj Vysočina stal krajem s celkově druhou

nejnižší hodnotou hrubé neúspěšnosti u maturitní zkoušky (po kraji Zlínském). Porovnáme-li výsledky maturitní zkoušky dle zřizovatelů středních škol, pak v rámci soukromých středních škol dosahuje Kraj Vysočina nejlepších výsledků vůbec.

Graf 26 – Hrubá neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky v krajích ČR 2018 – celkem a dle zřizovatele střední školy

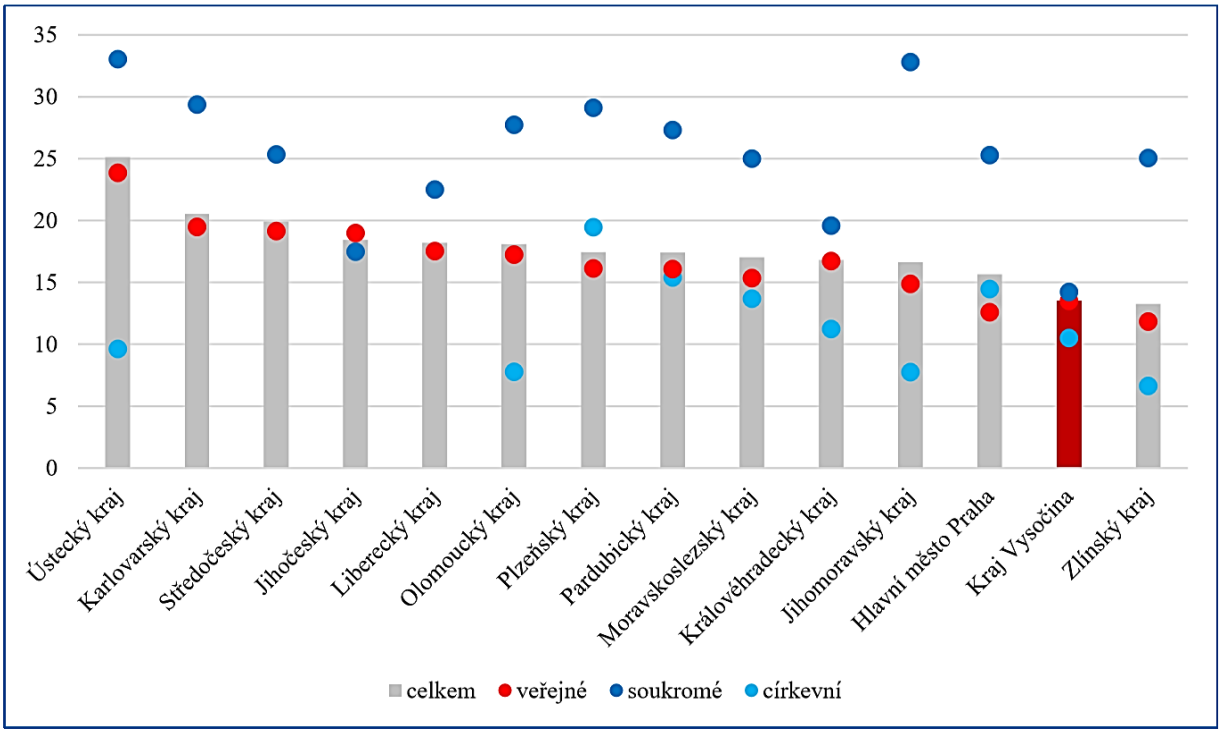

Zdroj: ČŠI – Zpráva Kraj Vysočina, 2019

Gramotnosti žáků základních a středních škol

V případě čtenářské gramotnosti jsou žáci ČR od samého začátku pod průměrem zemí OECD, avšak od roku 2009 lze spatřovat postupné zlepšení českých žáků ve výsledcích čtenářské gramotnosti. Mezi roky 2015 a 2018 nastává zlom a čeští žáci dosahují lepšího výsledku, nežli je průměr OEDC. V matematické a přírodovědné gramotnosti dosahují čeští žáci nadprůměrných výsledků, avšak od prvních let výzkumu až do roku 2015 jejich průměrný bodový výsledek výrazně poklesl. Od roku 2015 je zaznamenán mírný vzestup.

V současné době dosahují čeští žáci ve všech zkoumaných gramotnostech stejných nebo lepších výsledků v porovnání s průměrnými výsledky žáků ze zemí OECD. Průměr OECD se však od počátku výzkumu snižuje.

Graf 27 – Změny ve výsledcích českých žáků a průměru OECD v gramotnostních oblastech od roku 2000

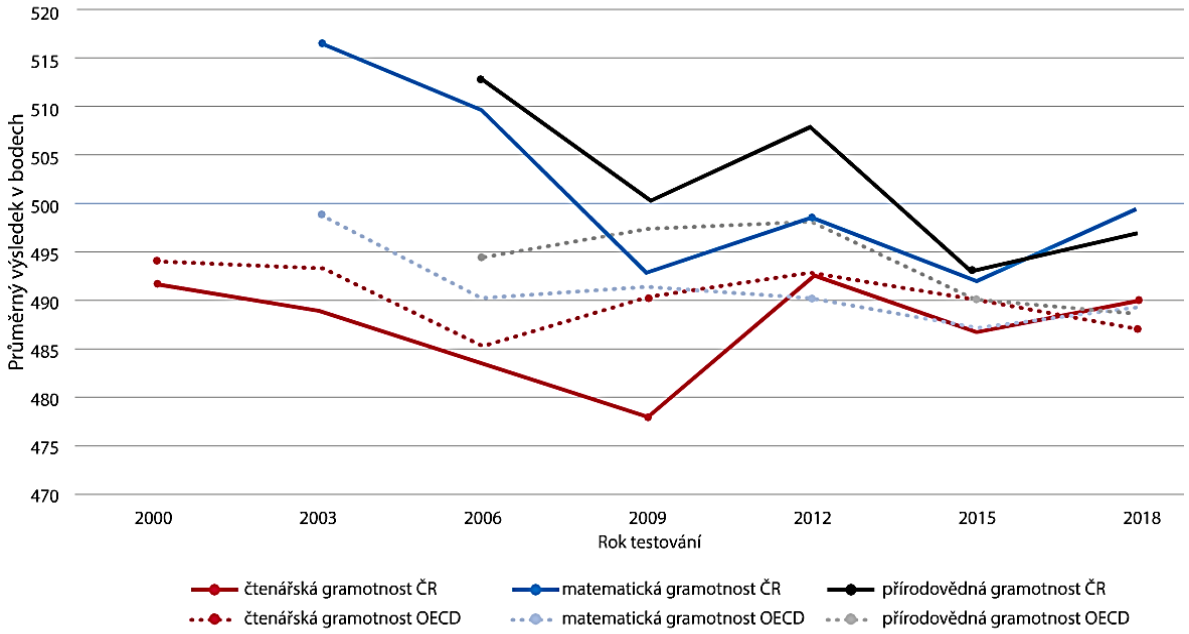

Pozn.: Šetření PISA je zaměřeno na patnáctileté žáky a všechna zjištění uvedená v národní zprávě se vztahují výhradně k této věkové skupině.

Zdroj: ČŠI – Mezinárodní šetření PISA 2018, 2019

Z šetření ČŠI realizovaného mezi žáky 5. a 9. ročníků základních škol v ČR vyplývá, že v Kraji Vysočina jsou v porovnání s ostatními kraji ČR mírně nadprůměrné rozdíly ve výsledcích žáků mezi jednotlivými školami. V případě 5. ročníku jsou rozdíly mezi školami spatřovány zejména ve výsledcích vzdělávání anglického jazyka.

Graf 28 – Hodnota koeficientu ICC v krajích – výběrové zjišťování výsledků žáků 5. tříd ZŠ

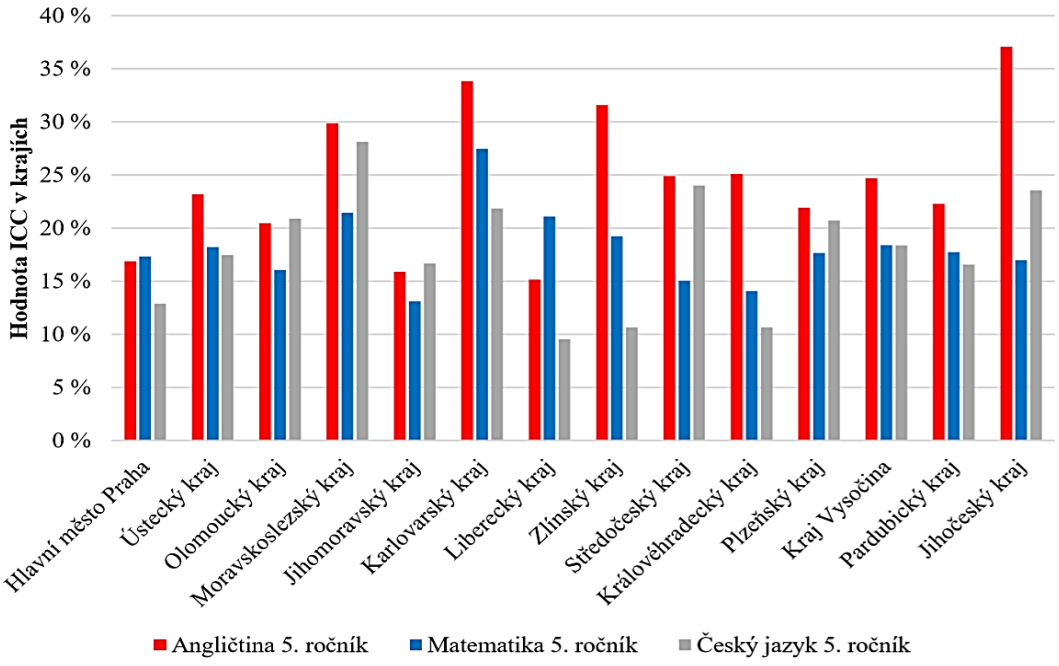

Pozn.: ICC koeficient (vnitroskupinový koeficient korelace) říká, kolik procent rozdílů v individuálních výsledcích žáků je dáno rozdíly mezi školami. Ideální jsou nízké hodnoty ICC, které značí, že mezi

školami v daném kraji nejsou výrazné rozdíly. Vysoké hodnoty ICC poukazují na to, že se školy v rámci kraje liší skladbou žáků, kvalifikací či kompetencemi učitelů, vlivem odlišných výukových metod či odlišným využíváním ICT.

Zdroj: ČŠI – Zpráva Kraj Vysočina, 2019

Jazyková gramotnost

Výstupy z šetření ČŠI realizovaného ve školním roce 2018/19 mezi žáky 4. ročníků základních škol prokazují, že úroveň jazykové gramotnosti žáků 1. stupně základních škol v ČR je velmi dobrá (průměrná úspěšnost žáků 4. ročníků v případě testu z jazyka je 92 %).

Graf 29 – Úspěšnost žáků 4. ročníku základní školy v testu jazykové gramotnosti (podíl žáků, výběrové zjišťování)

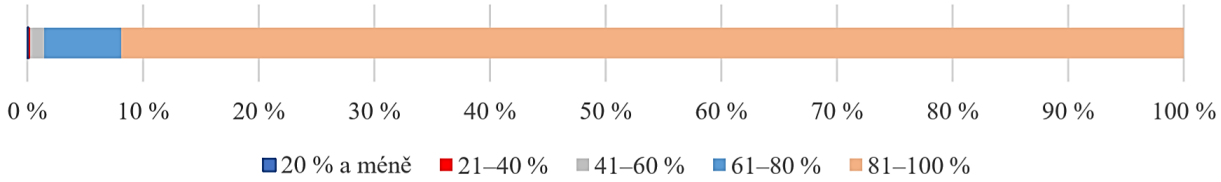

Zdroj: ČŠI – Rozvoj jazykové gramotnosti za základních a středních školách ve školním roce 2018/2019 (tematická zpráva), 2019

Ve školním roce 2016/17 byli testováni žáci 5. ročníku základních škol, kdy průměrný výsledek jejich dovedností a znalostí z anglického jazyka činil 77 %, což odpovídá hodnotám z testování ve školním roce 2012/13. Žáci byli úspěšní zejména v částech týkajících se *poslechu s porozuměním* a *slovní zásoby*. Nejhůře dopadlo vyhodnocení části *čtení s porozuměním*, kde zároveň došlo k nejvýraznějšímu zhoršení výsledků žáků v porování s výsledky šk. roku 2012/13.

Graf 30 - Rozložení výsledků žáků 5. ročníku ZŠ podle celkové úspěšnosti v testu (výsledky za ČR)

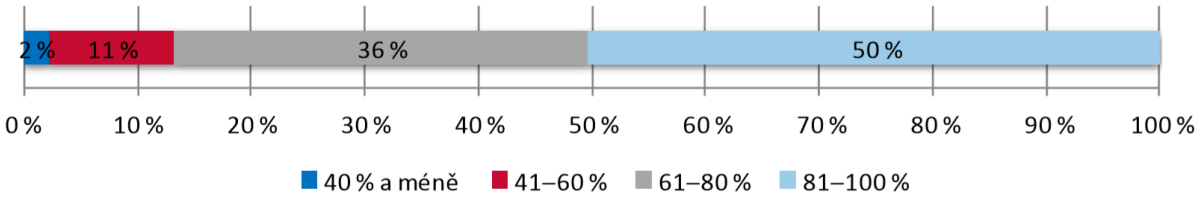

Zdroj: ČŠI - Rozvoj jazykové gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Kromě žáků 5. ročníku byli ve školním roce 2016/17 testováni také žáci 9. ročníku základních škol. Z testu anglického jazyka dosáhli průměrné úspěšnosti 72 %, což je o 5 % méně než v případě žáků 5. ročníků. V porování se šk. rokem 2012/13 se celkově v jazykové gramotnosti zlepšili (hůře dopadly pouze výsledky části *Gramatika*).

Graf 31 - Rozložení výsledků žáků 9. ročníku ZŠ podle celkové úspěšnosti v testu – anglický jazyk (výsledky za ČR)

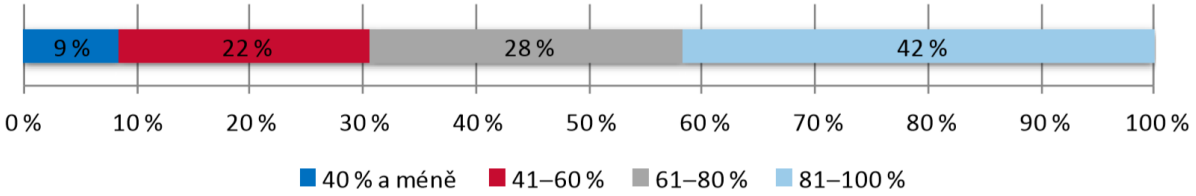

Zdroj: ČŠI - Rozvoj jazykové gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Průměrná úspěšnost žáků 3. ročníku středních škol, kteří řešili test z anlického jazyka, byla 65 %, což je o 7 % nižší úspěšnost než u žáků 9. ročníku základních škol. Lze tedy vypozorovat klesající trend průměrné úspěšnosti žáků s přibývajícími lety jazykového vzdělávání.

Graf 32 – Rozložení výsledků žáků 3. ročníku SŠ podle celkové úspěšnosti (výsledky za ČR)

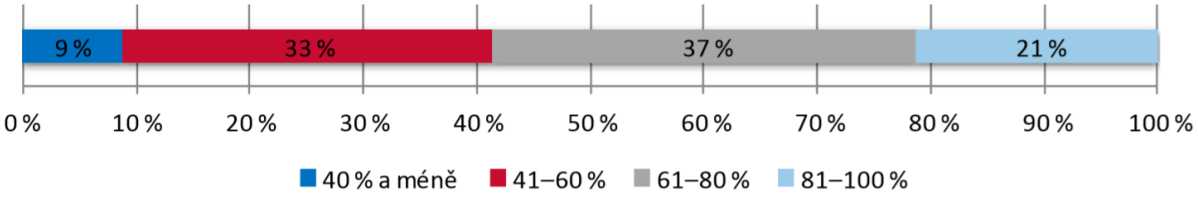

Zdroj: ČŠI - Rozvoj jazykové gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Graf 33 – Průměrná úspěšnost podle krajů v 5. a 9. ročníku ZŠ a ve 3. ročníku SŠ - anglický jazyk

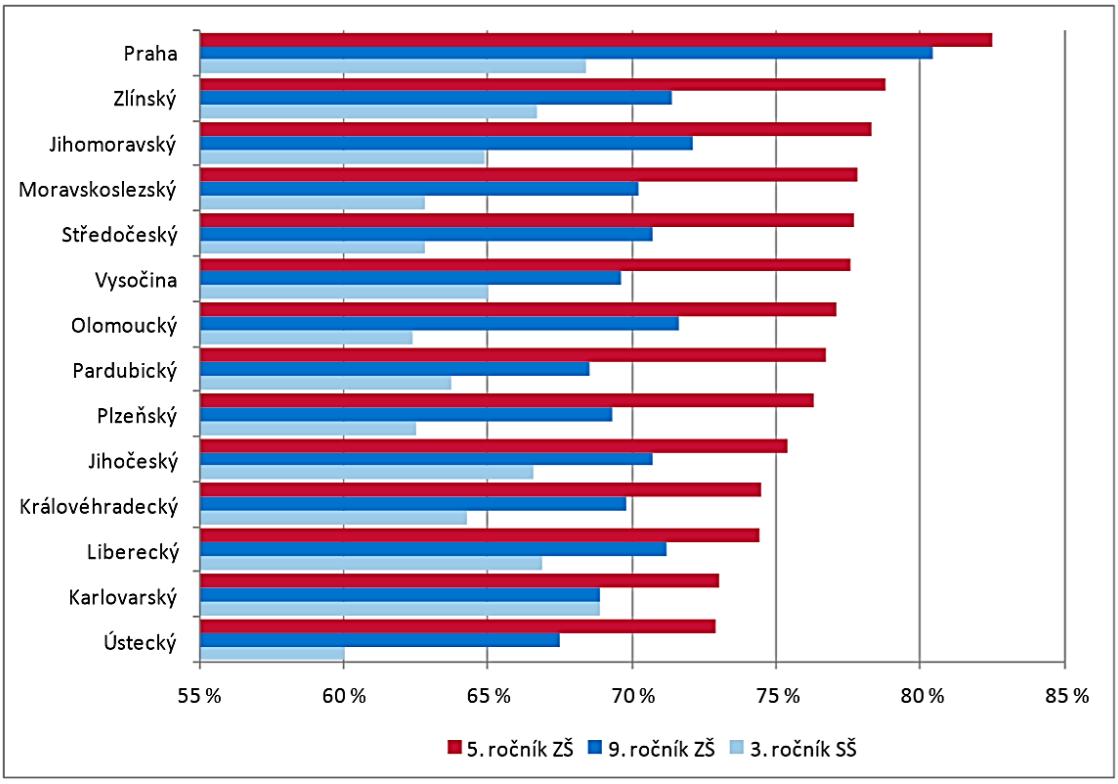

Zdroj: ČŠI - Rozvoj jazykové gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Graf 34 – Rozložení výsledků žáků 3. ročníku SŠ podle oboru vzdělání a podle celkové úspěšnosti (výsledky za ČR)

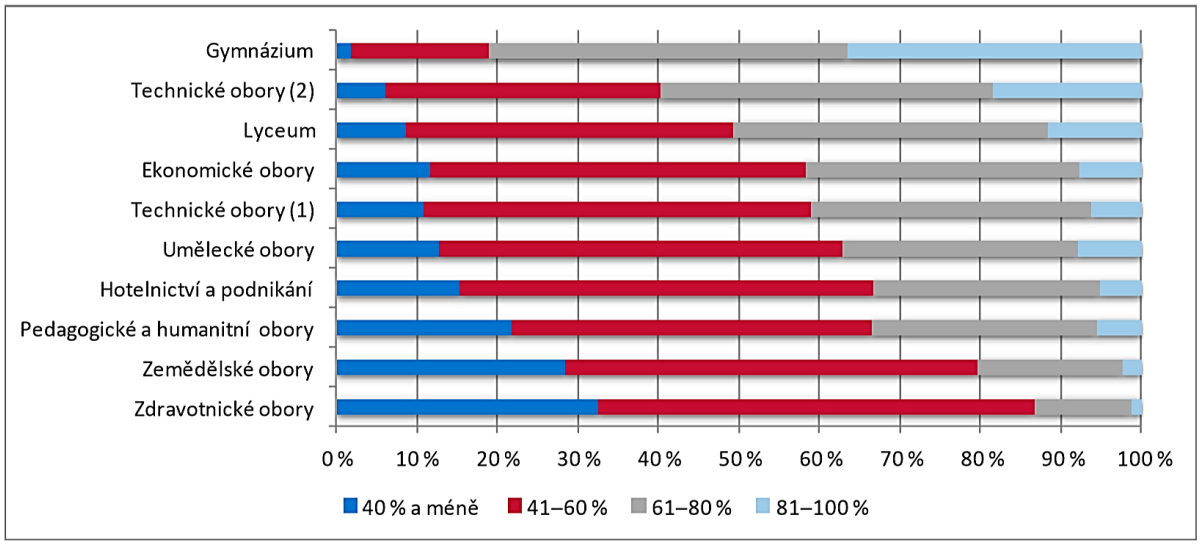

Zdroj: ČŠI - Rozvoj jazykové gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Z výše vyobrazeného grafu jsou patrné výrazné rozdíly v průměrné úspěšnosti žáků gymnázií a žáků ostatních skupin oborů, zejména pak zdravotnických, zemědělských a pedagogických. Úspěšnosti jazykové gramotnosti vyšší než 60 % dosáhla nadpoloviční většina žáků pouze u oborů gymnázium, lyceum a technické obory (2).

Informační gramotnost

Na základě Mezinárodního šetření ICILS z roku 2013 bylo zjištěno, že čeští žáci jsou v počítačové a informační gramotnosti vzděláni nejlépe ze všech zúčastněných zemí. Svými výsledky předčili vrstevníky z Austrálie, Polska, Norska, Německa, Slovenska a dalších zemí.

Graf 35 – Průměrný výsledek žáků z jednotlivých zemí na škále ICILS

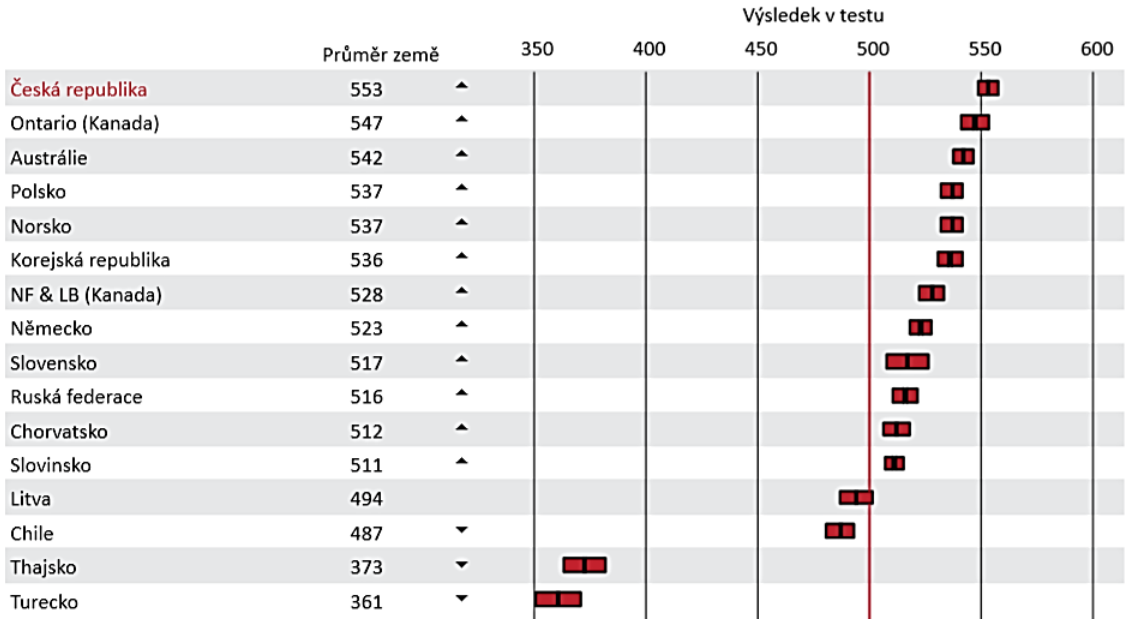

Zdroj: ČŠI - Mezinárodní šetření ICILS 2013 – Počítačová a informační gramotnost českých žáků (Národní zpráva), 2014

V rámci krajů ČR nejsou patrné významné rozdíly ve výsledcích testu informační gramotnosti žáků. Oproti tomu jsou znatelné rozdíly ve výsledcích žáků jednotlivých skupin středoškolských oborů – nejvyšší úrovně informační gramotnosti dosahují žáci z oborů gymnázia, technické obory a lycea, nejnižší úrovně pak žáci z pedagogických, humanitních a zdravotnických oborů.

Graf 36 – Průměrná úspěšnost podle krajů v 9. ročníku ZŠ a ve 3. ročníku SŠ (pro 70 % nejúspěšnějších žáků ZŠ v každém kraji)

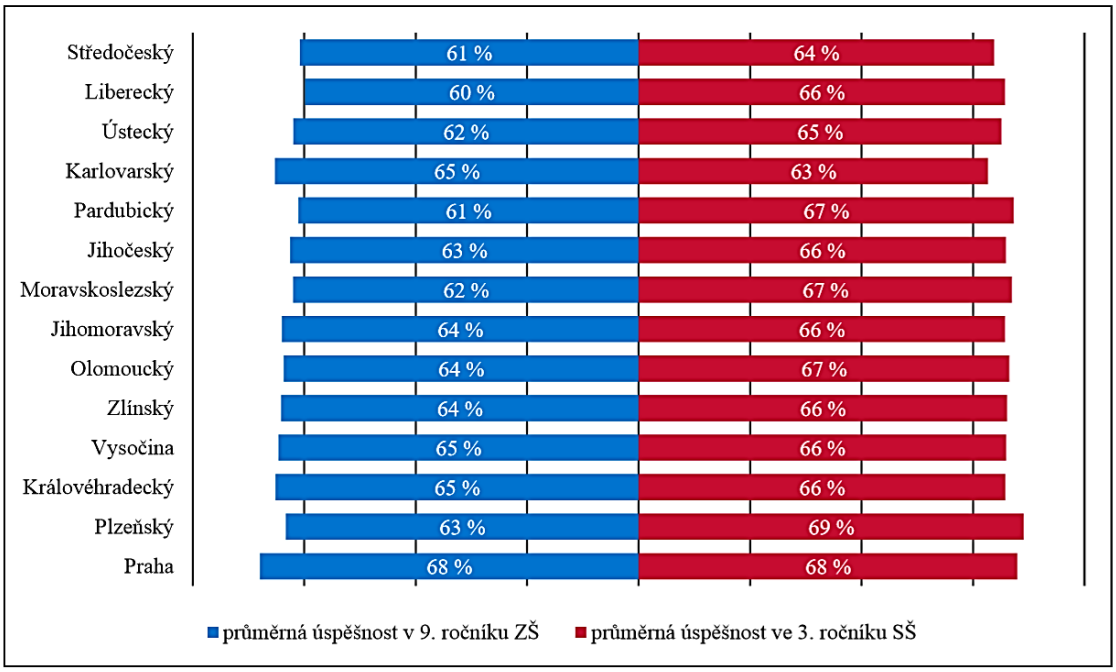

Zdroj: ČŠI - Rozvoj informační gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Graf 37 – Rozložení výsledků žáků 3. ročníku SŠ podle oboru vzdělání a podle průměrné úspěšnosti v pásmech po 20 % (výsledky za ČR)

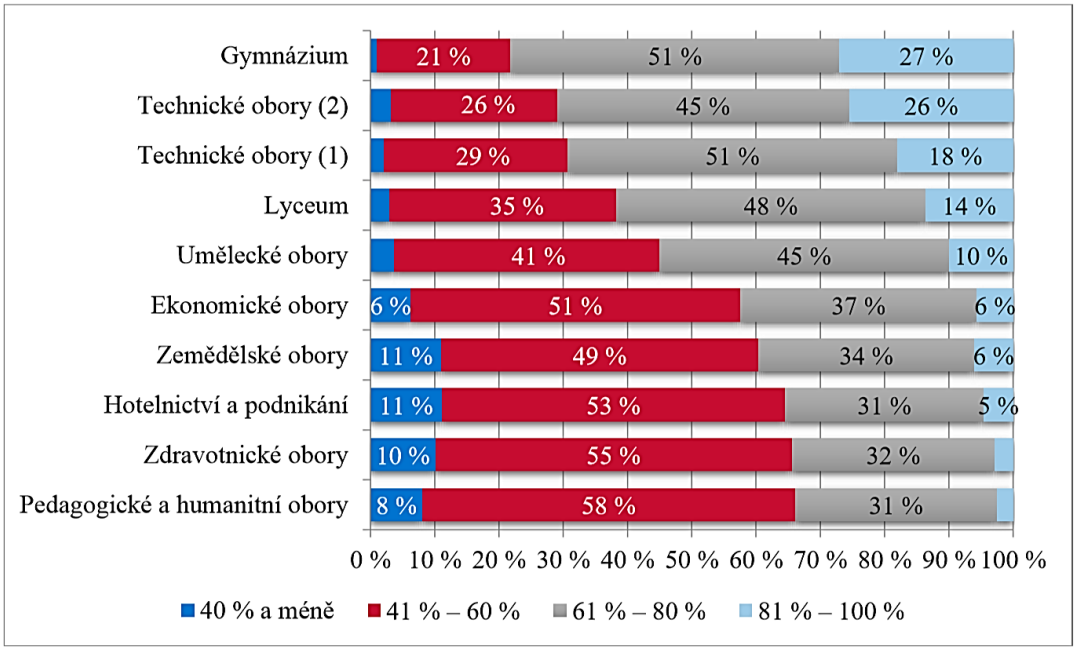

Zdroj: ČŠI - Rozvoj informační gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017 (tematická zpráva), 2018

Čtenářská a matematická gramotnost

V případě čtenářské gramotnosti dosahují čeští žáci stejné úrovně vědomostí jako je průměr zemí OECD. Vědomosti českých žáků jsou tak srovnatelné s vědomostmi žáků z Německa, Francie, Nizozemska, Rakouska nebo Švýcarska. V porovnání se zeměmi Evropské unie dosahuje Česká republika nadprůměrného výsledku. Od roku 2000 se průměrné výsledky českých žáků propadají až na minimální hodnotu v roce 2009. Od roku 2012 je patrný postupný vzestup až k hodnotě blízké maximu dosaženému v roce 2000.

Nejlepších výsledků v matematické gramotnosti dosáhli v roce 2018 žáci z Japonska, Koreje, Estonska a Nizozemska. Česká republika patří mezi země, jejichž výsledek je statisticky významně lepší než průměr zemí OECD. Od samého začátku výzkumu (od roku 2003) dosahují čeští žáci ve všech cyklech výzkumu lepšího průměrného výsledku matematické gramotnosti než je průměr žáků zemí EU či OECD. Obdobně jako v případě čtenářské gramotnosti se však průměrné výsledky českých žáků mezi roky 2003 a 2009 snižovaly, až od roku 2012 jsou na vzestupu.

Tab. 6 – Čtenářská gramotnost – průměrné výsledky zemí OECD a EU od roku 2000

Země	2000	2003	2006	2009	2012	2015	2018	Rozdíl vůči ČR v roce 2018	OECD	EU
Estonsko	-	-	501	501	516	519	523	▲	ano	ano
Kanada	534	528	527	524	523	527	520	▲	ano	ne
Finsko	546	543	547	536	524	526	520	▲	ano	ano
Irsko	527	515	517	496	523	521	518	▲	ano	ano
Korejská republika	525	534	556	539	536	517	514	▲	ano	ne
Polsko	479	497	508	500	518	506	512	▲	ano	ano
Švédsko	516	514	507	497	483	500	506	▲	ano	ano
Nový Zéland	529	522	521	521	512	509	506	▲	ano	ne
USA	504	495	-	500	498	497	505	▲	ano	ne
Velká Británie	-	-	495	494	499	498	504	▲	ano	ano
Japonsko	522	498	498	520	538	516	504	▲	ano	ne
Austrálie	528	525	513	515	512	503	503	▲	ano	ne
Dánsko	497	492	494	495	496	500	501	▲	ano	ano
Norsko	505	500	484	503	504	513	499	▲	ano	ne
Německo	484	491	495	497	508	509	498	▲	ano	ano
Slovinsko	-	-	494	483	481	505	495	○	ano	ano
Belgie	507	507	501	506	509	499	493	○	ano	ano
Francie	505	496	488	496	505	499	493	○	ano	ano
Portugalsko	470	478	472	489	488	498	492	○	ano	ano
Česká republika	492	489	483	478	493	487	490		ano	ano

Země	2000	2003	2006	2009	2012	2015	2018	Rozdíl vůči ČR v roce 2018	OECD	EU
Nizozemsko	-	513	507	508	511	503	485	○	ano	ano
Rakousko	492	491	490	-	490	485	484	○	ano	ano
Švýcarsko	494	499	499	501	509	492	484	○	ano	ne
Chorvatsko	-	-	477	476	485	487	479	▼	ne	ano
Lotyšsko	458	491	479	484	489	488	479	▼	ano	ano
Itálie	487	476	469	486	490	485	476	▼	ano	ano
Maďarsko	480	482	482	494	488	470	476	▼	ano	ano
Litva	-	-	470	468	477	472	476	▼	ano	ano
Island	507	492	484	500	483	482	474	▼	ano	ne
Izrael	452	-	439	474	486	479	470	▼	ano	ne
Lucembursko	-	479	479	472	488	481	470	▼	ano	ano
Turecko	-	441	447	464	475	428	466	▼	ano	ne
Slovensko	-	469	466	477	463	453	458	▼	ano	ano
Řecko	474	472	460	483	477	467	457	▼	ano	ano
Chile	410	-	442	449	441	459	452	▼	ano	ne
Malta	-	-	-	442	-	447	448	▼	ne	ano
Rumunsko	-	-	396	424	438	434	428	▼	ne	ano
Kypr	-	-	-	-	449	443	424	▼	ne	ano
Mexiko	422	400	410	425	424	423	420	▼	ano	ne
Bulharsko	430	-	402	429	436	432	420	▼	ne	ano
Španělsko	493	481	461	481	488	496	-		ano	ano
Průměr OECD	494	494	485	491	493	490	487			
Průměr EU	490	493	482	484	491	486	482			

Průměrný výsledek země v roce 2018

je statisticky významně nad průměrem zemí OECD

není statisticky významně odlišný od průměru zemí OECD

je statisticky významně pod průměrem zemí OECD

▲ je statisticky významně lepší než výsledek ČR

○ není statisticky významně rozdílný od výsledku ČR

▼ je statisticky významně horší než výsledek ČR

Zdroj: ČŠI – Mezinárodní šetření PISA 2018, 2019

Z dvaceti zemí, které se zúčastnily šetření PIRLS v roce 2001 i v roce 2016, došlo za uplynulých 15 let v jedenácti zemích (včetně České republiky) ke statisticky významnému zvýšení podílu žáků na nejvyšší úrovni čtenářské gramotnosti. Zatímco v oblasti *vyhledávání a vyvozování se* čeští žáci mezi roky 2001 až 2016 postupně zlepšovali, v oblasti *interpretace a posuzování* jejich průměrný výsledek vzrůstal pouze do roku 2011 (poté se začal propadat).

Graf 38 – Porovnání zastoupení českých žáků na čtyřech úrovních čtenářské gramotnosti v letech 2001, 2011 a 2016

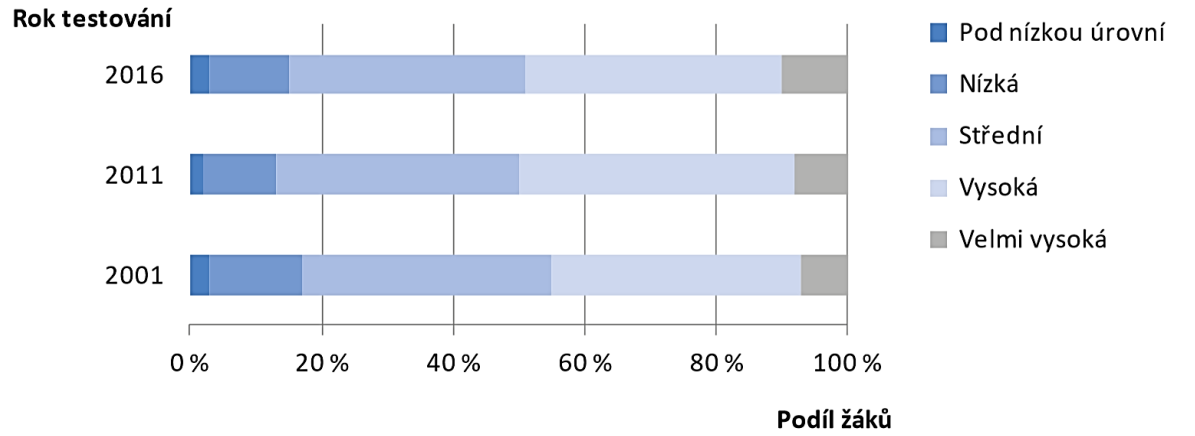

Zdroj: ČŠI - Mezinárodní šetření PIRLS 2016 – národní zpráva, 2017

Graf 39 – Vývoj výsledků ČR na škálách podle postupů porozumění od roku 2001

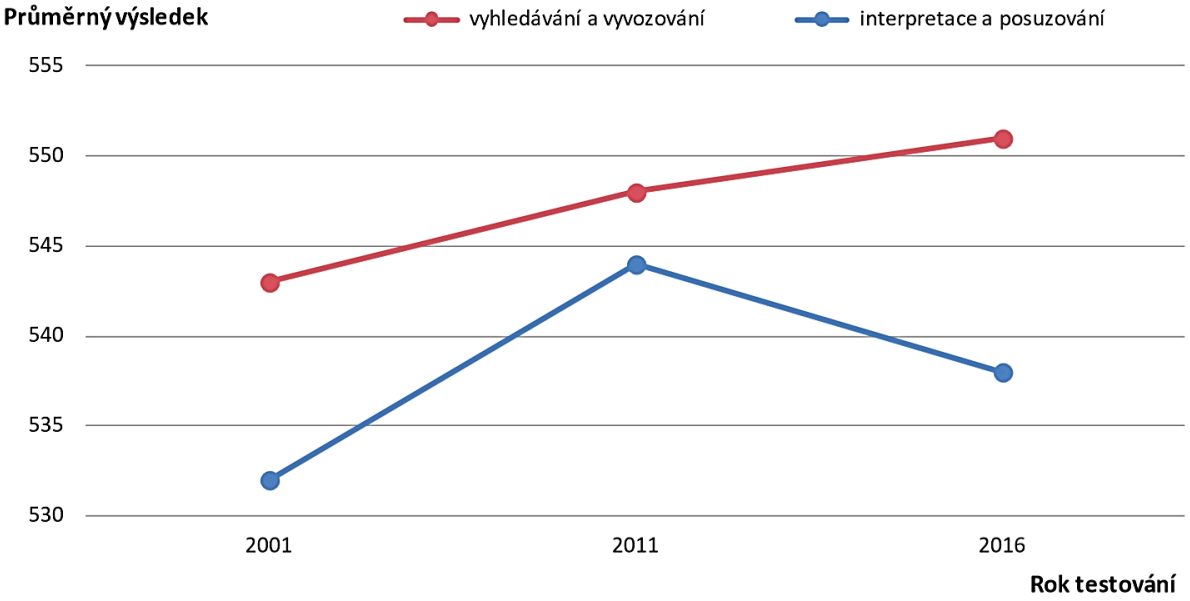

Zdroj: ČŠI - Mezinárodní šetření PIRLS 2016 – národní zpráva, 2017

Tab. 7 – Matematická gramotnost – průměrné výsledky zemí OECD a EU od roku 2003

Země	2003	2006	2009	2012	2015	2018	Rozdíl vůči ČR v roce 2018	OECD	EU
Japonsko	534	523	529	536	532	527	▲	ano	ne
Korejská republika	542	547	546	554	524	526	▲	ano	ne
Estonsko	-	515	512	521	520	523	▲	ano	ano
Nizozemsko	538	531	526	523	512	519	▲	ano	ano
Polsko	490	495	495	518	504	516	▲	ano	ano
Švýcarsko	527	530	534	531	521	515	▲	ano	ne
Kanada	532	527	527	518	516	512	▲	ano	ne
Dánsko	514	513	503	500	511	509	▲	ano	ano
Slovinsko	-	504	501	501	510	509	▲	ano	ano
Belgie	529	520	515	515	507	508	▲	ano	ano
Finsko	544	548	541	519	511	507	▲	ano	ano
Švédsko	509	502	494	478	494	502	○	ano	ano
Velká Británie	-	495	492	494	492	502	○	ano	ano
Norsko	495	490	498	489	502	501	○	ano	ne
Německo	503	504	513	514	506	500	○	ano	ano
Irsko	503	501	487	501	504	500	○	ano	ano
Česká republika	516	510	493	499	492	499		ano	ano
Rakousko	506	505	-	506	497	499	○	ano	ano
Lotyšsko	483	486	482	491	482	496	○	ano	ano
Francie	511	496	497	495	493	495	○	ano	ano
Island	515	506	507	493	488	495	○	ano	ne
Nový Zéland	523	522	519	500	495	494	○	ano	ne
Portugalsko	466	466	487	487	492	492	○	ano	ano
Austrálie	524	520	514	504	494	491	▼	ano	ne
Itálie	466	462	483	485	490	487	▼	ano	ano
Slovensko	498	492	497	482	475	486	▼	ano	ano
Lucembursko	493	490	489	490	486	483	▼	ano	ano
Španělsko	485	480	483	484	486	481	▼	ano	ano
Litva	-	486	477	479	478	481	▼	ano	ano
Maďarsko	490	491	490	477	477	481	▼	ano	ano
USA	483	474	487	481	470	478	▼	ano	ne
Malta	-	-	463	-	479	472	▼	ne	ano
Chorvatsko	-	467	460	471	464	464	▼	ne	ano
Izrael	-	442	447	466	470	463	▼	ano	ne
Turecko	423	424	445	448	420	454	▼	ano	ne
Řecko	445	459	466	453	454	451	▼	ano	ano
Kypr	-	-	-	440	437	451	▼	ne	ano
Bulharsko	-	413	428	439	441	436	▼	ne	ano
Rumunsko	-	415	427	445	444	430	▼	ne	ano
Chile	-	411	421	423	423	417	▼	ano	ne
Mexiko	385	406	419	413	408	409		ano	ne
Průměr OECD	499	490	492	490	487	489			
Průměr EU	499	490	489	489	487	489			

Zdroj: ČŠI – Mezinárodní šetření PISA 2018, 2019

Index ekonomického, sociálního a kulturního statusu žáků a sociální kapitál

V grafu níže jsou vyobrazeny rozdíly mezi jednotlivými kraji v průměrném výsledku čtenářské gramotnosti a v průměrném indexu ESCS (index ekonomického, sociálního a kulturního statusu rodin žáků) v kraji. V krajích, které se nachází nad regresní přímkou, dosahují žáci vyššího průměrného výsledku, než odpovídá hodnotě jejich indexu. V krajích nacházejících se pod přímkou je spatřována rezerva ve využívání vlastního potenciálu žáků – tyto kraje dosahují nižšího bodového výsledku čtenářské gramotnosti žáků, než předpokládá jejich ekonomické, sociální a kulturní zázemí. V tomto pásmu se nachází také Kraj Vysočina.

Graf 40 – Průměrný výsledek a průměrný index ESCS v krajích České republiky

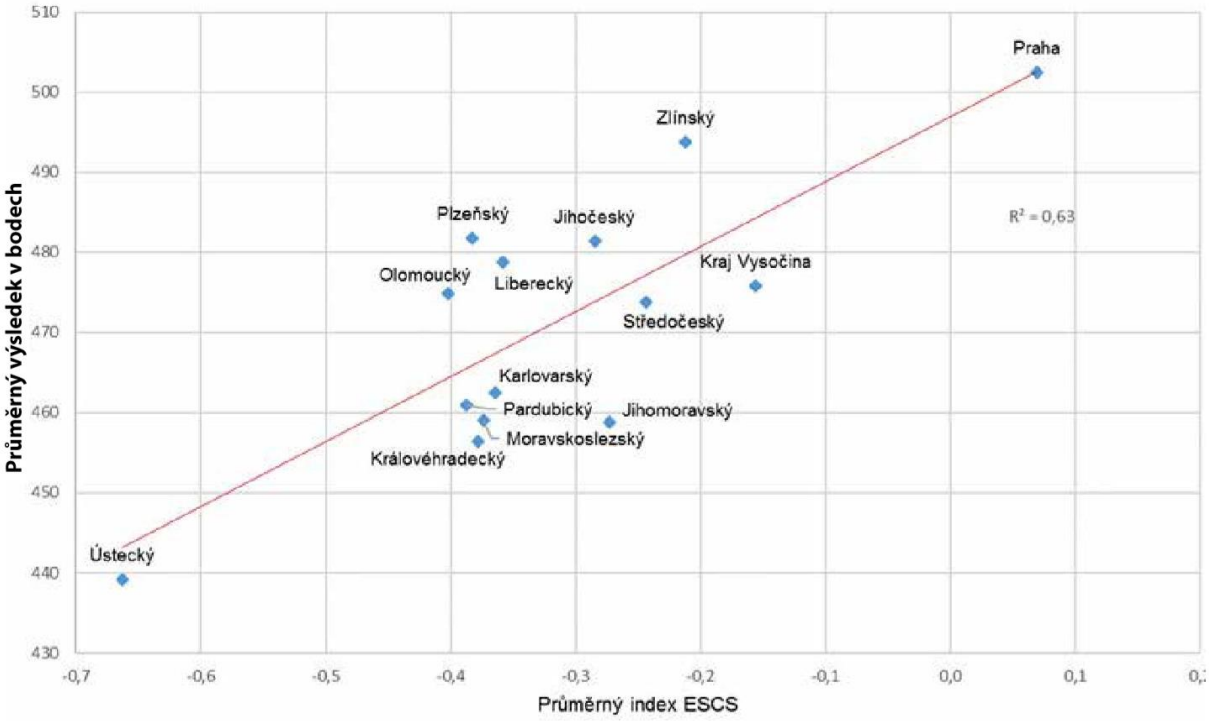

Pozn.: Index ESCS kombinuje informace o dosaženém vzdělání a povolání rodičů s informacemi o vybavenosti domácnosti a jejích kulturních a vzdělávacích zdrojích. Kladná hodnota indexu odpovídá lepšímu sociálnímu, kulturnímu a ekonomickému zázemí, než je průměr zemí OECD, záporná hodnota znamená horší zázemí.

Zdroj: ČŠI – Mezinárodní šetření PISA 2018, 2019

Sociální kapitál je dalším z ukazatelů, jenž má vliv na výsledky žáků v testování v daném kraji. Pro vysoké hodnoty sociálního kapitálu je typická vyšší míra angažovanosti veřejnosti na věcech veřejných, častější členství ve spolcích, sdruženích či jiných organizacích či větší mezilidská důvěra. Nejsilnějším sociálním kapitálem v rámci ČR disponuje Jihočeský a Plzeňský kraj. Sociální kapitál Kraje Vysočina je nadprůměrný, což napomáhá k eliminaci efektů nižšího průměrného socioekonomického statusu kraje.

Graf 41 – Index sociálního kapitálu v krajích České republiky

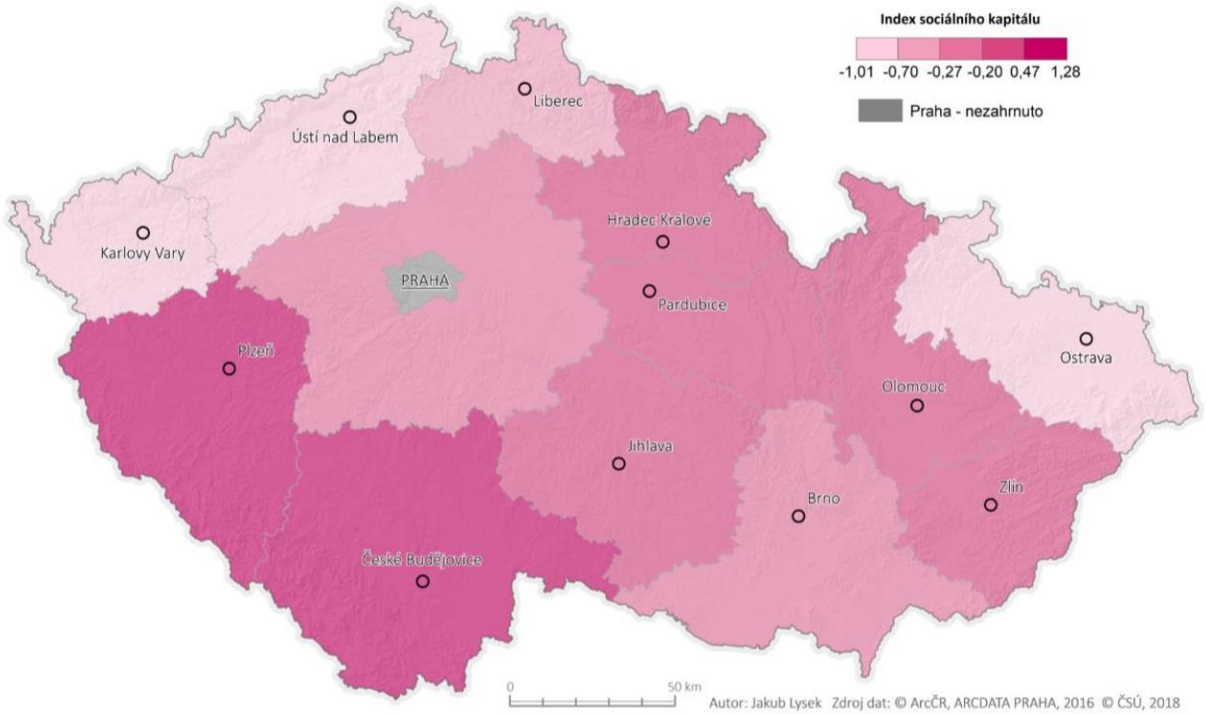

Pozn.: Index sociálního kapitálu je tvořen proměnnými: podíl neziskových organizací na 1 000 obyvatel, podíl členů Českého svazu tělesné výchovy/České unie sportu, podíl členů dobrovolných hasičů, volební účast, důvěra v ústavní instituce, čtenost seriózního tisku, podíl dárců krve v krajích.

Zdroj: ČŠI – Zpráva Kraj Vysočina, 2019

3. SWOT ANALÝZA

Silné stránky - S

S 1	• silná pozice a úroveň (konkurenceschopnost) tradičních průmyslových odvětví
S 2	• kvalifikační předpoklady obyvatel
S 3	• existence a působení veřejné vysoké školy se sídlem v kraji
S 4	• pracovitost a kreativita obyvatel
S 5	• dostatečná kapacita základních škol
S 6	• dostatečně široká oborová struktura středoškolského vzdělání
S 7	• dostatečná kapacita středních škol
S 8	• různorodá struktura vzdělavatelů v sektoru dalšího vzdělávání
S 9	• existence krajské rozvojové organizace Vysočina Education
S 10	• zájem vedení škol využívat ke zlepšení podmínek vzdělávání externích zdrojů
S 11	• přítomnost iniciativních a kreativních učitelů ve školách
S 12	• vysoký podíl dětí navštěvujících před vstupem do základní školy mateřskou školu
S 13	• vysoký podíl mladých lidí ve věku 15 – 19 let vzdělávajících se ve středních školách a to přes rozdílnost jejich sociokulturního zázemí
S 14	• pozitivní vztah žáků k využívání výpočetní techniky a internetu jako informačního a komunikačního zdroje
S 15	• rozvinutá síť institucí zájmového a uměleckého vzdělávání a sportu pro děti a mládež
S 16	• zajištění dostatečné kapacity stravování a ubytování pro žáky
S 17	• vytvoření páteřní sítě škol středoškolského vzdělávání
S 18	• existence Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina a existence akčních plánů na různých územních úrovních (KAP, MAP, ŠAP)
S 19	• zpracovaná Regionální inovační strategie Kraje Vysočina
S 20	• zájem základních a středních škol o zlepšování podmínek pro rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání žáků

Slabé stránky - W

W 1	• chybějící infrastruktura sloužící k rozvoji výzkumu a inovací (vědeckotechnologický park, podnikatelské inkubátory)
W 2	• nedostatečná odezva a provázání vzdělávacího systému na potřeby trhu práce
W 3	• nižší podnikatelská aktivita obyvatelstva ve srovnání s ostatními kraji ČR
W 4	• nedostatek kvalifikované pracovní síly v Kraji Vysočina převážně v technických profesích, ale díky vysoké zaměstnanosti i v ostatních profesích
W 5	• rozdíly v úrovni materiálně – technického zázemí jednotlivých vzdělávacích institucí

W 6 • nedokončení reformy vzdělávání, nezavádění moderních metod ve vzdělávání, nedostatečné implementace RVP do ŠVP v oblasti rozvoje gramotností a kompetencí, naopak nepřiměřeně vysoký důraz na znalosti v ŠVP

W 7 • omezená nabídka programů vysokoškolského studia v kraji

W 8 • nevyhovující technické vybavení škol a pomalá obnova stavu budov

W 9 • nedostatečná poradenská podpora společného vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním

W 10 • nedostatečné zapojení středních a vyšších odborných škol do oblasti dalšího vzdělávání dospělých

W 11 • nedostatečné informační a poradenské služby pro vzdělávání dospělých

W 12 • nedostatečná zpětná vazba o výstupech počátečního vzdělávání

W 13 • nedostatečná zpětná vazba o činnosti učitelů, naplňování vzdělávacích cílů a používaných metodách vzdělávání

W 15 • nízký počet absolventů vysokých škol vracejících se do místa bydliště po absolvování VŠ z jiných regionů

W 16 • nedostatečně rozvinutý systém kariérového poradenství pro žáky základních a středních škol

W 17 • nedostatečné cizojazyčné znalosti učitelů základních a středních škol

W 18 • nerovnoměrné zapojení učitelů základních a středních škol do procesu zlepšování kvality škol a využívání doplňkových finančních zdrojů

W 19 • klesající úroveň čtenářské a matematické gramotnosti

W 20 • nedostatečná schopnost - kompetence části ředitelů v oblasti personálního rozvoje jednotlivých učitelů, identifikace vzdělávací potřeby jednotlivých učitelů a týmu jako celku a efektivního nastavení systému DVPP

W 21 • existence škol bez bezbariérového přístupu

W 23 • nedostatečnost finančních zdrojů pro školská zařízení zejména v oblasti podpory talentu dětí a mládeže

Příležitosti - O

O 1 • zavádění inovací podnikatelskými subjekty působícími na území kraje

O 2 • výhodná poloha regionu vůči hlavním koncentracím domácí poptávky

O 3 • využití komparativních výhod v oblasti pracovních nákladů pro získání zahraničních investorů (zejména v průmyslu)

O 4 • využití rekvalifikačních programů pro nezaměstnané a zájemce pro přípravu pracovníků pro žádaná odvětví

O 5 • využití prostředků strukturálních fondů EU a dalších dostupných zdrojů pro rozvoj podnikání v kraji

O 6 • podpora všech forem odborného vzdělávání včetně poradenství

O 7 • větší provázání sféry vzdělávání a trhu práce s cílem přiblížení se potřebám zaměstnavatelů

O 8 • vyšší přizpůsobení vzdělávacích programů středních a vyšších odborných škol požadavkům trhu práce a předpokládaným vývojovým trendům

O 9 • posílení institucí, struktur a produktů zajišťujících vazby vzdělávání a trhu práce

O 10 • využití výstupů výběrových šetření ČSÚ a statistik úřadu práce pro

popis trhu práce

O 11 • využití výstupů mezinárodních šetření a výstupů ČŠI při analýze výstupů výsledků vzdělávání ve školách

O 12 • existence firem podporujících odborné vzdělávání

O 13 • rozvíjení celoživotního vzdělávání s důrazem na komunikaci v cizích jazycích

O 14 • rozšiřování nabídky služeb v oblasti NSK a uznávání profesních kvalifikací

O 15 • zvýšení nabídky akreditovaných studijních programů a zlepšení infrastruktury vysokého školství, zejména ve vysokých školách se sídlem na území kraje

O 16 • zavádění rozvíjení podnikavosti do programů základních a středních škol

O 17 • existence systému rámcových vzdělávacích programů a jejich inovace

O 18 • zavádění standardizovaných výstupů vzdělávání státem (společná maturita, testování v pátých a devátých třídách základních škol, jednotné zadání závěrečné zkoušky, jednotné zadání přijímací zkoušky)

O 19 • využívání a uznávání systému certifikací a profesních kvalifikací

O 20 • nové financování regionálního školství zajišťující financování odučených hodin a nenárokové složky platu učitelů

Ohrožení - T

T 1 • zpomalení rozvoje firem při nedostatku lidského kapitálu

T 2 • očekávaný výrazný útlum místního zpracovatelského průmyslu

T 3 • lokální rozdíly v zaměstnanosti

T 4 • zaostávání v podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel za ostatními kraji a odliv vysokoškolsky vzdělaných obyvatel z kraje

T 5 • nerovnoměrnost vývoje ekonomiky

T 6 • neprovázanost pravidel financování vzdělávání s požadavky na výstupy

T 7 • rostoucí počet rodin s nižším zájmem rodičů o motivaci dětí ke vzdělávání

T 8 • konzervativnost školského prostředí (ředitelů, učitelů i rodičů) při zavádění potřebných inovací

T 9 • rozpor mezi technickým vybavením škol a požadavky zaměstnavatelů

T 10 • obtížná identifikace požadavků zaměstnavatelů v regionu na lidské

T 11 • nedostatek kvalifikovaných učitelů, zejména cizích jazyků, výpočetní techniky a některých odborných předmětů; nedostatečná metodická příprava absolventů fakult připravujících učitele pro zvládnutí přípravy a výuky dle RVP – ŠVP

T 12 • zhoršující se věková a aprobační struktura pedagogických pracovníků

T 13 • malá prestiž technického a přírodovědného vzdělávání (zejména u učebních oborů)

T 14 • pokles podílu prakticky zaměřených předmětů v základních školách, pokračující orientace na teoretické předměty a přetrvávající frontální metoda výuky

T 15 • omezená nabídka cizích jazyků ve většině odborně zaměřených maturitních oborů (pouze jeden cizí jazyk)

T 16	• i přes zvýšení platů pokračující pokles přitažlivosti a prestiže profese učitele
T 17	• roztříštěnost oborové nabídky středních škol do malých vzdělávacích skupin
T 18	• klesající motivace žáků základních a středních škol ke vzdělávání
T 19	• nadměrná ekonomická náročnost obecních škol související s podprůměrnou velikostí a malou naplněností žáky
T 20	• nový systém financování škol, mající vliv na neefektivní využívání prostředků a nízkou míru úsilí o dosažení rozpočtových úspor

4. VIZE A PRIORITNÍ CÍLE

VIZE

*Vzdělávání a výchova v Kraji Vysočina je **společná činnost** občanů kraje. Základním nástrojem pro zlepšování je proto **dostupnost informací, jednání o záměrech a jejich následné naplňování**.*

*Vzdělávání a výchova jsou založené na **individuální cti a odpovědnosti** každého vzdělávaného a vychovávaného a každého vzdělavatele a vychovatele za naplňování **společně stanovených cílů**.*

***Každý jednotlivec** má v souladu se svými předpoklady, možnostmi, zájmem a společenskými potřebami **příležitost rozvíjet** své osobnostní dovednosti a **získávat** nové znalosti, **upevňovat je a ověřovat**. **Odlišnosti** (např. generační, zdravotní, národnostní, osobnostní, sociální) jsou **přirozenou součástí** společnosti. V zájmu harmonického sociálního klimatu i ekonomické úspěšnosti vzdělávací soustava **přispívá ke snižování negativních dopadů** rozdílných předpokladů ke vzdělávání.*

***Občané, rodiče, zaměstnavatelé i představitelé obcí a kraje** jsou si vědomi nepostradatelnosti rozvoje osobnosti jednotlivců pro další společenský a ekonomický rozvoj kraje a proto jej všestranně a dle svých možností **podporují**.*

4.1 PRIORITNÍ CÍL: A. SBLIŽOVÁNÍ VÝSTUPŮ VZDĚLÁVÁNÍ S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

4.1.1 Oblasti

Z údajů v kapitole 2. vyplývá, že předškolní vzdělávání nyní prochází obdobím stagnace (ovlivněno spíše nižší porodností v předchozích letech), avšak docházka pětiletých dětí do mateřských škol v Kraji Vysočina je dlouhodobě vysoká (nad republikovým průměrem) a rostoucí. Účast v základním vzdělávání je stanovená zákonem jako devítiletá; v posledních letech se vyrovnává podíl obyvatel s maturitním vzděláním ve srovnání s ČR, avšak ve srovnání s ČR zaostává kraj zejména v podílu osob s terciárním stupněm vzdělání.

Nejzávažnější skutečností, která významně zpětně ovlivňuje i sektorovou skladbu ekonomiky a inovační potenciál kraje, je výrazně nižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Tento stav vzhledem k dlouhodobosti procesu přetrvává i přes stabilizaci vysoké školy. Demografický pokles se navíc projevil v omezení nabídky studijních příležitostí v odloučených pracovištích vysokých škol na území kraje, ukončení vysoké školy v Třebíči a v poklesu zájmu o obory vyšších odborných škol.

Druhou oblastí, která může významně ovlivňovat dostupnost odborníků pro zaměstnavatele, je středoškolské vzdělávání. Struktura středních škol na jedné straně vykazuje mírně nižší podíl maturitních (zejména gymnaziálních) vzdělávacích příležitostí, na druhé straně zde existuje výrazný požadavek ze strany podnikatelských subjektů po kvalifikovaných profesích různých úrovní. Optimálnímu vyrovnání disproporcí v oborové nabídce do značné míry brání nedostatek komplexních celokrajských informací o požadavcích na kvantitativní zajištění pozic u zaměstnavatelů a spolehlivá znalost trendů vývoje.

Z hlediska podpory aktivity ekonomických subjektů v kraji jsou dle vyjádření velkých firem v kraji největší disproporce v oblasti technických oborů a profesí, a to všech úrovní. Výrazně vzrostl zájem firem o odborníky v oblasti IT. Vzhledem k silné ekonomické aktivitě průmyslu je extrémně nízká nezaměstnanost. Důsledkem jsou chybějící zaměstnanci prakticky ve všech profesích. Ze statistik dále vyplývá nižší podnikatelská aktivita obyvatel kraje.

Závažnou skutečností je rovněž i to, že v mezikrajském srovnání má obyvatelstvo Kraje Vysočina slabší vzdělanostní strukturu starších ročníků populace. Má tedy i omezený potenciál a nízkou motivaci se přizpůsobovat nezbytným – již realizovaným či chystaným – strukturálním změnám a socio-ekonomickým výkyvům. Rovněž podnikatelský potenciál, schopnost vytvářet příležitosti pro vlastní uplatnění na pracovním trhu, je v kraji výrazně nižší. Pro pozvednutí vzdělanostní úrovně kraje je proto potřebné rozvíjet rovněž další vzdělávání.

Dlouholetý průzkum NÚV (významná neshoda vykonávaného povolání a absolvovaného studia) i zkušenost škol s přestupy žáků ukazuje, že je potřebné zásadně zlepšit oblast výběru profesního zaměření a vzdělávací dráhy, a to jak v základním a středním školství, tak v poradenství pro dospělé.

Vzhledem k těmto skutečnostem a vzhledem k možnostem a kompetencím na území kraje bude prioritní cíl *Sbližování výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce* v následujících letech (do další aktualizace dlouhodobého záměru) naplňován úkoly a opatřeními zejména v pěti oblastech zásahu.

Kariérové poradenství

Středoškolské vzdělávání

Terciární vzdělávání

Vzdělávání dospělých

Technická odvětví, informační technologie a podnikání

Způsob naplňování prioritního cíle je v každé oblasti dále popsán úkoly a konkrétními opatřeními. K monitorování naplňování cíle i úkolů jsou formulovány ukazatele.

4.1.2 Úkoly a opatření v oblasti Kariérové poradenství

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Implementace nástrojů (metodik) kariérového rozvoje žáků na druhém stupni základních škol je podporována v krajském projektu „Učíme se ze života pro život". Důraz je kladen na aktivizující metody výuky.
2. V rámci mezinárodního projektu EDU.REGION bylo zařazeno rovněž téma volba profesního zaměření a volba vzdělávací dráhy s cílem přenést zkušenosti z rakouského systému (iBOB).
3. V rámci globálních grantů byly realizovány např. tyto projekty, zaměřené na kariérové poradenství: CZ.1.07/1.1.01/03.0045 Základní škola Otokara Březiny, Jihlava, Demlova 34 - Cesty ke kariéře; CZ.1.07/1.1.36/02.0057 Gymnázium Havlíčkův Brod - Moderně na kariéru; CZ.1.07/1.1.01/01.0002 Základní škola a mateřská škola Třebíč, Na Kopcích 342 - Inovace ŠVP, podpora klíčových kompetenci u žaků (s důrazem na ICT a jazykovou gramotnost a vybudovaní efektivního karierního systému pro žaky).
4. Téma rozvoje kariérového poradenství je mandatorním klíčovým tématem v rámci Krajského akčního plánu.

Úkol A. 1: Zvýšit počet žáků základních a středních škol, kterým je poskytováno systematické poradenství a informace potřebné pro rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření, resp. o volbě vzdělávací dráhy

Opatření:

1. Poskytnout žákům (rodičům) standardizované informace o úrovni jejich vzdělání a informace o vývoji na trhu práce tak, aby měli maximum informací pro odpovědné a kvalifikované rozhodnutí o své vzdělávací dráze a své budoucí profesní orientaci. K tomuto účelu využít zejména prostředky Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a Operačního programu Jan Amos Komenský.
2. Nabídnout zřizovatelům a základním školám jednoduchý a metodicky propracovaný nástroj pro systematickou práci s žáky (rodiči) směřující k volbě profesního zaměření a vzdělávací dráhy.
3. Zpřehlednit nabídku informací pro žáky, rodiče, učitele a kariérové (výchovné) poradce v oblasti vzdělávací nabídky a vývoje trhu práce.
4. Posílit roli zaměstnavatelů jako zdroje informací o reálném pracovním prostředí.
5. Metodicky podpořit činnost kariérových poradců ve školách a vytvořit podmínky v oblasti kariérového poradenství s cílem zvýšení kvality budoucího výběru povolání.

6. Podpořit činnost regionální platformy pro koordinaci, síťování, sdílení informací, metod, postupů a technik v oblasti kariérového poradenství.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet základních škol využívajících systémový poradenský nástroj

Počet žáků základních škol, kterým byla poskytnuta podpora pomocí systémového nástroje

Počet středních škol využívajících systémový poradenský nástroj

Počet žáků středních škol, kterým byla poskytnuta podpora pomocí systémového nástroje

Existence regionální platformy pro oblast celoživotního kariérového poradenství a její propagace

4.1.3 Úkoly a opatření v oblasti Středoškolské vzdělávání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 počet žáků v 1. ročnících čtyřletých gymnázií a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií mírně poklesl (z 1 118 na 1 089 žáků), jejich podíl k celkovému počtu žáků v 1. ročnících středních škol poklesl z 21 na 20,2 %.
2. Mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 počet žáků v 1. ročnících víceletých gymnázií mírně vzrostl (485, 499).
3. Mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 poklesl počet žáků v 1. ročnících lyceí ze 147 na 124 a poklesl také jejich podíl k celkovému počtu žáků v 1. ročnících středních škol (z 2,8 % na 2,3 %). Pokles zájmu o lycea dokládá také snížení počtu tříd otevřených pro první ročníky (ze 7 otevřených tříd ve školním roce 2015/16 na 5 ve školním roce 2019/20).
4. Počet žáků v prvních ročnících maturitních oborů skupiny M (dříve SOŠ, bez lyceí) ve školním roce 2019/20 je 1 763, což činí 32,7 % žáků v 1. ročnících středních škol (pro srovnání ve šk. roce 2015/16 to bylo 1 694, což činilo 31,7 %).
5. Počet žáků v prvních ročnících maturitních oborů skupiny L (dříve prakticky zaměřené obory SOU) ve školním roce 2019/20 je 333, což činí 6,2 % žáků v 1. ročnících středních škol (pro srovnání ve školním roce 2015/16 to bylo 352, což činilo 7 %).
6. Počet žáků v prvních ročnících jednoletých, dvouletých a tříletých učebních oborů (včetně oborů pro handicapované) ve školním roce 2019/20 je 1 751, což činí 32,4 % žáků v 1. ročnících středních škol (pro srovnání ve školním roce 2015/16 to bylo 1 692, což činilo 31,7 %).

Úkol A. 2: Zachovat pro patnáctileté žáky všeobecné nebo obecně odborné vzdělávací příležitosti, které vedou k dalšímu studiu v terciárním stupni

Opatření:

1. Nesnižovat počet míst v prvních ročnících čtyřletých gymnázií a lyceí, pokud budou tyto obory dostatečně naplněné. Ve školách zřizovaných krajem bude kraj posuzovat nezbytnost zachování gymnázia nebo lycea v nabídce školy v případě, že ve třech po sobě následujících letech počínaje rokem 2010 je do prvního ročníku přijato v průměru méně než 24 žáků.
2. V oblasti oborů vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření nenavyšovat kapacitu gymnázií a lyceí ve školském rejstříku, ani nedoporučovat vznik nových středních škol se všeobecně nebo obecně odborně zaměřenými obory gymnázií a lyceí (netýká se nástupnických organizací).
3. Pokud bude existence víceletého gymnázia ohrožovat úroveň povinné školní docházky v příslušném městě nebo bude neekonomické nebo o něj bude nízký zájem (ve třech po sobě následujících letech počínaje rokem 2010 je do prvního ročníku přijato v průměru méně než 28 žáků na třídu), přistoupí kraj po projednání a se souhlasem města ke zrušení, případně omezení kapacity nižších ročníků gymnázií v jím zřizovaných školách a ke změně vyšších ročníků na čtyřleté studium.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet žáků v 1. ročnících čtyřletých gymnázií a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií

Počet žáků v 1. ročnících lyceí

Počet žáků v 1. ročnících víceletých gymnázií

Úkol A. 3: Zachovat dostatek míst pro vzdělávání a výchovu kvalifikovaných odborníků v maturitních i učebních odborně zaměřených oborech v návaznosti na dlouhodobé potřeby trhu práce i aktuální potřeby zaměstnavatelů

Opatření:

1. V oblasti oborů vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření nenavyšovat nejvyšší povolený počet žáků (dále také „kapacita“) gymnázií a lyceí ve školském rejstříku, ani nedoporučovat vznik nových středních škol se všeobecně nebo obecně odborně zaměřenými obory gymnázií a lyceí (netýká se nástupnických organizací).
2. Nezvyšovat kapacity odborných čtyřletých a nástavbových maturitních oborů středních škol, u kterých nezaměstnanost absolventů dlouhodobě překračuje republikový, resp. krajský průměr nebo jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce nebo tyto obory mají unikátní obsah.
3. Zařazení nových odborných čtyřletých a nástavbových maturitních oborů do školského rejstříku nebo zvýšení kapacity bude doporučováno pouze v případě, že dojde ke snížení nebo zrušení kapacity existujícího příslušného (čtyřletý x nástavbový) maturitního oboru.
4. Kapacita nového odborného čtyřletého maturitního oboru bude doporučována maximálně ve výši 30 žáků na třídu v rozsahu maximálně jedné třídy v ročníku (tedy u čtyřletých maturitních oborů celkem ve výši 120 žáků). Kapacita nového nástavbového oboru bude doporučována maximálně do výše 20 žáků na třídu, tedy celkem 40. Kapacita může být následně zvýšena pouze na základě skutečného a prokázaného zvýšeného zájmu žáků o obor.
5. Nové střední školy a konzervatoře (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělávání a disponibilní kapacitě škol) zřizovat pouze ve výjimečných a zvlášť odůvodněných případech V případě vstupu nové střední školy na území Kraje Vysočina souhlasit se zařazením do školského rejstříku pouze takových odborně

zaměřených oborů, které nejsou ani totožné a ani obdobné, jako obory zařazené ve školském rejstříku stávajících středních škol v kraji. U stanovení kapacity nového oboru bude krajský úřad postupovat dle opatření 4 úkolu A.3.

6. V oborech vzdělání, které mají unikátní obsah nebo jsou jedinečné v rámci ČR, a jejichž seznam byl dohodnut společně MŠMT a Asociací krajů ČR (např. obory vzdělání z oblasti rybářství, vinařství, obory ze skupiny oborů 82 Umění a užité umění), bude jedním z podkladů při posuzování zařazení nového oboru či zvýšení kapacity těchto oborů vyjádření Asociace krajů ČR.
7. Nezvyšovat počet žáků ani nejvyšší povolený počet žáků ve školském rejstříku v denním studiu učebních oborů Kuchař-číšník, Cukrář, Kadeřník, Mechanik opravář motorových vozidel a jim blízce příbuzných.
8. V zájmu zachování podílu mezi učebními a studijními obory stanovovat v rámci pravidel pro přijímací řízení maximální doporučené počty žáků nebo tříd pro jednotlivé školy a obory.
9. Ve školách zřizovaných krajem bude kraj posuzovat vyřazení maturitního denního studijního oboru skupiny M z nabídky školy, pokud bude neekonomický nebo o něj bude nízký zájem (ve třech po sobě následujících letech počínaje rokem 2010 je do prvního ročníku přijato v průměru méně než 18 žáků).
10. Ve školách zřizovaných krajem bude kraj posuzovat vyřazení z nabídky školy denních učebních oborů Mechanik opravář motorových vozidel a Autoelektrikář, pokud budou neekonomické nebo nebudou v souladu s poptávkou na trhu práce nebo o ně bude nízký zájem (ve třech po sobě následujících letech počínaje rokem 2010 je do prvního ročníku přijato v průměru méně než 10 žáků).
11. Podporovat aktivní firmy a umožnit podnikům i HK prezentace a předvádění akcí, exkurzí atd. pro žáky a studenty, podporovat komunikaci a další formy spolupráce zaměstnavatelů a škol.
12. Ve spolupráci s regionálními partnery mapovat profesní (kvalifikační) strukturu zaměstnanců v jednotlivých odvětvích a tendenci jejího vývoje.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet žáků v 1. ročnících denního studia dvou - a tříletých učebních oborů

Počet žáků v 1. ročnících denního studia čtyřletých odborně zaměřených maturitních oborů

Podíl počtu žáků v 1. ročnících učebních oborů k počtu žáků v prvních ročnících středních škol a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií

Podíl počtu žáků v 1. ročnících odborně zaměřených maturitních oborů k počtu žáků v prvních ročnících středních škol a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií

Počet žáků v 1. ročnících denního studia odborně zaměřených nástavbových oborů

Počet žáků v 1. ročníku denního studia oboru Podnikání

Úkol A. 4: Zachovat variabilitu vzdělávacích cest pro žáky; umožnit žákům, kteří mají zájem, cestu k dosahování co nejvyššího a relevantního vzdělání a zvýšit jejich motivaci k celoživotnímu vzdělávání

Opatření:

1. Při zavádění či inovaci školních vzdělávacích programů dbát na zvyšování prostupnosti a provázanosti učebních a studijních oborů obdobného zaměření.
2. V rámci inovací školních vzdělávacích programů vytvářet takové programy, které vycházejí ze společného prvního ročníku pro skupinu příbuzných oborů a v dalších ročnících umožňují postupnou specializaci a dílčí certifikaci dosaženého vzdělání. Minimalizovat formální obtíže při přestupu mezi učebním a studijním oborem.
3. Při úpravách sítě středních škol zřizovaných krajem s cílem posílit podmínky pro postupné těsnější propojení různých maturitních oborů v komplexním vzdělávacím programu spojené školy. Cílem je rozšířit možnosti pro výběr a volbu vzdělávací dráhy žáků ještě v průběhu středoškolského vzdělávání a snížit dopady nesprávného výběru v deváté třídě.
4. Střední školy zřizované církví, krajem, městem i soukromou právnickou osobou považovat za rovnocenné poskytovatele vzdělání a při posuzování změn ve školském rejstříku postupovat dle stejných pravidel.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl počtu žáků v 1. ročnících denního nástavbového studia k počtu absolventů tříletých učebních oborů předchozího školního roku

Podíl počtu škol, které nabízí současně učební obory skupiny H a studijní obory skupiny M

Podíl počtu škol, které nabízí současně studijní obory skupiny M s různým zaměřením nebo kombinaci studijních oborů M a K

4.1.4 Úkoly a opatření v oblasti Terciární vzdělávání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Počet otevřených oborů prezenčního studia vysokých škol v akademickém roce 2018/19 byl 14, což je o jeden více než v akademickém roce 2015/16 (13).
2. Počet otevřených oborů denního studia vyšších odborných škol ve školním roce 2019/20 je 14, což je o 4 méně než v akademickém roce 2015/16 (18).
3. Počet studentů v 1. ročníku denního studia VOŠ klesl mezi školními roky 2015/16 a 2019/20 z 312 na 129.
4. VŠPJ úspěšně akreditovala technicky zamřený bakalářský program Aplikované strojírenství.

Úkol A. 5: Podpořit zvýšení nabídky prezenčního terciárního vzdělávání na území kraje

Opatření:

1. Akreditovat prakticky orientované bakalářské studijní programy ve vysoké škole se sídlem na území kraje na základě poptávky zaměstnavatelů; pro další rozvoj kraje mají zvláštní význam programy v oblasti aplikované techniky a aplikovaných informačních technologií.
2. Podporovat akreditaci a realizaci navazujících magisterských studijních programů na veřejné vysoké škole se sídlem v kraji s cílem zajistit a udržet vysoce kvalifikovanou pracovní sílu v regionu.

3. Podporovat spolupráci vysoké školy se sídlem na území kraje s jinými vysokými školami v oblasti uznávání dosaženého studia.
4. Rozšířit a zvýšit kvalitu prostorového zázemí a technického vybavení vysokých škol se sídlem na území kraje s důrazem na moderní technologie vzdělávání, modernizaci vybavení pro rozvoj vědy a výzkumu a spolupráci s výrobními podniky.
5. Nové vyšší odborné školy (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělání, disponibilní kapacitě VOŠ a vysoké školy) zřizovat pouze ve zcela výjimečných a zvlášť odůvodněných případech.
6. Nezvyšovat kapacity v oborech denního vyššího odborného vzdělávání. Nové obory zařazovat jen ve zcela výjimečných případech. Nový akreditovaný vzdělávací program oboru vyššího odborného vzdělávání bude doporučen k zápisu do školského rejstříku pouze v případě, že vzdělávací program by měl v kraji ojedinělý charakter a jehož koncepce by vznikla na základě projevené dlouhodobé společenské potřeby příslušně vzdělaných absolventů na trhu práce (např. s obory vzdělání technického nebo přírodo-vědného zaměření). Nebude podpořen obor, který je totožný nebo obdobný, jako již existující obory či programy vyšších odborných škol nebo vysokých škol na území kraje. Kapacita nového oboru bude doporučena maximálně do výše 20 žáků na třídu, tedy celkem 60. Kapacita může být následně zvýšena pouze na základě skutečného a prokázaného zvýšeného zájmu studentů o obor. Nový obor bude podpořen pouze za podmínky, že současně dojde ke snížení stejné kapacity jiného denního oboru VOŠ.
7. V oborech vzdělání, které mají unikátní obsah nebo jsou jedinečné v rámci ČR, a jejichž seznam byl dohodnut společně MŠMT a Asociací krajů ČR (např. obory vzdělání z oblasti rybářství, vinařství, obory ze skupiny oborů 82 Umění a užité umění), bude jedním z podkladů při posuzování zařazení nového oboru či zvýšení kapacity těchto oborů vyjádření Asociace krajů ČR.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet studentů v 1. ročníku prezenčního studia na VOŠ a VŠ v Kraji Vysočina

Počet nabízených oborů v terciárním vzdělávání v prezenční formě, z toho oborů bakalářských a oborů vyšších odborných škol

4.1.5 Úkoly a opatření v oblasti Vzdělávání dospělých

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Mezi školními roky 2015/16 a 2018/19 výrazně vzrostl počet dospělých v neprezenčních formách vysokoškolského studia z 847 na 1 176 (o 38,8 %), v neprezenčních formách středoškolského studia klesl z 1 633 na 1 535 a vyššího odborného studia klesl z 655 na 556.
2. V rámci strukturálních fondů EU byl na území kraje realizován globální grant na podporu rozvoje dalšího vzdělávání. V rámci něho byly realizovány např. tyto projekty: CZ.1.07/3.2.09/01.0027 Hospodářská komora Jihlava - Tržiště nabídek a poptávek vzdělávacích akcí; CZ.1.07/3.2.09/01.0033 METODICA, Institut pro další vzdělávání, o. s. - E-learning je mrtev…Ať žije blended-learning – Podpora vzdělávání lektorů DPV v oblasti využití e-learningu a blended-learningu v Kraji Vysočina; CZ.1.07/3.2.09/01.0035 ABS WYDA, s. r. o. - KRUH – propojení klíčových hráčů v oblasti dalšího vzdělávání dospělých v Kraji Vysočina; CZ.1.07/3.2.09/01.0034 bit cz training, s. r. o. - Technická Vysočina – partnerská síť vzdělávání dospělých; CZ.1.07/3.2.09/03.0028 Okresní hospodářská komora Jihlava

- Výukové podpory pro lektory dalšího vzdělávaní; CZ.1.07/3.2.09/03.0030 Juniorteam CZ - Nehasit – nevyhořím – podpora lektorů a trenérů dalšího vzdělávání.

3. Podporu aktivní politiky zaměstnanosti řídí úřad práce.
4. V kraji byl realizován systémový projekt UNIV 2 zaměřený na zkvalitnění služeb středních škol v oblasti vzdělávání dospělých. Do projektu je zapojeno 23 středních škol různých zřizovatelů, bude připraveno 69 vzdělávacích programů a třetina z nich pilotně ověřena. V roce 2015 skončil projekt UNIV 3 zaměřený na podporu implementace uznávání profesních kvalifikací (pro 55 profesních kvalifikací byl pilotně ověřen proces závěrečné zkoušky).
5. Krajská hospodářská komora realizovala projekt Technická Vysočina – partnerská síť vzdělávání dospělých, který byl zaměřený na propojení firem a dalších aktérů dalšího vzdělávání.
6. Do výběrového řízení Úřadu práce na zajištění rekvalifikací se v roce 2012 přihlásilo 8 středních škol, v roce 2015 pak 10 středních škol. Další výběrová řízení globálního rozsahu vhodná pro i školy nebyla díky poklesu nezaměstnanosti vyhlašována.

Úkol A. 6: Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání a zvýšit informovanost a poradenství v této oblasti

Opatření:

1. Motivovat dospělé, resp. zaměstnavatele, ke vzdělávání; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů, cizí jazyky, informační technologie a podnikání.
2. Podporovat funkci koordinačního, informačního, certifikačního centra pro celoživotní vzdělávání na území kraje. Vytvořit platformu pro setkávání aktérů působících v oblasti vzdělávání dospělých.
3. Rozšířit dostupnost informací pro občany o možnostech získat profesní kvalifikaci dle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání na území kraje.
4. Podporovat větší návaznost národní soustavy kvalifikací na evropský systém ECVET.
5. Motivovat a podpořit firmy ve využívání moderních forem vzdělávání a personálního rozvoje vlastních zaměstnanců, tedy podporovat výraznější participaci zaměstnavatelů na dalším vzdělávání a na jeho certifikaci.
6. Zvýšit počet informačních a motivačních aktivit na podporu dalšího vzdělávání (např. Týdny vzdělávání dospělých); motivovat vzdělávací organizace k publikování své vzdělávací nabídky na veřejných portálech.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání

Přehled vzdělávacích kurzů poskytujících další vzdělávání v kraji.

Úkol A. 7: Zmapovat, zpřístupnit a rozšířit nabídku vzdělávání dospělých na území kraje

Opatření:

1. Ve spolupráci s regionálními partnery připravit metodiku a provést analýzu účasti dospělých na dalším vzdělávání a jeho nabídky na území kraje.
2. Rozšiřovat nabídku vzdělávání na středních školách ve formě večerní, dálkové, distanční a kombinované; v souladu s poptávkou, zejména v oborech skupin 18 Informatické obory, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 37 Doprava a spoje, 53 Zdravotnictví, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.
3. V ostatních oborech zvyšovat kapacity pouze v případech, že se obor v kraji nenabízí nebo u kterých nezaměstnanost dlouhodobě nepřekračuje republikový, resp. krajský průměr nebo jejich oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce nebo tyto obory mají unikátní obsah. Dále nenavyšovat kapacitu v oborech zaměřených na pedagogiku a předškolní a mimoškolní výchovu, která je pro kraj dostatečná.
4. Nerozšiřovat nabídku vzdělávání na vyšších odborných školách ve formě večerní, dálkové, distanční a kombinované.
5. Rozšířit nabídku kombinovaných forem počátečního vzdělávání v bakalářských i v navazujících magisterských studijních programech na vysokých školách v kraji v souladu s poptávkou a trhem práce.
6. Udržet, případně rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro zdravotně či sociálně handicapované občany.
7. Rozšířit nabídku vzdělávacích kurzů pro cizince; zvláštní pozornost věnovat zvládnutí českého jazyka na úrovni potřebné pro běžnou komunikaci a sociálním a kulturním zvyklostem.
8. Rozšířit nabídku dalšího vzdělávání a rekvalifikace pro jedince, resp. malé skupiny účastníků; zaměřit se přitom na certifikované vzdělávání v oblastech zvyšování odbornosti dle potřeb zaměstnavatelů, cizích jazyků, informačních technologií a podnikání.
9. Podporovat aktivity posilující návaznost počátečního a dalšího vzdělávání.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet nabízených oborů v SŠ, VOŠ a VŠ a jejich druhy ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání

Míra participace středních a vyšších odborných škol na vzdělávání dospělých

Míra zapojení dalších organizací a fyzických osob do dalšího vzdělávání dospělých

Počet získaných profesních kvalifikací v NSK a počet autorizovaných osob v rámci NSK v kraji

4.1.6 Úkoly a opatření v oblasti Technická odvětví, informační technologie a podnikání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. V roce 2010 byl spuštěn systém motivačních stipendií financovaný krajem. Cílem je nejen zvýšit zájem o nedostatkové učební obory, ale také podnítit učně k dosahování lepších výstupních znalostí a dovedností. Od školního roku 2010/2011 vyplatil Kraj Vysočina žákům vybraných oborů bezmála 23 miliónů korun. Ve školních rocích 2016/2017 a 2017/2018 sice došlo ke snížení počtu žáků v učebních oborech, avšak

pokles u podporovaných oborů byl nižší než tomu bylo u oborů ostatních (0,3 % oproti 4 % ve šk. roce 2016/2017 a 1,5 % oproti 2,2 % ve šk. roce 2017/2018). Ve šk. roce 2018/2019 došlo k nárůstu počtu žáků v podporovaných učebních oborech o 3,2 %, přičemž počet žáků v ostatních (nepodporovaných) učebních oborech zůstal neměnný. Odlišná situace nastala ve šk. roce 2019/2020, kdy počet žáků podporovaných učebních oborů poklesl o 1,4 % v porovnání se šk. rokem předcházejícím, přičemž v nepodporovaných oborech byl zaznamenán nárůst počtu žáků o 2,6 %.

2. Pokračovala systémová modernizace vybavení technických škol. Byly realizovány velké systémové projekty, financované z IROP – Pořízení tří center obnovitelných zdrojů energie, Přístavba dílny pro stavební obory SPŠ stavební Havlíčkův Brod, Střední průmyslová škola Třebíč - rekonstrukce pavilonů A zaměřené na střední odborné školy technického zaměření.
3. Úspěšně pokračuje realizace projektu Vzdělávání energetiků na Vysočině (Kraj Vysočina, ČEZ, a.s. a SPŠ Třebíč).
4. Od školního roku 2014/2015 kraj podporuje zařazení nového vzdělávacího programu mechanik seřizovač se zaměřením na zpracování plastů do studijní nabídky veřejných krajských středních škol.
5. V rámci mezinárodního projektu bylo na 5 středních školách ověřováno začlenění rakouského systému ESC (Entrepreneur's Skills Certificate) do výuky. Podpora kompetencí k podnikavosti, inciativě a kreativitě je povinným tématem, které je řešeno v rámci Krajského akčního plánu. V rámci krajského projektu Učíme se ze života pro život byly vytipovány a učiteli realizovány aktivizující metody výuky zaměřené na rozvoj iniciativy a podnikavosti žáků.
6. Střední školy se pravidelně účastní soutěžní přehlídky Enersol a žáci pravidelně získávají přední umístění v národních a mezinárodních kolech.
7. Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina společně s partnerem projektu, jímž byla Vysočina Education, realizovala projekt zaměřený na účinnou podporu technického vzdělávání na základních školách v Kraji Vysočina s názvem Okna technickým oborům dokořán. Hlavním cílem projektu bylo zlepšení podmínek pro výuku technických a řemeslných oborů, včetně vytvoření podmínek pro zvýšenou motivaci žáků základních škol ke vzdělávání v těchto oborech za účelem jejich většího uplatnění na trhu práce v průmyslu Kraje Vysočina.
8. V rámci GG OP VK byly realizovány např. tyto projekty s cílem rozvíjet podnikatelské dovednosti: CZ.1.07/1.1.36/02.0029 Biskupské gymnázium - Podpora výchovy k podnikání a výuky cizích jazyků s využitím metody CLIL na BIGy; CZ.1.07/3.2.09/03.0033 Republikové centrum vzdělávaní, s. r. o. Vzděláváním k podnikání, podnikáním k vyšší prosperitě.
9. V Programu rozvoje kraje je oblast vzdělávání, resp. lidských zdrojů zahrnuta v rámci první prioritní oblasti s názvem Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost. Na vzdělávání jsou zaměřena 3 opatření: opatření 1.1 – Věda, výzkum a inovace, 1.3 Regionální školství, opatření 1.4 Adaptabilita zaměstnanců a rozvoj terciárního a dalšího vzdělávání. Ve druhé prioritní oblasti jsou dvě opatření zaměřena na volnočasové aktivity 2.7 – Volnočasové aktivity a 2. 8 – Sport a tělovýchova. Oblast vzdělávání zasahuje i do dalších opatření, jako je např. prevence závislostí a boji proti společenské marginalizaci, mezinárodní aktivity, ICT gramotnost a vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj cestovního ruchu aj. Analytickou část Strategie rozvoje Kraje Vysočina vzalo na vědomí na jednání ZK dne 11. 12. 2018.
10. Základní školy zajišťovaly rovněž praktickou přípravu žáků ve školních dílnách, laboratořích a na školních pozemcích.

Praktická výuka v dílnách, laboratořích a na školních pozemcích v základních školách v Kraji Vysočina ve školním roce 2018/2019

Počet ZŠ, kde je v rámci povinných předmětů zařazena praktická výuka v dílnách, laboratořích a na šk. pozemcích	1. stupeň ZŠ		2. stupeň ZŠ	
	pravidelně	nepravidelně	pravidelně	nepravidelně
Praktická činnost v dílnách	16	134	103	21
Praktická činnost na školní zahradě	62	124	82	29
Praktická činnost v přírodovědných laboratořích	7	95	58	47

Zdroj: dotazníkové šetření škol

11. Kraj Vysočina ve spolupráci s firmou BOSCH DIESEL s.r.o. připravil pro žáky 4. – 8. ročníků vybraných základních škol systém používání stavebnic Merkur ve výuce. Výsledkem spolupráce je metodika, jak používat tuto stavebnici k podpoře kreativity, technického myšlení a zvýšení zájmu žáků ZŠ o studium na středních technických školách. Doprovodnou aktivitou je realizace již šesti ročníků úspěšné soutěže „Stavíme z Merkuru“.

12. Od roku 2014 pořizuje kraj pro všechny žáky prvních ročníků základních škol technickou pomůcku do hodin pracovních činností. Ojedinělá stavebnice s názvem Roto z Vysočiny, opět na základě iniciativy firmy BOSCH DIESEL s.r.o., podporuje prostorovou tvořivost, motoriku a zručnost a je doplněna metodickými a pracovními listy pro práci ve výuce. V roce 2016 se k pořízení stavebnic přidala doprovodná aktivita v podobě soutěže „Stavíme z Rota“ (v roce 2019 proběhl již 4. ročník s podtitulem „IGRÁČEK – vynálezce dopravních prostředků“, určený pro žáky 1. - 3. ročníků základních škol).

13. Kraj rovněž ve spolupráci se společností BOSCH DIESEL s.r.o. nabídl svým partnerům možnost pracovat při výuce na druhém stupni základních škol s robotickou stavebnicí LEGO Mindstorms, na kterou navázala i realizace soutěžní přehlídky „LEGO Robot“ pro žáky 7. – 9. tříd základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

14. Kraj s intenzivní podporou stavebních firem z regionu a Svazem podnikatelů ve stavebnictví připravil metodiku pro práci se stavebnicí Teifoc ve výuce. Oblíbená učební pomůcka se používá na více než pěti desítkách základních škol a kromě podpory jemné motoriky a dětské tvořivosti má stavebnice motivovat žáky ke studiu stavebních oborů. Na tuto aktivitu navazuje i celokrajská soutěž „Cihla k cihle“.

15. Na 7 středních školách technického zaměření započala v roce 2014 realizace projektu „Postav si svoje auto“, v rámci něhož žáci školy postavili reálný automobil ze stavebnice Kaipan. Úspěšný projekt pokračoval druhou etapou a v současné době se celkem šestnácti automobily pyšní 9 středních škol.

16. Na úspěšný projekt „Postav si svoje auto“ navázal projekt „Postav si svůj traktor“ kdy Krajská správa a údržba silnic Vysočiny předala vyřazené traktory vybraným školám na Vysočině. Jejich žáci začali ve školních dílnách stroje postupně opravovat a renovovat. V následujícím roce se projekt posunul, byly dodány díly sériově vyráběného traktoru a žáci v rámci praktického vyučování vytvořili nový, plně funkční stroj.

17. Po úspěšných projektech „Postav si svoje auto“ a „Postav si svůj traktor“ se podařilo odstartovat další úspěšný projekt – „Postav si svůj nákladák“, na kterém spolupracuje Kraj Vysočina s Krajskou správou a údržbou silnic Vysočina. Žáci Střední průmyslové

školy Třebíč sestavili a žáci České zemědělské akademie v Humpolci staví z dílů dva funkční vozy TATRA PHOENIX 4 x 4, jež se použijí ve vozovém parku Krajské správy a údržby silnic Vysočiny. Žáci sedmi středních škol staví elektrovozítka.

18. Rada dětí a mládeže Kraje Vysočina (dále také „RDMKV“) vznikla za účelem koordinace neziskových organizací a zprostředkování komunikace mezi nimi a orgány státní správy. Zajišťuje přísun informací v oblasti volnočasových aktivit nejen svým členům, ale i zájemcům z řad veřejnosti. V současné době sdružuje RDMKV 30 členských organizací působících v Jihlavě, Třebíči, Havlíčkově Brodě a dalších městech kraje Vysočina. Díky finančním prostředkům z kraje v celkové výši 450 tis. Kč RDMKV realizovala mediální kampaně Tábory Vysočina (regionální katalog táborů) a Volný čas není nuda (přehlídka volnočasových aktivit), organizovala projekty neformálních skupin Mládež kraji a pořádala kurzy pro táborové vedoucí a zdravotníky. V oblasti vzdělávání spolu s NIDV v roce 2019 podruhé organizovala vědeckotechnický tábor T-CAMP, jehož úkolem je vyhledávat a rozvíjet talentované děti, žáky a studenty.
19. Na podporu technického a řemeslného vzdělávání bylo realizováno v rámci Globálních grantů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost 22 grantových projektů v celkové výši 77 mil. korun. První výzva z tzv. druhých globálních grantů v oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání (vyhlášená 26. 5. 2011), byla vyhlášena jako specifická, zaměřená na podporu vzdělávání v technických a přírodovědných oborech (např. na nástroje vedoucí ke zvýšení atraktivity technických a přírodovědných oborů ve spolupráci škol, školských zařízení, firem, neziskových organizací a dalších aktérů na trhu práce). V rámci této specifické výzvy byly podporovány vybrané obory a oblasti vzdělávání, jedinou podporovanou aktivitou byla aktivita: Zlepšování podmínek pro výuku technických, přírodovědných oborů a řemesel, včetně zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech. Na tuto specifickou výzvu byla alokována částka 58 006 650,00 Kč a hranice křížového financování byla zvýšena na 15 %.
20. V rámci výzvy 44 OP VK byl v Kraji Vysočina realizován projekt s názvem Přírodní a technické obory – výzva pro budoucnost. Projekt byl zaměřený především na spolupráci základních a středních škol s cílem zvýšit motivaci k technickému a přírodovědnému vzdělávání a zkvalitnit vzdělávání ve školách. Kraj i po skončení udržitelnosti projektu dál finančně podporuje střední školy při realizaci zájmových kroužků a mimoškolní činnosti.
21. Od roku 2015 pořádá Kraj Vysočina s partnery odbornou konferenci Technické fórum (v roce 2019 proběhl již 5. ročník).

Úkol A. 8: Rozvíjet matematické, technické a přírodovědné myšlení a tvořivost mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k vyučení či studiu v technických, přírodovědných a IT oborech středních a vysokých škol.

Opatření:

1. Rozvíjet ve školách aktivity zaměřené na rozvoj technického a přírodovědného myšlení a tvořivosti žáků a rozvoj IT gramotnosti.
2. Modernizovat vybavení technicky zaměřených středních škol.
3. Obnovit při základních školách vybavení školních dílen, laboratoří a školních zahrad a posilovat jejich využívání pro praktickou výuku žáků. Zřizovat ve školách „učebny moderních technologií“ s potřebným vybavením. Využívat dílny středních škol pro výuku žáků středních škol ve specifických tématech.

4. Popularizovat moderní technologie včetně digitálních, technická odvětví a technické a přírodovědné obory.
5. Podporovat nabídku motivační a zájmové činnosti pro děti a mládež v oblasti rozvoje technického a přírodovědného myšlení a tvořivosti.
6. Využívat stipendií jako motivačního nástroje k posílení zájmu a zejména ke zkvalitnění výstupních znalostí a dovedností absolventů technických a IT oborů.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl žáků v prvních ročnících technicky zaměřených oborů středních škol k ostatním odborně zaměřeným oborům.

Podíl absolventů gymnázií a technických maturitních oborů zaregistrovaných v prvních ročnících technicky zaměřených vysokých škol.

Počet žáků druhého stupně základních škol a nižších ročníků gymnázií, kteří absolvují praktickou výuku ve školních dílnách.

Počet žáků druhého stupně základních škol a nižších ročníků gymnázií, kteří absolvují praktickou výuku ve školních laboratořích.

Počet účastníků olympiád a soutěží v matematice, technických a přírodovědných oborech

Počet účastníků v matematicky, technicky a přírodovědně zaměřených zájmových kroužcích a letních táborech

Úkol A. 9: Rozvíjet podnikatelské dovednosti mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k podnikání.

Opatření:

1. Zavést metodiku výuky podnikání a podnikavosti včetně certifikačního systému ve školách a podporovat její využívání ve výuce.
2. Zvýšit počet středních škol, které mají do učebních dokumentů zakomponováno učivo umožňující žákům hlásit se ke standardizované zkoušce podnikatelských dovedností.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet žáků, kterým bylo ve středních školách poskytnuto vzdělávání v oblasti podnikatelských dovedností

Počet žáků, kteří získali standardizovaný certifikát podnikatelských dovedností

4.2 PRIORITNÍ CÍL: B. ZAJIŠTĚNÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

4.2.1 Oblasti

Základním rámcem pro stanovení oblastí pro zajištění kvality jsou informace z analýz a srovnání, ze zpětné vazby, z inspekčních zpráv České školní inspekce a ze škol. Z nich lze vysledovat hlavní oblasti, na které je potřebné se zaměřit:

- větší rozdíly mezi výsledky vzdělávání žáků různých škol ve srovnání s jinými zeměmi,

- stagnující dosahovaná úroveň výsledků ve srovnání s jinými zeměmi (vyšší podíl žáků, kteří dosahují velmi slabých výsledků a nižší podíl žáků, kteří dosahují vysoce nadprůměrných výsledků),
- nedostatečná provázanost obsahu a metod vzdělávání s reálným technologickým a společenským vývojem; z toho plynoucí riziko frustrace a ztráty motivace žáků postrádajících smysluplnost školní docházky a méně pozitivní vztah žáků ke školnímu vzdělávání ve srovnání s jinými zeměmi (např. výrazně nižší oblíbenost matematiky),
- nepřiměřeně vysoký podíl používání frontální metody výuky a naopak nízký podíl aktivizujících metod výuky; pouze okrajové požívání formativního hodnocení,
- převažující orientace výuky (školních vzdělávacích programů) na předávání značného množství znalostí na úkor rozvoje kompetencí a gramotností (přitom rozvoj kompetencí je závazně stanoven v rámcových vzdělávacích programech),
- pozvolný nárůst předčasných odchodů ze vzdělávání, zejména ze středních škol,
- spíše nahodilá a nesystematická implementace problematiky volby budoucího profesního zaměření a vzdělávací dráhy do školní výuky (kariérové poradenství),
- rostoucí počet rodičů očekávajících od škol změnu ve způsobu vzdělávání (vznik nových soukromých základních škol),
- překotná implementace tzv. společného vzdělávání či inkluze do nepřipraveného školního prostředí,
- nízký podíl volitelných předmětů,
- přílišná administrativní zátěž ředitelů škol a z ní vyplývající nedostatek času na pedagogický rozvoj školy a učitelů,
- nedostatečný národní systém zjišťování kvality vzdělávání.

Pro kvalitu vzdělávání je samozřejmě rozhodující to, co se odehrává ve výuce, interakce mezi učitelem a žákem. Pokud má dojít ke změnám ve prospěch žáků, je rozhodující změna v uvažování a pojetí výuky ze strany učitelů. Zásadní jsou například otázky: co učím?, jaký to má smysl?, jak rozvíjím kompetence a gramotnosti žáka pro jeho budoucí život?, jak bude vypadat svět za 5 či 10 let?... Změna v pojetí výuky, například snížení podílu frontálního vzdělávání či omezení množství znalostí předkládaných žákům, není pro učitele jednoduchá. Proto není možné očekávat, že k němu dojde samovolně bez vnější podpory. Rozhodující a nezastupitelnou roli při řízení změn má ředitel školy. Právě on může zásadním způsobem ovlivnit klima ve škole ve vztahu ke změnám v pojetí výuky, může podporovat a povzbuzovat učitele, směrovat inovace školního vzdělávacího programu.

Změna pojetí vzdělávání v jednotlivé škole není snadná a je dlouhodobá. Pokud je však cílem smysluplná podpora a příprava dětí a mladých lidí pro budoucí život, je změna nevyhnutelná. Její úspěšnost a rychlost v čase je závislá na vnější podpoře ze strany zřizovatele a státu, pozitivní roli může sehrát kraj a zaměstnavatelé. Na jejich postoji a konkrétních aktivitách velmi závisí, jak se uplatní autonomie školy, jak budou školy motivovány k vlastní iniciativě, zda k tomu využijí všechen svůj potenciál a zda budou komunitní institucí respektující oprávněné potřeby klientů a zřizovatelů. Stejně tak jako vztahy mezi centrem a Krajem Vysočina, musí být i vztahy mezi krajem, obcemi a školami založeny na partnerství a dialogu. I zde nastupuje místo direktivního řízení jejich spolupráce založená na rozdělení kompetencí a zdůraznění společné odpovědnosti za rozvoj vzdělávání.

Nedílnou součástí zajišťování kvality vzdělávání je její definování a evaluační procesy, které monitorují úroveň shody s cíli a nastavují strategie (činnosti) směřující ke zlepšení.

Lze předpokládat, že změna pojetí výuky - výrazné omezení znalostí předkládaných plošně všem žákům frontální metodou, výrazné rozšíření používání aktivizujících (činnostních)

metod, bloková výuka místo jednotlivých hodin a významné zvýšení podílu volitelných předmětů - napomůže praktické realizaci konceptu společného vzdělávání. Pojetí vzdělávání, které se více blíží přirozeným procesům v praxi, vytváří rovněž předpoklady pro snazší přijetí celoživotního vzdělávání jako součásti vlastního osobního rozvoje.

Pro Kraj Vysočina bude v dalším období přínosné realizovat opatření v následujících oblastech zásahu:

Strategické řízení škol

Kvalita procesu vzdělávání

Evaluace a monitorování kvality vzdělávání

Způsob naplňování prioritního cíle je v každé oblasti dále popsán úkoly a konkrétními opatřeními. K monitorování naplňování cíle i úkolů jsou formulovány ukazatele.

4.2.2 Úkoly a opatření v oblasti Strategického řízení škol

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Od roku 2011 realizuje kraj projekty mimo jiné zaměřené na zlepšení řízení příspěvkových organizací. V jejich rámci proběhla školení vedoucích pracovníků škol a školských zařízení kraje, jsou zavedena pravidla pro práci ředitelů škol a informační portál usnadňující komunikaci příspěvkových organizací sei zřizovatelem. Kraj realizoval společné zakázky na telefonii, dodávky elektřiny a plynu. Kraj jako zřizovatel zavedl pravidelné systematické hodnocení ředitelů škol. Mezi strategické úkoly pro ředitele patří např. zajištění zpětné vazby od žáků k výuce jednotlivých učitelů a další práce s učiteli s využitím těchto evaluačních výstupů. Od roku 2017 byly zavedeny dvoudenní porady ředitelů škol, jejichž nedílnou součástí je prezentace příkladů dobré praxe, které ředitelé představili na svém hodnocení.
2. Vysočina Education společně s Krajem vysočina realizovala individuální projekt ostatní financovaný z OP VK s názvem Vzdělávání ředitelů SŠ Kraje Vysočina zaměřený na zdokonalení manažerských dovedností vedoucích pracovníků škol a na komunikaci mezi zřizovatelem a středními školami.
3. Dále Kraj Vysočina společně s Vysočinou Education realizoval mezinárodní projekt s městem Tampere ve Finsku „Efektivní řízení škol“. Smyslem bylo porovnat náš model řízení středního školství s tímto ekonomicky úspěšným regionem.
4. Pro management 15 malotřídních ZŠ v Kraji Vysočina realizovala Vysočina Education projekt zaměřený na oblast řízení, personální politiku a realizaci kurikulární reformy.
5. V rámci GG OP VK byly realizovány např. tyto další projekty: CZ.1.07/1.3.02/02.0006 Vzdělávací a konferenční centrum Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Telč - Zvyšovaní kompetencí vedoucích pracovníků ZUŠ; CZ.1.07/1.3.02/02.0029 Vysočina Education, školské zařízeni pro další vzdělávaní pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace - Malotřídky společně; CZ.1.07/1.3.02/02.0030 Hospodářská komora Jihlava - Projekt – vzdělávaní vedoucích pracovníků škol; CZ.1.07/1.3.50/02.0007 Vysočina Education, školské zařízeni pro další vzdělávaní pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, příspěvková organizace - Ředitel – manažer učící se organizace.
6. Od roku 2016 probíhají práce na tvorbě krajského akčního plánu, který umožnil společně se všemi relevantními aktéry v území naplánovat sdílené rozvojové aktivity

přispívající k naplnění krajských vzdělávacích strategií a k zvýšení kvality vzdělávání ve školách, s důrazem na podporu řízení škol a maximální rozvoj potenciálu každého žáka. Rovněž na přípravě aktivit implementačního projektu „Učíme se ze života pro život“ se podíleli ředitelé základních a středních škol.

7. Jednou z aktivit krajem řízeného projektu „Učíme se ze života pro život“ je aktivita zaměřená na rozvoj kompetencí ředitelů škol zapojených do projektu. Tématem je, jak řídit ve škole změnu v pojetí práce učitelů (používání aktivizujících metod výuky). V projektu jsou zapojeny jak základní, tak střední školy bez rozdílu zřizovatele.
8. Národní pedagogický institut ČR realizuje v letech 2016 - 2021 systémový projekt Strategické řízení a plánování ve školách a v územích. V tomto období získalo 91 škol z Kraje Vysočina intenzivní podporu v tvorbě strategického plánu (48 hodinový vzdělávací program). Do konce projektu tuto podporu získá celkem 120 mateřských, základních i středních škol. V rámci projektu probíhá i individuální poradenství.

Úkol B. 1: Zavádět prvky strategického řízení do škol

Opatření:

1. Posílit a koordinovat manažerské vzdělávání ředitelů škol, specificky se zaměřit na ředitele velkých škol a škol s členitou organizační strukturou. Při vzdělávání podporovat zejména zvýšení kompetencí v oblastech řízení změny, rozvoje a motivace zaměstnanců, evaluace, prevence syndromu vyhoření, marketing.
2. Podporovat získávání mezinárodních zkušeností a inspirace managementu škol.
3. Podpořit školy v získání národní či mezinárodní certifikace kvality.
4. Podporovat spolupráci škol s příslušnými regionálními partnery při tvorbě koncepčních dokumentů škol. Podporovat zapojení zřizovatelů škol do strategického řízení rozvoje škol a poskytovat jim metodickou podporu.
5. Zavádět šablony a vzorové postupy a podporovat přenos příkladů dobré řídící praxe mezi organizacemi.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet programů a projektů na podporu strategického řízení škol

4.2.3 Úkoly a opatření v oblasti Kvalita procesu vzdělávání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Vysočina Education realizovala v letech 2009 – 2012 projekty na podporu cizích jazyků a ICT ve výuce základních a středních škol, např.
    a. Výuka AJ napříč předměty na ZŠ, SOŠ a G Kraje Vysočina (partner – PF MU Brno)
    b. Na tabuli (SŠS Jihlava, ZŠ JUDr. Josefa Mareše a MŠ Znojmo)
    c. Příprava a zavedení jazykové certifikace na ZŠ a SŠ Kraje Vysočina (partner – ČVUT, OA Jihlava)

2. MŠ Mozaika Jihlava (partner Vysočina Education) realizovala projekt „Mozaika nových inspirací“ pro pedagogy v MŠ. Rozvojem metodických dovedností se také zabýval projekt „Málotřídky společně“ (Vysočina Education + ZŠ a MŠ Vyskytná, ZŠ a MŠ Stařeč).
3. Střední škola obchodu a služeb realizovala rozsáhlý projekt (10 partnerských škol a kraj) na podporu cizojazyčné odborné výuky (Odborné filmy jako prostředek jazykové výuky).
4. Další střední i základní školy uskutečnily v rámci Globálních grantů OP VK Kraje Vysočina celou řadu projektů zaměřených na zvýšení kvality vzdělávání, inovaci školních vzdělávacích programů, zvýšení jazykových a ICT kompetencí žáků, šlo zejména o projekty v oblasti podpory 1.1 – Zvýšení kvality ve vzdělávání.
5. Kraj Vysočina od roku 2003 zajišťuje z vlastních zdrojů pořizování a půjčování učebních pomůcek základním školám na podporu individuální integrace handicapovaných žáků v běžných základních školách (cca 300 tis. Kč ročně).
6. Kraj Vysočina od roku 2003 finančně podporuje ZUŠ prostřednictvím programu pořizování a opravy pomůcek pro základní umělecké školy (cca 1 mil. Kč ročně).
7. Kraj společně s 5 partnery a regionem Champagne-Ardenne realizoval mezinárodní projekt Škola a firma ruku v ruce. Jedná se výměnu zkušeností z oblasti spolupráce škol a firem při odborném vzdělávání.
8. MŠ a SPC Jihlava realizovala projekt na rozšíření prostorových podmínek a projekt zaměřený na odborné vzdělávání pedagogů pro vzdělávání handicapovaných žáků.
9. Od roku 2009 byl posílen krajský program na provozní podporu obcí, které zajišťují vzdělávání zdravotně handicapovaných žáků (v případě těžších postižení se jedná o částku 15 000 Kč na žáka).
10. V rámci globálního grantu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost 1.3 – Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení byla realizována celá řada projektů s cílem zlepšit kompetence pedagogických i nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení, nezbytných pro úspěšnou realizaci kurikulární reformy, kvalitní výuku cizích jazyků, efektivní využívání ICT ve výuce, kvalitní výuku technických, přírodovědných oborů a řemesel a podporu udržitelného rozvoje, čímž se současně zvýší uplatnitelnost absolventů na trhu práce.
11. Učitelé i vedení škol se účastnili DVPP (nejčastěji využívali služeb těchto vzdělávacích institucí: Vysočina Education, Národní institut pro další vzdělávání Jihlava, Infra s.r.o., Fakta s.r.o., Vzdělávací agentura Tandem, Hradec Králové, Tvořivá škola a Edupraxe. Četnost témat zachycují následující tabulky (školní rok 2018/19).

Témata kurzů, školení a seminářů v základních školách	Počet MŠ	Počet ZŠ	Počet SŠ
Management	120	171	44
Jazykové vzdělávání učitelů bez cizojazyčné aprobace	28	105	30
Obsluha výpočetní a didaktické techniky	27	85	36
Studium ke splnění kvalifikačních předpokladů	54	88	27
Studium k prohlubování odbornosti	196	-	-
Studium k prohlubování odborné kvalifikace v jednotlivých předmětech	-	175	46
Metody a formy (např. skupinové vyučování, projektové vyučování apod.)	-	155	38
Logopedické kurzy	74	-	-
Práce s dětmi/žáky se SVP	123	190	35

Práce s nadanými dětmi	40	55	16
ŠVP	60	32	10

Zdroj dat: dotazníkové šetření ředitelů škol

Žáci škol se účastnili soutěží a přehlídek. Ve šk. roce 2018/19 byla účast následující:

Úroveň	Počet dětí a žáků, kteří se účastnili soutěží a přehlídek v roce 2019												
	odborných				sportovních				uměleckých				
	MŠ	ZŠ	SŠ	SVČ	MŠ	ZŠ	SŠ	SVČ	MŠ	ZŠ	SŠ	SVČ	ZUŠ
Lokální (mikroregion, okres)	356	7 217	2 330	1 392	836	12 882	3 313	8 132	1 516	4 274	255	1 734	1 275
Regionální (kraj, oblast)	104	1 189	1 058	222	2	2 297	1 476	1 727	440	870	174	478	824
Národní	47	786	768	28	2	395	263	398	280	342	121	100	355
Mezinárodní	0	361	318	4	0	121	63	71	52	212	0	0	204

Zdroj dat: dotazníkové šetření ředitelů škol

12. Kraj Vysočina ve spolupráci s firmami připravil pro druhý stupeň základních škol systém používání stavebnic přímo ve výuce se všemi žáky. Cílem je podpora zručnosti, kreativity, představivosti a technického myšlení prostřednictvím praktické samostatné činnosti žáků. Kraj k tomu zajistil pro každou stavebnici zpracování jednoduché metodiky pro učitele a pracovních listů pro žáky tak, aby bylo možné stavebnice používat v omezeném čase ve výuce, aniž by učitel musel vynakládat čas na hledání možnosti využití či úpravu návodů dodávaných firmami. Pořízení stavebnic zajistily firmy nebo zřizovatelé, školy je rovněž pořídily v rámci krajského implementačního projektu „Učíme se ze života pro život“. Jedná se o stavebnice Merkur (spolupráce s BOSCH DIESEL Jihlava, pro 4. – 8. ročník základních škol), Teifoc (spolupráce se Svazem podnikatelů ve stavebnictví a PKS Žďár nad Sázavou, pro 6. a 7. ročník ZŠ) a Lego Mindstorms (spolupráce s BOSCH DIESEL Jihlava, pro 8. – 9. ročník základních škol). Kromě použití ve výuce kraj společně s firmami připravil pro zájemce soutěžní přehlídky „Stavíme z Merkuru“ (7. ročník), „Cihla k cihle“ (4. ročník), „Lego robot“ (2. ročník).
13. Od roku 2014 pořizuje kraj pro všechny žáky prvních ročníků základních škol technickou pomůcku do hodin pracovních činností. Ojedinělá stavebnice s názvem Roto z Vysočiny vyvinutá krajským metodickým týmem, opět na základě iniciativy firmy BOSCH DIESEL s.r.o., podporuje prostorovou tvořivost, motoriku a zručnost a je doplněna metodickými a pracovními listy pro práci ve výuce. V roce 2016 se k pořízení stavebnic přidala doprovodná aktivita v podobě soutěže „Stavíme z Rota“ (v roce 2019 proběhl již 4. ročník s podtitulem „IGRÁČEK – vynálezce dopravních prostředků“, určený pro žáky 1. - 3. ročníků základních škol).
14. Na 7 středních školách technického zaměření započala v roce 2014 realizace projektu „Postav si svoje auto“, v rámci něhož žáci školy postavili reálný automobil ze stavebnice Kaipan. Úspěšný projekt pokračoval druhou etapou a v současné době se celkem šestnácti automobily pyšní 9 středních škol.
15. Na úspěšný projekt „Postav si svoje auto“ navázal projekt „Postav si svůj traktor“ kdy Krajská správa a údržba silnic Vysočiny předala vyřazené traktory vybraným školám na Vysočině. Jejich žáci začali ve školních dílnách stroje postupně opravovat a renovovat. V následujícím roce se projekt posunul, byly dodány díly sériově vyráběného traktoru Zetor a žáci v rámci praktického vyučování vytvořili nový, plně funkční stroj.
16. Po úspěšných projektech „Postav si svoje auto“ a „Postav si svůj traktor“ se podařilo odstartovat další úspěšný projekt – „Postav si svůj náklaďák“, na kterém spolupracuje

Kraj Vysočina s Krajskou správou a údržbou silnic Vysočina. Žáci Střední průmyslové školy Třebíč postavili z dílů vůz TATRA PHOENIX 4 x 4. Do projektu se rovněž aktivně zapojil výrobce. Žáci absolvovali týdenní stáž ve firmě a po dokončení se účastnili oživení vozidla a zkoušek na trenažeru. Nyní se připravuje stavba druhého vozu v České zemědělské akademii v Humpolci. Obě vozidla budou zajišťovat údržbu v Krajské správě a údržbě silnic Vysočina.

17. Kraj společně s partnery realizuje projekt „Gastroakademie“, jehož cílem je zvýšit kvalitu odborného vzdělávání ve skupině oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus, především formou zkvalitnění odborné přípravy žáků v jednotlivých restauracích, zvýšením motivace žáků k učení v odborných předmětech a praktickém vyučování a motivaci pracovat ve zvolené profesi. Do projektu jsou zapojeny čtyři školy, poskytující odborné vzdělávání ve skupině oborů gastro a šest restaurací z Kraje Vysočina, kde probíhá v reálném prostředí praktické vyučování vybraných žáků druhých a třetích ročníků. Školy zapojené do projektu se rovněž aktivně zapojují do celé řady dalších aktivit, v roce 2019 se jednalo především o přípravu 1. ročníku Národního kola soutěže Trophée Mille Česká republika.
18. V rámci implementace Krajského akčního plánu realizuje Kraj Vysočina projekt „Učíme se ze života pro život“ (82 mil Kč, zapojeno celkem 31 základních a 33 středních škol). Jeho hlavním cílem je zvýšit počet učitelů na druhém stupni základních škol a ve středních školách, kteří mají osobní zkušenost s aktivizujícími metodami výuky a s transferem gramotností a kompetencí (čtenářská, matematická, IT gramotnost a jazykové kompetence) do jiných předmětů. Projekt je zaměřen na učitele, kteří dosud tuto zkušenost neměli. Samostatnou aktivitou je praktický seminář pro ředitele (řízení změny). Školy mohou pořizovat rovněž pomůcky potřebné pro aktivizující výuku.
19. V roce 2015 vytvořil Kraj Vysočina organizaci PPP a SPC Vysočina sdružující původně samostatné pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra s cílem sjednotit postupy a postupně zajistit transparentní pokrytí území kraje poradenskými službami.
20. V rámci projektu SYPO vznikly v roce 2019 na úrovni krajů metodické kabinety pro matematiku, český jazyk a informační technologie.
21. Od roku 2020 byl spuštěn nový způsob financování škol. Oproti financování na žáka škola obdrží pro učitele prostředky dle skutečných tarifů a kromě toho i prostředky na nenárokové složky platů. Na rozdíl od předchozího systému budou mít tedy všechny školy prostředky na nenárokové motivační odměňování učitelů.

Úkol B. 2: V mateřských, základních a středních školách více rozvíjet klíčové kompetence a gramotnosti žáků

Opatření:

1. Přizpůsobovat obsah, metody a organizaci vzdělávání ve školách individuálním potřebám jednotlivců a jejich věkovým specifikům, např. redukovat množství znalostí a informací předávaných plošně všem žákům, zvyšovat podíl výuky s využitím aktivizujících metod výuky podporujících rozvoj gramotností a kompetencí, snižovat podíl frontální výuky, zvyšovat podíl volitelných předmětů, zavádět blokovou výuku místo jednohodinové, používat formativní hodnocení aj.
2. Podpořit mateřské, základní a střední školy v aktivitách uvedených v bodu 1, např. prostřednictvím:

   - podpory inovace školních vzdělávacích programů, jejímž cílem je změna pojetí výuky,

- sestavením příkladů školních vzdělávacích programů,

- nabídky praktického specializovaného vzdělávání a poradenstvím pro školní týmy (např. proces změny, vliv současného stupně vývoje společnosti a technologií na osobnostně sociální rozvoj žáka, používání aktivizujících a činnostních postupů výuky, formativní hodnocení),

- nabídky konzultační podpory a metodických dokumentů vhodných pro učitele, kteří začínají inovovat své pojetí výuky,

- výměny zkušeností mezi školami i jednotlivými učiteli (metodické kabinety, natáčení příkladů dobré praxe, uveřejňování příkladů dobré praxe, školní motivační tým, zahraniční stáže),

- podpory úpravy zázemí (např. školní knihovny, specializované výukové prostory, estetické a funkční přizpůsobení stávajících prostor, zajištění bezpečnosti),

- podpory při systémovém doplňování či modernizaci vybavení (pomůcek) zejména na 2. stupni základních škol a ve středních školách,

- cíleného využívání prostředků OP VVV a OP JAK.

3. Podporovat procesy standardizace předpokladů a nároků pro výkon učitelského povolání. Vyvinout a postupně zavádět nástroje na monitorování pedagogických dovedností, kompetencí a postojů učitele sloužící především k osobnímu pedagogickému rozvoji učitele, případně také k plánování vhodných témat a forem vzdělávání.
4. Při poskytování nenárokových složek platu výrazně zohledňovat přínos jednotlivých učitelů k rozvoji kompetencí a gramotností žáků v souladu s RVP (ŠVP). K tomu využívat standardizovaných zpětnovazebných nástrojů (pouze hospitace jsou pro získání objektivizovaných informací důležité, avšak nedostatečné).
5. Zvýšit informovanost zřizovatelů a rodičů o předpokládaných efektech systému rámcových a školních vzdělávacích programů a o strategických záměrech v oblasti inovace pojetí výuky (např. strategie 2030+).
6. Podporovat spolupráci mezi školami různých stupňů s dalšími subjekty.
7. Podporovat a využívat organizaci Vysočina Education jako metodický, poradenský a koordinační subjekt pro naplňování stěžejních rozvojových záměrů kraje v oblasti vzdělávání.
8. Využívat nabídku krajského pracoviště Národního pedagogického institutu ČR při naplňování rozvojových záměrů kraje v oblasti vzdělávání (zejména využít role krajských metodických kabinetů).
9. Rozvinout tradici prázdninových metodických škol pro učitele, kombinujících rozvoj kvalifikačních předpokladů s výměnou zkušeností a prevencí syndromu vyhoření.
10. V dlouhodobějším horizontu bude kraj podporovat akreditaci kombinované formy pedagogického programu celoživotního vzdělávání na veřejné vysoké škole v Jihlavě zaměřeného na metodiku vzdělávání.
11. Podporovat metodiku začleňování témat osobnostního rozvoje do výuky ve školách (např. udržitelný rozvoj, zdravý životní styl, pohyb, etická výchova, výchova k toleranci, finanční gramotnost, výchova k demokracii apod.).

<u>Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:</u>

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání

Počet učitelů a škol zapojených do výše uvedených programů

Úkol B. 3: Ve středních školách v odborně zaměřených oborech posílit vazbu na reálné profesní prostředí a na praxi a zvýšit uplatnitelnost absolventů na trhu práce

Opatření:

1. Inovovat školní vzdělávací programy s cílem více propojit studium s praxí; k tomu také modernizovat nebo doplňovat vybavení a přizpůsobovat prostory a využívat prvky duálního vzdělávání. Při inovaci ŠVP podporovat spolupráci se zaměstnavateli. Výrazně rozšířit možnost dlouhodobé praxe žáků u zaměstnavatelů (2 – 3 měsíce) u maturitních oborů skupiny M. U učebních oborů preferovat zajištění odborného výcviku žáků ve firmách již od druhého ročníku.
2. Podporovat projekty škol zaměřené na vykonávání praxe žáků a studentů v zahraničí.
3. Posílit vzdělávání učitelů odborných předmětů a učitelů odborného výcviku ve firmách. Zapojovat odborníky z praxe do výuky a zajistit jim potřebné pedagogické vzdělávání.
4. Zvýšit účast zástupců zaměstnavatelů u výstupních zkoušek z odborných předmětů a při tvorbě či inovaci vzdělávacích programů.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání

Počet škol a zaměstnavatelů zapojených do výše uvedených programů

Úkol B. 4: Zajistit rovnost přístupu ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Opatření:

1. Vytvářet podmínky pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním. Tam, kde je to možné, podporovat individuální nebo skupinovou integraci. K tomu využívat podpůrná opatření MŠMT. Zachovat alternativu vzdělávání žáků se zdravotním postižením ve speciálních třídách (skupinová integrace).
2. Pokračovat ve vytváření podmínek pro města a obce k převzetí vzdělávací činnosti dětí a žáků se zdravotním postižením. Pokračovat v systémové finanční podpoře na úhradu provozních nákladů měst a obcí, které zabezpečují vzdělávání dětí a žáků s těžšími formami zdravotního postižení v základních školách speciálních, ve speciálních třídách nebo individuálně v běžných třídách.
3. Rozvíjet aktivity ke snížení odchodů žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním ze středoškolského vzdělávání.

4. Podpořit postupné odstraňování bariér ve školách; přednostně tam, kde se vzdělávají nebo budou vzdělávat děti, žáci a studenti s omezením pohybu.
5. Vytvořit přehledný systém krajského psychologického a speciálně pedagogického poradenství a posílit jej k zabezpečení inkluzivního vzdělávání. Rozvíjet týmové a supervizní postupy při řešení komplikovaných a ojedinělých případů.
6. Rozšiřovat efektivní síť školních psychologů a školních speciálních pedagogů a podporovat jejich vzdělávání ve specifických tématech pro denní školskou praxi. Zajistit nabídku školení pro asistenty pedagoga.
7. Podporovat vzdělávání, poradenství a výměnu zkušeností mezi pedagogy a odbornými pracovníky při zabezpečování vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP a vytváření podmínek pro jejich vzdělávání a spolupráci s rodiči.
8. Podporovat programy prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.
9. Rozšířit síť středisek výchovné péče, případně posílit PPP a SPC Vysočina s cílem zajistit poradenství pro školy, žáky a rodiče, zejména s důrazem na zvýšený výskyt poruch chování, agresivního chování či psychiatrických onemocnění, které nepřiměřeně narušují výuku ve školách. Nastavit na území kraje systém, který může školám pomoci při řešení akutního i déle trvajícího narušení výuky a bezpečnosti žáků.
10. Posílit příležitosti žáků – cizinců k brzkému zvládnutí českého jazyka na úrovni potřebné k zapojení do výuky v běžných školách.
11. Zabezpečit podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí a mladých lidí v dětských domovech.
12. Rozvíjet systém depistáží na úrovni výstupu z mateřské školy a prvního ročníku základní školy s cílem identifikovat případné dosud nezjištěné speciální vzdělávací potřeby dítěte/žáka. K tomu zejména zajistit zlepšování diagnostických kompetencí učitelů a k zajištění koordinace a konzultací pro učitele odborně, případně i personálně posilovat PPP a SPC Vysočina.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou inkludováni ve třídách (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Podíl žáků, kteří jsou vzděláváni ve speciálních třídách (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)

Úkol B. 5: Vyhledávat a rozvíjet nadané děti, žáky a studenty

Opatření:

1. Rozvíjet systém depistáží na úrovni výstupu z mateřské školy a prvního ročníku základní školy s cílem identifikovat případné dosud nezjištěné mimořádně nadané děti. K tomu zejména zajistit zlepšování diagnostických kompetencí učitelů a k zajištění koordinace a konzultací pro učitele odborně, případně i personálně posilovat PPP a SPC Vysočina.
2. Vzdělávat zejména pracovníky pedagogicko-psychologických poraden a výchovné poradce v oblasti vyhledávání nadaných dětí a žáků. Pro vyhledávání těchto dětí a žáků rovněž systematicky využívat výsledků standardizované evaluace.

3. Posílit účinnost systému poradenství pro učitele a rodiče pro vzdělávání nadaných žáků ve školách. Při vzdělávání žáků využívat podpůrná opatření MŠMT, Národního pedagogického institutu ČR a nestátních neziskových organizací.
4. Vytvářet a využívat specifické programy, soutěže, přehlídky, podporovat setkávání nadaných žáků v kraji.
5. Využívat systém stipendií jako motivace pro nadané žáky.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet soutěží, přehlídek a dalších aktivit v rámci péče o osobní rozvoj dětí a žáků.

Počet dětí, žáků a studentů zapojených do soutěží, přehlídek.

Úkol B. 6: Rozvíjet jazykovou, matematickou a čtenářskou gramotnost a digitální kompetence žáků

Opatření:

1. Rozvíjet u pedagogů v mateřských, základních a středních školách jazykové schopnosti, dovednosti využívat informační technologie ve výuce a dovednosti aplikovat prvky rozvíjející čtenářskou a matematickou gramotnost žáků. Opatření bude spočívat zejména v podpoře vzdělávání, výměny příkladů dobré praxe a získávání mezinárodních zkušeností.
2. Podporovat využívání cizích jazyků, informačních technologií a rozvíjení matematické a čtenářské gramotnosti ve výuce jiných předmětů, v žákovských projektech apod.; rozšiřovat výuku jednotlivých předmětů a případně celých tříd v cizím jazyce. V rámci nenárokových složek platu podporovat činnost aktivních odborně a komunikačně zdatných učitelů schopných podporovat a povzbuzovat další učitele při rozvíjení uvedených gramotností a kompetencí ve svých předmětech.
3. Vytvořit přehledný systém certifikace dosažených schopností v cizích jazycích a dovedností ve využívání informačních technologií založený na mezinárodně uznávaných standardech a využívat tohoto systému při vzdělávání žáků a studentů i pracovníků ve školách.
4. Soustředit část prostředků OP VVV, OP JAK a dalších dotačních titulů k plošné a systematické podpoře rozvoje dětí a žáků v komunikaci v anglickém jazyce, v matematické a čtenářské gramotnosti a uživatelském používání informačních technologií.
5. Zvyšovat nabídku druhého cizího jazyka v základních a středních školách (zejména maturitních oborech M); významné místo má pro regionální spolupráci německý jazyk.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl kvalifikovaných a nekvalifikovaných učitelů cizích jazyků

Podíl žáků, kteří vyjeli do zahraničí (výměnný pobyt, studium)

Účast v mezinárodních programech *(Erasmus+, …)*

Vybavení počítačovou technikou na 100 žáků podle úrovně vzdělávání a druhu školy

Podíl využití ICT ve vlastní výuce učitelů „nepočítačových“ předmětů

Podíl pedagogických pracovníků, kteří absolvovali další vzdělávání v příslušné oblasti

Počet žáků, kteří získali standardizovaný certifikát

Počet žáků základních škol a středních škol, kteří se učí dva cizí jazyky

Úkol B. 7: Zvyšovat kvalitu programů ve vzdělávání dospělých a profesionalitu pracovníků

Opatření:

1. Podporovat vzdělávání a rozvoj manažerských dovedností lektorů a managementu právnických i fyzických osob zabezpečujících vzdělávání dospělých.
2. Podporovat certifikaci institucí vzdělávání dospělých.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání

Počet účastníků zapojených do výše uvedených programů

Úkol B. 8: Podpořit výchovnou a zájmovou funkci škol, školských zařízení, nestátních neziskových organizací a sportovních organizací ve vztahu k dětem a mládeži na městské a obecní úrovni

Opatření:

1. Podporovat vzdělávání zaměřené na zvýšení odbornosti a pedagogických a manažerských dovedností učitelů, vychovatelů a managementu ve školách, základních uměleckých školách, domech dětí a mládeže, střediscích pro volný čas, školních družinách, školních klubech a nestátních neziskových organizací.
2. Podporovat uměleckou, sportovní, kulturní a odbornou zájmovou činnost dětí a mládeže ve městech a obcích zejména ve školách a školských zařízeních, nestátních neziskových organizacích a sportovních organizacích; zvláštní pozornost věnovat oblasti rozvoje technického a přírodovědného myšlení a tvořivosti.
3. Posílit otevřenost škol a školských zařízení ve vztahu ke společenství v obci, mikroregionu a kraji (komunitní funkci škol).

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality a rozšíření nabídky vzdělávání

Počet škol zapojených do výše uvedených programů

Počet škol zapojených do mezinárodních programů

Podíl dětí, žáků a studentů, kteří navštěvují pravidelné aktivity v ZUŠ, DDM

4.2.4 Úkoly a opatření v oblasti Evaluace a monitorování kvality vzdělávání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Základní i střední školy individuálně využívají různé nástroje pro zjišťování zpětné vazby. Situace ve šk. roce 2018/19 je uvedena v tabulkách:

Metoda	Počet SŠ
Dotazníky žákům	42
Dotazníky rodičům	30
Dotazníky pedagogům	37
Řízený rozhovor vedoucího pracovníka s jednotlivým učitelem	51
Hospitace vedoucích pracovníků v hodinách	54
Vzájemné náslechy učitelů	39
Použití kamery k záznamu činnosti učitele v hodině	9
Školní prověrky, testy, kontrolní práce	46
Srovnávací externí testy	23
Scio *30* *Kalibro* *10* *ČŠI*	*14*
Monitorování klimatu školy	22
Rozbor výsledků přijímacích zkoušek	38
Úspěšnost v soutěžích	42
Kontroly zřizovatele	39
Připomínky zákonných zástupců	43
Využití schránky důvěry	35

Metoda	Počet ZŠ
Dotazníky žákům	145
Dotazníky rodičům	145
Dotazníky pedagogům	110
Řízný rozhovor vedoucího pracovníka s jednotlivým učitelem	213
Hospitace vedoucích pracovníků v hodinách	234
Vzájemné náslechy učitelů	166
Použití kamery k záznamu činnosti učitele v hodině	21
Školní prověrky, testy, kontrolní práce	220
Srovnávací externí testy	78
Scio *80* *Kalibro* *59* *ČŠI*	*39*
Monitorování klimatu školy	66
Rozbor výsledků přijímacích zkoušek	113
Úspěšnost v soutěžích	166
Kontroly zřizovatele	189
Připomínky zákonných zástupců	212
Využití schránky důvěry	149

Zdroj dat: dotazníkové šetření ředitelů škol

1. Kraj Vysočina společně se zástupci středních škol připravil první verzi kritérií pro hodnocení činnosti školy. Nyní probíhá vytipování vhodných monitorovacích nástrojů.
2. Pokračuje program Kraje Vysočina zaměřený na certifikaci středních škol (ISO 9001, CAF).
3. Město Jihlava realizovalo s partnery Vysočina Education a Společnost pro kvalitu projekt „Vlastním hodnocením ke zvyšování kvality“ financovaný z GG OP VK, zaměřený na podporu evaluace v základních školách.
4. Od roku 2005 se kraj zapojuje do projektů zaměřených na monitorování výsledků vzdělávání na národní úrovni. Šetření PISA (Programme for International Student Assessment) se v tříletých cyklech už od roku 2000 zaměřuje na zjišťování úrovně čtenářské, matematické a přírodovědné funkční gramotnosti patnáctiletých žáků. Výsledky českých žáků jsou ve sledovaných gramotnostech stejné, a nebo lepší než je průměr zemí OECD. Mezinárodní šetření PISA se v každém cyklu zabývá jednou

doménou gramotnosti podrobněji. V roce 2018 to byla čtenářská gramotnost a ze souhrnné zprávy vyplynulo, že výsledky České republiky odpovídají průměru zemí OECD a jsou srovnatelné např. s výsledky žáků z Německa, Nizozemska či Rakouska. V rámci zemí EU dosáhli žáci ČR nadprůměrných výsledků.

5. V květnu 2017 proběhlo testování České školní inspekce žáků pátých a devátých tříd základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, do kterého se zapojilo téměř 7 000 škol a bezmála 90 tis. žáků. Lépe se dařilo žákům pátých tříd, v celorepublikovém srovnání dosáhli nejlepších výsledků žáci z Prahy a z Vysočiny.
6. Střední školy se již sedmým rokem zapojily do monitorování úrovně kompetencí pro zapojení absolventů do pracovního i osobního života (testování KLIKA).

Podrobný přehled o počtech zúčastněných škol, tříd a žáků (v roce 2018) podle jednotlivých okresů v kraji uvádí následující tabulka:

Okres	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků
Havlíčkův Brod	6	26	523
Jihlava	4	49	875
Pelhřimov	3	27	543
Třebíč	4	48	888
Žďár nad Sázavou	5	34	553
Celkem	**22**	**184**	**3 382**

Zdroj dat: SCIO – Dovednosti pro střední školy (Analýza výsledků Kraj Vysočina)

Souhrnné výstupy po okresech a podle typu školy zobrazuje následující graf:

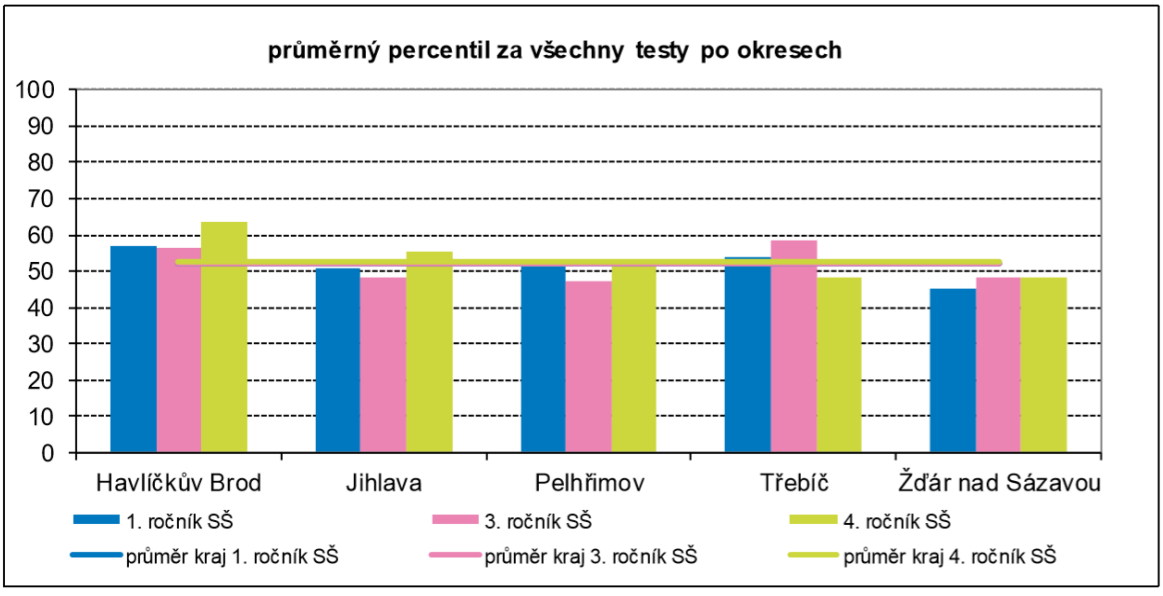

Zdroj dat: SCIO – Dovednosti pro střední školy (Analýza výsledků Kraj Vysočina)

Z grafu je zřejmé, že žáci z okresu Havlíčkův Brod dosáhli lepších výsledků, než je průměr v kraji. Nejslabších výsledků dosáhli žáci z okresu Žďár nad Sázavou, kteří v žádném z ročníků nedosahují krajského průměru. Ve zbývajících okresech se výsledky žáků pohybují na hranici průměru kraje.

V porovnání s rokem 2015 lze spatřit zlepšení ve výsledcích žáků z okresu Jihlava. Oproti tomu žáci z okresu Žďár nad Sázavou dlouhodobě nedosahují krajského průměru. Zatímco v roce 2015 žáci z Kraje Vysočina nejlépe uspěli v části testu *Porozumění textu a práce s informacemi*, v roce 2018 byly výsledky z této části testu jedněmi z nejhorších.

Úkol B. 9: V návaznosti na aktivity MŠMT rozvíjet mechanismy externího hodnocení výsledků vzdělávání včetně poskytování dosažitelných informací z veřejných zdrojů a iniciovat proces vlastního hodnocení škol jako jedné z podmínek změn ve školách

Opatření:

1. Obnovit standardizované hodnocení výstupů vzdělávání v 5. a v 9. ročníku základních škol jako jednoho z kritérií hodnocení kvality vzdělávání, přidané hodnoty a jako zdroje zpětné vazby pro školy, zřizovatele a veřejnost. Využívat evaluační nástroje ČSI. Rozvinout nástroje pro monitorování vývoje gramotností, kompetencí a postojů žáků.
2. Zavést standardizované hodnocení výstupů vzdělávání na vstupu a výstupu středních škol jako jednoho z kritérií hodnocení kvality vzdělávání, přidané hodnoty a jako zdroje zpětné vazby pro školy, zřizovatele a veřejnost.
3. Využívat standardizované státní části maturitní zkoušky jako jednoho z kritérií hodnocení kvality vzdělávání a jako zdroje zpětné vazby pro školy, zřizovatele a veřejnost.
4. Využívat jednotné přijímací zkoušky jako zdroje zpětné vazby pro školy a zřizovatele.
5. Posilovat proces vlastního hodnocení škol a proces hodnocení škol zřizovatelem jako systémového nástroje zvyšování kvality vzdělávacího procesu, a to zejména prostřednictvím vzdělávání, poradenství a přenosu zkušeností, a dále pak využívat další standardizované nástroje pro porovnávání výsledků vzdělávání a multikriteriální hodnocení činnosti škol.
6. Nabídnout školám kritéria a standardizované nástroje pro vyhodnocování procesu vzdělávání s cílem poskytnout zpětnou vazbu žákům, učitelům, vedení škol, zřizovatelům a veřejnosti.
7. Za účelem zabezpečení evaluace podporovat a využívat organizaci Vysočina Education.
8. Využívat prostředky OP VVV a OP JAK včetně Krajského akčního plánu k plošné systematické podpoře plánování a aplikace standardizovaných evaluačních nástrojů na území kraje ve prospěch dětí, žáků, studentů, škol a jejich zřizovatelů.
9. Kraj se bude podílet na vytvoření integrovaného informačního systému, který bude soustřeďovat a analyzovat klíčová relevantní data a informace z oblasti výstupů vzdělávání, trhu práce a zaměstnanosti a vytvářet informační výstupy obsahově i formálně využitelné při vlastní evaluaci středních škol i jako informační zdroj pro klienty a zřizovatele škol.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Počet škol zapojených do šetření kvality vzdělávání

4.3 PRIORITNÍ CÍL: C. ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY A ZAJIŠTĚNÍ ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4.3.1 Oblasti

Pod pojmem efektivita vzdělávání se často rozumí pouze její ekonomický aspekt, tedy celkové nebo jednotkové finanční náklady na fungování vzdělávacího systému. V tomto případě se však jedná o efektivitu v širším slova smyslu, zahrnuje navíc např. efektivitu využívání prostor a materiálního vybavení, efektivní využívání schopností a dovedností pracovníků, a to pedagogických i nepedagogických, efektivní a současně odborné řízení, efektivitu institucionálního uspořádání aj.

Z predikce demografického vývoje se přitom může zdát, že v příštích letech půjde o pouhé zachování a udržování sytému, pravdou je však opak. Jak bylo popsáno v předchozích kapitolách, od vzdělávacího systému se očekává splnění řady úkolů souvisejících s rozvojem lidských zdrojů (od modernizace vzdělávacích metod a organizačních forem přes aplikaci myšlenek celoživotního vzdělávání a další vzdělávání až po větší otevřenost a užitečnost škol a školských zařízení pro nejbližší okolí). Efektivitu proto nestačí posuzovat pouze podle aktuálního stavu, ale především z perspektivního pohledu. V tomto smyslu jde o vytváření efektivního systému pro zajištění činností a kvalitativní rozvoj vzdělávacího systému v nejbližších letech v podmínkách relativně stabilního počtu žáků s tendencí pomalého poklesu. Prioritou přitom bude zajištění podmínek pro výkon činností, nikoli zachování institucí za každou cenu. Významnou změnu může přinést nový způsob financování.

Vzhledem k těmto skutečnostem a vzhledem k možnostem a kompetencím na území kraje bude prioritní cíl *Zvýšení efektivity a zajištění rozvoje vzdělávání* v následujících letech (do další aktualizace dlouhodobého záměru) naplňován úkoly a opatřeními zejména ve třech oblastech zásahu:

Síť středních škol a souvisejících školských zařízení

Síť mateřských a základních škol a souvisejících školských zařízení

Financování vzdělávání

Způsob naplňování prioritního cíle je v každé oblasti dále popsán úkoly a konkrétními opatřeními. K monitorování naplňování cíle i úkolů jsou formulovány ukazatele.

4.3.2 Úkoly a opatření v oblasti Síť středních škol a souvisejících školských zařízení

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Od roku 2011 probíhala široká diskuse k návrhu opatření k řešení dopadů demografického vývoje do středních škol zřizovaných krajem. Na základě toho kraj realizoval opatření ke zvyšování kvality vzdělávání a ekonomické efektivity středního školství v období demografického poklesu. Na základě těchto opatření, která schválily orgány kraje, došlo k úpravě sítě středních škol a školských zařízení, konkrétně došlo ke sloučení 18 středních škol do 8 nástupnických subjektů. S Městem Pacov bylo

dohodnuto převzetí gymnázia a začlenění Domova mládeže do Střední školy stavební Jihlava.

2. Bylo dokončeno systémové řešení zřizovatelských kompetencí v oblasti uměleckého a zájmového vzdělávání. Uspořené prostředky poskytuje kraj zřizovatelům základních škol na zajištění volnočasových aktivit dětí a mládeže viz Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina na podporu převodu vzdělávacích činností základních uměleckých škol a školských služeb středisek volného času z kraje na obce a zájmových a sportovních aktivit dětí a mládeže v prostorách škol a školských zařízení a na školních sportovištích – v rozpočtu Kraje Vysočina každoročně alokována částka 7 735 000 Kč.

Úkol C. 1: Vytvořit stabilnější střední školy, které budou schopné efektivně přizpůsobovat své prostorové i personální potřeby vývoji počtu žáků a měnícím se nárokům na vzdělávání

Opatření:

1. Principy posuzování oborů středního a vyššího odborného vzdělávání při zařazování do školského rejstříku jsou popsány v částech 4.1.3, 4.1.4 a 4.1.5.
2. Pokračovat v perspektivních a ekonomicky efektivních řešeních vzdělávací nabídky středních škol zřizovaných krajem. Při návrhu řešení brát mimo jiné zřetel rovněž na společenskou a sociální funkci školy ve městě a prostorové podmínky a prostředky v minulosti a budoucnosti vynaložené na jejich údržbu.
3. Provést dílčí úpravy v síti odborně zaměřených oborů na území kraje ve školách za účelem udržení či zvýšení naplněnosti tříd a účelného využívání investic na zabezpečení moderní techniky pro výuku odborných předmětů a praxe.
4. Podporovat spojené školy a jejich management v opatřeních vedoucích k vyšší efektivitě hospodaření se svěřeným majetkem a finančními zdroji, a to zejména při uvolňování méně využívaných prostor. V zájmu efektivity využití prostředků soustředit finanční prostředky na modernizaci vybavení, zejména do center odborného vzdělávání.
5. Podporovat spojené školy a jejich management v opatřeních zajišťujících změny v řízení, návaznost vzdělávací nabídky, posílení komunikace a sbližování pedagogických týmů a žáků, informovanost veřejnosti a partnerů a zachování tradic.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Zastoupení velikostních kategorií škol

Počet regionálních oborově zaměřených center

Úkol C. 2: Přizpůsobit síť školských zařízení a služeb souvisejících s dostupností středního vzdělávání relativně stabilnímu demografickému vývoji s tendencí mírného poklesu

Opatření:

1. Při rekonstrukci školních jídelen zřizovaných krajem zohledňovat v souvislosti s hygienickými předpisy očekávaný vývoj počtu žáků a přizpůsobit mu síť včetně přeměny školních jídelen na výdejny s dovozem stravy. Změny v zajišťování stravování žáků koordinovat s ostatními zřizovateli školních jídelen, zejména pak s městy.

2. Klesající dostupnost odborně zaměřených oborů podpořit úpravou dopravní obslužnosti v kombinaci se zajištěním ubytování.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Podíl využívaných a nevyužívaných kapacit ve školách

4.3.3 Úkoly a opatření v oblasti Síť mateřských a základních škol a souvisejících školských zařízení

Úkol C. 3: Ve spolupráci se zřizovateli postupně zvyšovat efektivitu sítě základních škol a mateřských škol a školských zařízení

Opatření:

1. Podporovat zachování efektivních nebo obcemi dofinancovávaných málotřídních škol (podíl na hrazení přímých výdajů).
2. Podporovat obce a skupiny obcí ve společné spádové oblasti v hledání efektivnějšího organizačního zabezpečení vzdělávání žáků v málotřídních školách, např. se může jednat o jeden právní subjekt v úplné základní škole s navázanými odloučenými pracovišti v málotřídních školách (právní formou může být škola zřízená svazkem obcí). Taková řešení podporují snížení administrativního tlaku na vedoucí pracovníky malých organizací včetně dílčího snížení nákladů. Takovému řešení přizpůsobit i poskytování prostředků ze státního rozpočtu na přímé výdaje (výpočet po odloučených pracovištích) a v případě potřeby přizpůsobit dopravní obslužnost.
3. Podporovat obce při slučování menších samostatných mateřských škol do větších celků nebo při slučování se základními školami.
4. Zvyšovat kapacity základních a mateřských škol ve školském rejstříku v souvislosti s demografickým nárůstem s přihlédnutím k možnosti využití v následném období i pro jiné účely.
5. V případě nedostatečných kapacit mateřských škol podpořit zřizování přípravných tříd základních škol v souladu s jejich zákonem stanoveným účelem.
6. Posilovat metodickou podporu mateřských škol při zajišťování péče o děti mladší než 3 roky.

Ukazatele ke sledování dosaženého stavu:

Zastoupení velikostních kategorií škol

Počet škol na výjimku

Počet zamítnutých žádostí o přejetí dítěte staršího tří let do MŠ

4.3.4 Úkoly a opatření v oblasti Financování vzdělávání

Výsledky naplňování úkolů a opatření:

1. Dlouhodobým specifikem Kraje Vysočina je značně vysoký počet malých příspěvkových organizací v sektoru obecního školství (základní školy, mateřské školy, školní jídelny, apod.). Důsledkem je vyšší finanční náročnost, která však není ze strany MŠMT zohledněna. Týká se to zejména malých školních jídelen při mateřských a základních školách, školních klubů (nelze zajistit plošnou dostupnost, přetrvává

nahodilé nastavení z minulosti) a do značné míry i základních uměleckých škol. Situace se zlepšuje ve školních družinách.

2. Mateřské, základní i střední školy využívaly pro financování svých rozvojových aktivit programového financování. Souhrnné údaje za školní rok 2018/19 jsou zaznamenány v tabulkách níže.

Programy vyhlašované orgány a organizacemi na úrovni	Počet projektů MŠ	Počet zúčastněných učitelů	Počet zúčastněných žáků
Národní a nadnárodní	208	1 024	8 158
Regionální	57	234	1 870
Místní	33	103	1 333
Celkem	**298**	**1 361**	**11 361**
Programy vyhlašované orgány a organizacemi na úrovni	Počet projektů ZŠ	Počet zúčastněných učitelů	Počet zúčastněných žáků
Národní a nadnárodní	333	2 670	32 792
Regionální	158	697	13 252
Místní	85	395	7 309
Celkem	**576**	**3 762**	**53 353**
Programy vyhlašované orgány a organizacemi na úrovni:	Počet projektů SŠ	Počet zúčastněných učitelů	Počet zúčastněných žáků
Národní a nadnárodní	118	1 234	11 064
Regionální	45	437	6 215
Místní	32	287	4 613
Celkem	**195**	**1 958**	**21 892**

Zdroj dat: dotazníkové šetření ředitelů škol

Úkol C. 4: Zabezpečit financování přímých výdajů regionálního školství v období relativně stabilního demografického vývoje s tendencí mírného poklesu počtu žáků

Opatření:

1. Pokud by došlo v rámci nového financování regionálního školství k potřebě regulovat prostředky, pak se prioritně soustředit pozornost na zabezpečení vzdělávání dětí v předškolním věku (vytvoření rovných podmínek pro pracovní uplatnění rodičů),

povinné školní docházky v základních školách, a dále pak na zabezpečení přípravy na budoucí povolání ve středních školách.

2. K zamezení neefektivního rozvoje sítě škol a školských zařízení jsou stanoveny principy posuzování žádostí o zařazení a změny ve školském rejstříku.

   a. Mateřské školy. Síť mateřských škol v Kraji Vysočina je velmi roztříštěná v důsledku existence velkého množství obcí. V případě posuzování žádosti o zařazení nové mateřské školy bude krajský úřad předně posuzovat stávající síť těchto škol. Při otevírání nové mateřské školy nebo nového pracoviště v obci, kde již mateřská škola působí, bude významným kritériem stanovisko obce, ve které má škola vzniknout. Dále bude krajský úřad ve svém stanovisku postupovat dle platného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR.

   b. Základní školy. Síť základních škol v Kraji Vysočina zabezpečuje dostupnost základního vzdělávání.Další zvyšování počtu škol není tedy z důvodu rozmělňování finančních prostředků účelné a efektivní. Při posuzování žádostí o zařazení nové školy bude tedy krajský úřad přednostně posuzovat existující síť základních škol, případně zohlední mimořádně odlišnou nabídku pojetí vzdělávání. Významným kritériem bude vyjádření obce, na jejímž území má nová škola vzniknout. Při posuzování vzniku nového druhého stupně bude rovněž posuzován počet žáků, a to z důvodu zamezení dalšího snižování průměrné naplněnosti a tím rostoucí neefektivity druhého stupně základních škol. Dále bude krajský úřad ve svém stanovisku postupovat dle platného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR.

   c. Školská poradenská zařízení a střediska výchovné péče. Kapacity školských poradenských zařízení jsou na území kraje dostatečné. Kraj Vysočina realizuje stavební úpravy, aby zajistil prostory pro systémové rozložení a lepší dostupnost poradenských služeb na území kraje. Síť středisek výchovné péče v kraji je nedostatečná – chybí zejména lůžkové zařízení pro dlouhodobou péči a ambulantní pracoviště v Havlíčkově Brodě a Pelhřimově. V kraji chybí centrálně umístěný diagnostický ústav.

   d. Školní družiny. V omezené míře je možné zvýšit kapacity školních družin. V platném Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR je stanoveno, že hodnota maximálního meziročního zvýšení kapacit školních družin nesmí přesáhnout 1,2násobek nejvyššího meziročního zvýšení kapacit školních družin zapsaných v období od školního roku 2015/2016 do školního roku 2018/2019. V Kraji Vysočina je z tohoto důvodu možné v každém roce zvýšit kapacitu školních družin o 611. Krajský úřad vždy v červnu vydá informaci k postupu pro předkládání žádostí, přičemž žádosti se překládají do 30. září daného roku a nabývají platnosti od 1. září následujícího roku. Vzhledem k nutnosti posoudit kapacity je nezbytné předložit žádosti v zákonem stanoveném termínu (30. září).

      V rámci povoleného ročního limitu bude při schvalování zvyšování kapacity školní družiny postupováno dle následujících priorit:

      1. Až do výše 50 % počtu žáků na prvním stupni plně organizované základní školy dle statistického výkazu za předpokladu splnění náležitostí stanovených školským zákonem;

      2. Až do výše 100 % počtu žáků na prvním stupni malotřídní základní školy dle statistického výkazu za předpokladu splnění náležitostí stanovených školským zákonem;

      3. Až do výše 75 % počtu žáků na prvním stupni plně organizované základní školy dle statistického výkazu za předpokladu splnění náležitostí stanovených školským zákonem a doložení výpisu z usnesení příslušného orgánu zřizovatele

příspěvkové organizace, ze kterého je patrné, že obec zajistí financování zvýšení kapacity školní družiny za období září – prosinec, tedy včetně výplat za prosinec vyplácených v lednu. Není jisté, zda krajský úřad obdrží z MŠMT dostatek prostředků na nárůst kapacit školních družin v následujícím roce.

Pokud by došlo k překročení limitu, budou kapacity žádostí kráceny. V případě nevyužití povolené kapacity 611 žáků může krajský úřad procentuální limity uvedené v odstavcích 1 a 3 upravit.

e. Školní kluby a střediska volného času. Krajský úřad nebude doporučovat zvyšování celkové kapacity (nejvyššího povoleného počtu výkonů ve školském rejstříku) středisek volného času a školních klubů, je-li stanovena. Nebude doporučovat ani otevírání nových subjektů či pracovišť těchto školských zařízení, a to bez rozdílu zřizovatele.

V případě, že dojde ke změně poskytování prostředků na regionální školství a budou vytvořeny finanční podmínky pro zvýšení kapacit, bude krajský úřad podporovat zvyšování kapacit výše uvedených škol a školských zařízení, a to s ohledem na stávající naplněnost škol, stávající síť školních družin a školních klubů a jejich naplněnost, síť základních uměleckých škol a středisek volného času, rozsah a pokrytí služeb ve vztahu k počtu žáků v území a s ohledem na disponibilní prostředky.

f. Dětské domovy. Vzhledem k záměrům MPSV omezovat počet zejména mladších dětí vstupujících do dětských domovů nedoporučovat zvyšování kapacity (nejvyššího povoleného počtu výkonů ve školském rejstříku) dětských domovů.

g. Základní umělecké školy. V omezené míře je možné zvýšit kapacity základních uměleckých škol. Dle platného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR je možné v Kraji Vysočina po dobu trvání dlouhodobého záměru zvýšit kapacitu o 960 žáků. Limitem je kapacita ve výši 20 % z populace ve věku 6-18 let na území kraje. Stanovené navýšení 960 žáků nestačí na to, aby ve všech ORP byla dosažena kapacita alespoň oněch 20 %. Krajský úřad zpracoval přehled kapacit jednotlivých ZUŠ ve vztahu k populaci 6-18 let v území ORP a ve vztahu k populaci 6-18 let v obcích, kde sídlí ZUŠ a jsou její odloučená pracoviště.

Vzhledem k výše uvedenému a hodnotám v tabulce:

- Krajský úřad nebude souhlasit se zařazováním nových základních uměleckých škol do sítě. Existující základní umělecké školy budou moci otevírat nová odloučená pracoviště v jiných obcích, avšak pouze v rámci kapacity stanovené dle následujících bodů.
- Krajský úřad osloví po schválení Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KV všechny ZUŠ, aby po poradě se zřizovatelem předložily svůj záměr na zvýšení kapacity. Nejpozději do konce června 2020 bude kraj informovat ZUŠ o možnostech zvýšení jejich kapacity dle následujících bodů. Pak bude řešit žádosti v následujícím pořadí. Následně ZUŠ podají žádosti do 30. 9. 2020 s nejzazším termínem zařazení nové kapacity od 1. 9. 2022 (kapacita bude „rezervována“ pro případ stavebních úprav). Případná nevyužitá kapacita bude po tomto datu využita dle výše uvedených principů.
- Přednost budou mít ZUŠ, které jsou již nyní velmi naplněné (přes 95 %), u kterých podíl kapacit ZUŠ na území v gesci obce s rozšířenou působností a počtu obyvatel ve věku 6-18 let nedosáhne 20 % a podíl kapacity ZUŠ k počtu obyvatel obsluhovaných obcí ve věku 6-18 let nepřesáhne krajský průměr 30,18 %. V tabulce označené zeleně.

- Následně bude krajský úřad řešit ZUŠ, které jsou již nyní velmi naplněné (přes 95 %), u kterých podíl kapacit ZUŠ na území v gesci obce s rozšířenou působností a počtu obyvatel ve věku 6-18 let nedosáhne 20 % a podíl kapacity ZUŠ k počtu obyvatel obsluhovaných obcí ve věku 6-18 let přesahuje krajský průměr 30,18 %. V tabulce bez barevného pozadí.
- Pokud podíl kapacity ZUŠ na území v gesci obce s rozšířenou působností a počtu obyvatel ve věku 6-18 let dosáhne 20 % a více, krajský úřad bude doporučovat zvýšení kapacity až v případě, že již nebude zájem o volnou nebo vyměňovanou kapacitu. V tabulce označené červeně.
- Jako poslední v pořadí bude krajský úřad doporučovat případné výšení kapacit ZUŠ, které ani v současnosti nemají využitou kapacitu (pod 95 %). V tabulce označeny žlutě.
- Výše povolené kapacity bude závislá na dalších žádostech a bude odvozena z hodnoty podílu kapacity ZUŠ na počtu obyvatel ve věku 6 – 18 let obsluhovaných obcí. Maximální limit bude 20% podíl kapacity ZUŠ na počtu obyvatel území ORP ve věku 16 – 18 let. Tento limit bude možné přesáhnout pouze v případě, že již nebude zájem o volnou kapacitu (960 žáků) ani o výměnnou kapacitu s jinými ZUŠ. Žádosti, které nebudou kryty volnou kapacitou, nebude kraj doporučovat k zařazení do školského rejstříku.
- Pokud předložené žádosti ve stejné skupině (vizte barevné označení) v součtu předloží kapacitu 960 žáků, stanoví kraj další kritéria tak, aby docházelo k vyrovnávání rozdílů v obslužnosti území.
- Stejným postupem bude krajský úřad posuzovat i žádosti, které budou navrhovat výměnu nevyužité kapacity s jinou ZUŠ.

Název právnické osoby	Sídlo a odloučená pracoviště	Počet obyvatel ve věku 6-18 let v obci	Počet obyvatel ve věku 6-18 let (sídlo a odloučená pracoviště)	Kapacita ZUŠ	Počet žáků ZUŠ k 30. 9. 2019	Naplněnost ZUŠ k 30. 9. 2019	Podíl kapacity ZUŠ k počtu obyvatel ve věku 6-18 let (sídlo a odloučená pracoviště)	ORP	Počet obyvatel ve věku 6-18 let (ORP)	Kapacita ZUŠ (ORP)	20 % z počtu obyvatel ve věku 6-18 let (ORP)
Soukromá základní umělecká škola spol. s r.o.	Havlíčkův Brod	3 242	1 625	460	429	93,26%	28,31%	Havlíčkův Brod	7 021	1 110	1 404
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola Lipnice nad Sázavou	Lipnice nad Sázavou	57	362	100	82	82,00%	27,62%				
	Dolní Město	85									
	Krásná Hora	61									
	Okrouhlice	158									
Základní umělecká škola J. V. Stamice Havlíčkův Brod	Havlíčkův Brod	3 242	2 203	550	548	99,64%	24,97%				
	Přibyslav	575									
Základní umělecká škola, Chotěboř, Náměstí TGM 322	Chotěboř	1 239	1 893	500	487	97,40%	26,41%	Chotěboř	2 884	500	577
	Ždírec nad Doubravou	441									
	Krucemburk	208									
Základní umělecká škola Světlá nad Sázavou, Nádražní 228, příspěvková organizace	Světlá nad Sázavou	800	1 117	500	466	93,20%	44,76%	Světlá nad Sázavou	2 305	850	461
	Golčův Jeníkov	314									
Základní umělecká škola Ledeč nad Sázavou příspěvková organizace	Ledeč nad Sázavou	632	634	350	350	100,00%	55,22%				
Základní umělecká škola Jihlava, příspěvková organizace	Jihlava	6 721	7 435	1 242	1 208	97,26%	16,71%	Jihlava	13 524	1 872	2 705
	Batelov	322									
	Luka nad Jihlavou	371									
Základní umělecká škola Polná	Polná	806	808	300	296	98,67%	37,12%				
Základní umělecká škola Třešť, příspěvková organizace	Třešť	779	781	330	327	99,09%	42,24%				
Základní umělecká škola Telč, příspěvková organizace	Telč	739	741	450	432	96,00%	60,72%	Telč	1 603	450	321
Základní umělecká škola Gustava Mahlera Humpolec, Školní 701	Humpolec	1 370	1 374	600	580	96,67%	43,67%	Humpolec	2 229	600	446
Základní umělecká škola Pacov, Španovského 319	Pacov	597	717	210	210	100,00%	29,29%	Pacov	1 100	210	220
	Lukavec	118									
Základní umělecká škola Kamenice nad Lipou, Pelhřimovská 127, okres Pelhřimov	Kamenice nad Lipou	478	998	380	380	100,00%	38,08%	Pelhřimov	5 672	1 120	1 134
	Černovice	184									
	Počátky	333									
Základní umělecká škola, Pelhřimov, Pod Kalvárií 850, příspěvková organizace	Pelhřimov	2 082	2 088	620	619	99,84%	29,70%				
Základní umělecká škola Žirovnice, Branka 1	Žirovnice	366	367	120	119	99,17%	32,70%				
Základní umělecká škola Moravské Budějovice	Moravské Budějovice	926	1 693	280	280	100,00%	16,54%	Moravské Budějovice	2 850	280	570
	Jemnice	477									
	Jaroměřice nad Rokytnou	570									
Základní umělecká škola Náměšť nad Oslavou, okres Třebíč	Náměšť nad Oslavou	629	1 011	550	550	100,00%	54,41%	Náměšť nad Oslavou	1 587	550	317
	Dukovany	101									
	Budišov	141									
	Mohelno	137									
Základní umělecká škola Hrotovice	Hrotovice	253	384	240	240	100,00%	62,49%	Třebíč	9 654	2 120	1 931
	Rouchovany	130									
Základní umělecká škola Třebíč, Masarykovo náměstí 1313/12	Třebíč	5 026	5 679	1 880	1 437	76,44%	33,10%				
	Okříšky	244									
	Jaroměřice nad Rokytnou	570									
	Rokytnice nad Rokytnou	108									
Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem, příspěvková organizace	Bystřice nad Pernštejnem	1 052	1 618	405	405	100,00%	25,04%	Bystřice nad Pernštejnem	2 447	405	489
	Dalečín	63									
	Dolní Rožínka	85									
	Jimramov	142									
	Strážek	97									
	Štěpánov nad Svratkou	80									
	Rožná	94									
Základní umělecká škola Jana Štursy Nové Město na Moravě, příspěvková organizace	Nové Město na Moravě	1 386	1 390	590	584	98,98%	42,45%	Nové Město na Moravě	2 611	590	522
Základní umělecká škola, Velká Bíteš, Hrnčířská 117, příspěvková organizace	Velká Bíteš	694	827	300	300	100,00%	36,26%	Velké Meziříčí	4 942	850	988
	Osová Bítýška	131									
Základní umělecká škola Velké Meziříčí, příspěvková organizace	Velké Meziříčí	1 570	1 977	550	549	99,82%	27,83%				
	Křižanov	228									
	Radostín nad Oslavou	173									
Základní umělecká škola Františka Drdly, Žďár nad Sázavou, Doležalovo náměstí 4, příspěvková	Žďár nad Sázavou	2 885	2 893	750	750	100,00%	25,92%	Žďár nad Sázavou	5 655	750	1 131
Celkem			40 614	12 257	11 628	94,87%	30,18%				

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ze školského rejstříku a ČSÚ

3. Sledovat srovnatelnost podmínek financování 2. stupně základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií z prostředků regionálního školství ze státního rozpočtu, a to s ohledem na naplněnost tříd a na rozdíly vyplývající z právních předpisů.

Úkol C. 5: Zvýšit podíl grantových zdrojů na zabezpečení rozvojových aktivit v oblasti vzdělávání

Opatření:

1. Sledovat velké národní projekty a vytvářet podmínky pro jejich realizaci na území kraje prostřednictvím krajského úřadu, Vysočiny Education nebo jiných organizací.

2. Podporovat získávání grantových zdrojů jednotlivými školami, zabezpečit informovanost o těchto možnostech a podporovat vzdělávání pracovníků škol v oblasti projektového managementu.
3. Podporovat získávání grantových zdrojů jednotlivými organizacemi působícími v oblasti rozvoje lidských zdrojů, zabezpečit informovanost o těchto možnostech a podporovat vzdělávání jejich pracovníků v oblasti projektového managementu.
4. Koordinovat a připravit pro programovací období 2014 – 2020 systémové projekty v oblasti vzdělávání na území kraje, a to zejména pro operační programy IROP, OP VVV, OP JAK, OPZ, případně jiné dotační zdroje. Pro tento účel využít také Krajský akční plán jako nástroj koordinace a akčního plánování.
5. Podpořit aktivity k zajištění informovanosti veřejnosti o realizaci projektů na území kraje.

4. SEZNAM ZKRATEK

CERMAT – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

ČR – Česká republika

ČŠI – Česká školní inspekce

ČSÚ – Český statistický úřad

DDM - dům dětí a mládeže

DM – domov mládeže

DVPP - další vzdělávání pedagogických pracovníků

DZ ČR - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR

ESF – Evropský sociální fond

FV – Fond Vysočiny

G – Gymnázium

GG – Globální grant

GG OP VK – Globální grant Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

HDP – Hrubý domácí produkt

ICT – Informační a komunikační technologie

IROP – Integrovaný regionální operační program

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ - mateřská škola

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OP – Operační program

OP JAK – Operační program Jan Amos Komenský

OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OPZ – Operační program Zaměstnanost

ORP – Obec s rozšířenou působností

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

RVP – rámcový vzdělávací program

SOŠ - střední odborná škola (patří do skupiny středních škol)

SOU - střední odborné učiliště (patří do skupiny středních škol)

SPC - speciálně pedagogické centrum

SŠ – střední škola

SVČ – středisko volného času

SVP – speciální vzdělávací potřeby

ŠVP – školní vzdělávací program

VOŠ - vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

VŠPS – výběrové šetření pracovních sil

ZŠ - základní škola

ZUŠ - základní umělecká škola

5. PRAMENY

Při zpracovávání tohoto dokumentu využíval krajský úřad uveřejněných údajů a databází zejména níže uvedených institucí:

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

Český statistický úřad

Česká školní inspekce

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo školství, mládeže a sportu

Úřad práce v Kraji Vysočina